

Več kot 700 mladih pevcev!

Zborovska revija Pesem mladih v Boljuncu

str. 14

foto M. Maver

Obvestilo uredništva

Naš kolega Igor Gregori, ki je bil urednik v Trstu, ni več član našega uredništva, saj se je zaposlil na slovenskem deželnem sedežu RAI v Trstu. Oblikovalka Maida Sibelja je odšla na porodniški dopust, part-time zaposlena publicistka Iva Koršič je iz zdravstvenih razlogov odsotna že več časa, tako da smo pričujočo številko pripravili in oblikovali part-time zaposlena oblikovalka Katja Ferletič in urednika Danijel Devetak ter Jurij Paljk z zunanjimi sodelavci, katerim gre iskrena zahvala, še posebno tržaškim.

To je to.
Stok in jok ne pomagata. Gremo naprej! Že večkrat smo stisnili zobe, tokrat jih tudi. Cenimo vašo navezanost na naš Novi glas in bomo naredili vse, da bo trdno obstal tudi v prihodnje. Prosimo za razumevanje, še posebno na Tržaškem! Prizadevamo si, da bi zadeve uredili. V aprilu bo občni zbor izdajatelja Novega glasa Zadruge Goriška Mohorjeva. Ostanite nam zvesti!

JUP

Upravne volitve v Fjk

Vlada je sklenila, da bo prvi krog 11. junija

Vlada Furlanije Julijske krajine je zapečatila datum letošnjih krajevnih volitev. Te bodo v nedeljo, 11. junija 2017. Župane in občinske svete bodo izbirali v 27 občinah. Med temi sta tudi Gorica in Devin-Nabrežina. Ker gre v glavnem za manjše občine, bodo glede na deželno volilno zakonodajo župana izbrali že po prvem krogu. Drugi krog je možen le v Gorici in občini Azzano, če nobeden od kandidatov ne bo dobil več kot polovice glasov. Morebitni drugi krog bi bil 25. junija. Prebivalci Flaibana, Sedegliana in Mereta di Tomba pa bodo šli na volišča zaradi posvetovalnega referendumu, na katerem bodo odločali o združitvi treh občin. To glasovanje bo potekalo istočasno s prvim krogu županskih volitev.

INTERVJU Mitja OZBIČ, kandidat leve sredine v Nabrežini

Občani ne potrebujejo filozofiranja, ampak vsakodnevne storitve

Volitve v devinsko nabrežinski občini se naglo približujejo. Koalicija levosredinskih sil, ki jo trenutno sestavljajo Stranka slovenska skupnost, Demokratska stranka, Federacija Levice in Državljan, je na delu zato, da bi občanom predlagala obnovljen politični in upravni načrt. Dosedanji župan Vladimir Kukanja, odraz levosredinskega tabora, ki je pred petimi leti prevzel vajeti občine, tokrat ne bo kandidiral. Svojo razpoložljivost za župansko mesto je v sklopu koalicije ponudil odvetnik Mitja Ozbič, ki se nam v tem intervjuju predstavlja.

/ str. 3
NG

Foto damj@n

www.parrucchelanza.com Najboljši portal v Italiji za kakovostne lasulje

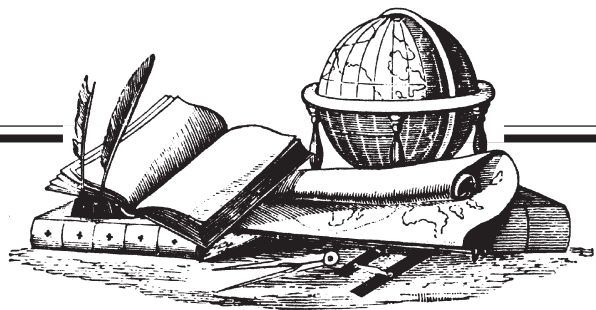
PARRUCCHE
Lanza

- KOZMETIKA ZA LASE
- PRIPOMOČKI ZA FRIZERJE IN KOZMETIČARKE

POSEBNA PONUDBA
ZA VSE GELE IN ZA DRUGE
PROIZVODE
ZA LEPOTO NOHTOV

Gorica - Ul. Garibaldi, 13 - na vogalu na trgu pred občino - Tel. 0481 240078
Odprto vsak dan od ponedeljka do sobote od 9.00 do 12.30 in od 15.30 do 19.30

Prejeli smo

Pozdravljeni v novem totalitarizmu

Trst / Srečanje na prefekturi Vprašanje slovenskega črkopisja v odnosu do javne uprave

Iskreno predolgo čakamo na možnost vnašanja slovenskih abecednih znakov, verjetno zaradi nekompatibilnosti različnih sistemov.

Takega mnenja je tržaška prefektnja Annapaola Porzio, ki je v sredo, 29.

marca, na vladni izpostavi v Trstu sprejela predsednika krovnih organizacij SSO in SKGZ Walterja Bandlerja in Rudija Pavšiča, predsednico paritetnega odbora Ksenjo Dobrila in deželna funkcionarja, zadolžena za prometno motorizacijo oziroma zdravstvene storitve.

Šlo je za sestanek, ki ga je sklicala ravno prefektnja, da bi odslej vzpostavili načrt glede posodobitve italijanskega telematskega sistema v vidiku vnašanja

slovenskih šumnikov. Slovensko črkopisje je v odnosu do javne uprave mogoče uporabljati le na nekaterih področjih. Šumnike lahko imamo zabeležene na osebni zdravstveni izkaznici in na vozniškem dovoljenju tako

Ksenja Dobrila

v papirnati kot v elektronski obliki. Č Š Ž pa še niso dobili mesta na potnem listu. Kot nam je povedal vodja pravne posvetovalnice Livio Semolioč, problemi

nastajajo tudi pri dodatni dokumentaciji zdravstvenega značaja in pri storitvah agencije Equitalia. Predsednica paritetnega odbora Ksenja Dobrila je mnenja, da se stvari glede postopnega in popolnega uveljavljanja slovenskega

črkopisja na platformi javne uprave premikajo v pravo smer.

"Na sestanku smo osredotočili nosilce zadolžitev na deželni in državni ravni. Na deželni ravni smo še uvideli določene rešitve, glede državne ravni pa se je prefektnja obvezala, da bo v mesecu maju določen sestanek s pooblaščenca

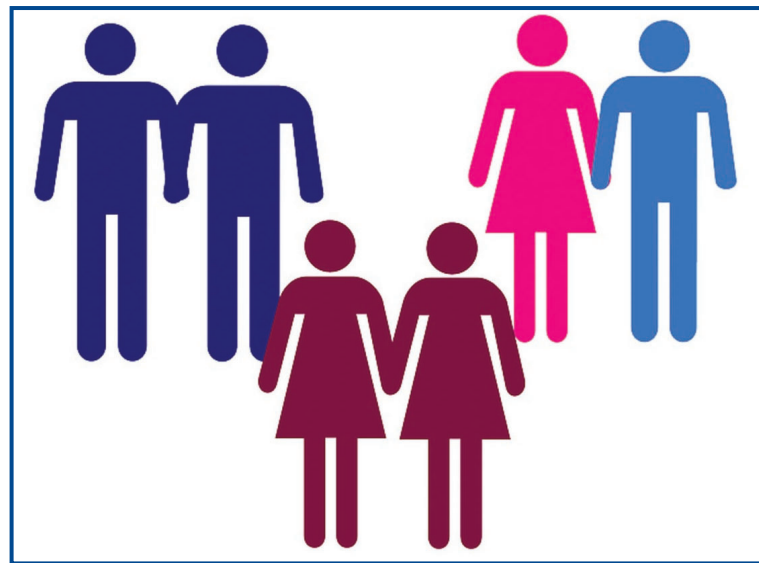
vsedržavne ustanove Sogei, ki bi moralo urediti povezavo s krajevno platformo podatkov", je dejala Dobrila.

NG

Zavzemam se za družbeni sistem, ki bi spoštoval dostojanstvo vsakega človeka od njegovega spočetja do naravne smrti. Demokracija žal lahko odloči, da se sprejme splav, evtanazija, nedeljsko delo, "re-definicija" zakonske zveze... Torej je zame demokracija postavljena pod vprašaj. Demokracija bi bila sprejemljiva, če bi kot predpostavko, temelj in pravila igre sprejela prej omenjena stališča, a jih žal ne sprejema, saj so tudi ta stališča podvržena demokratičnemu odločanju. A ne gre le za to. Iz demokracije se dobesedno norčujemo. Lep primer norčevanja iz demokracije je slovenski parlament, ki je gladko re-

ment in vlada, ki povozita voljo ljudstva, nista več demokratski ustanovi. Že res, da je lahko narod zaostal in nerazgledan, da se moti, da je

torjev žal ne odpravijo njihove nelegitimnosti in nelegalnosti. Stoji za vsem tem EU, ki od naših politikov zahteva sprejemanje zakonov, ki na-

starokopiten, da je pod vplivom RKC... Toda demokratična pravila je potrebno tudi v tem primeru spoštovati. Najprej je potrebno »razsvetliti« ljudi, ki se bodo na naslednjem referendumu odločili "prav". Ironično je, da so se ljudje na referendumu, kljub vsej medijski in drugačni propagandi odločili, tako kot so se. Torej je ljudstvo res "zabito" in mu pravih informacij in se kot resnica šopiri laž. Za sedanjo vlado pa dvomi o njeni demokratičnosti, ko vemo, kaj vse se je dogajalo z Janezom Janšo, vsekakor postanejo še veliko večji. Toda ne gre le za vprašanje demokratične ali manj demokratične izvolitve in formiranje parlamenta in vlade. Gre tudi za vprašanje demokratičnega delovanja državnih institucij. Parla-

ment, ki je gladko re-definiral zakonsko skupnost, potem ko je ljudstvo na referendumu že dvakrat zavrnilo družinski zakonik, ki je vseboval re-definicijo zakonske skupnosti. Že res, da je bil ta parlament demokratično izvoljen, če odmislimo vse medijske in druge manipulacije - sicer lahko začnemo dvomiti tudi o tem, saj se ljudje ne morejo prav odločati, če nimajo pravih informacij in se kot resnica šopiri laž. Za sedanjo vlado pa dvomi o njeni demokratičnosti, ko vemo, kaj vse se je dogajalo z Janezom Janšo, vsekakor postanejo še veliko večji. Toda ne gre le za vprašanje demokratične ali manj demokratične izvolitve in formiranje parlamenta in vlade. Gre tudi za vprašanje demokratičnega delovanja državnih institucij. Parla-

sprotujejo volji ljudstva? Kaj pomenijo trditve evropske politične smetane, da je EU "nerazdeljiva"? Pomeni, da iz nje ne moremo in ne smemo več izstopiti, četudi bi to hoteli? So jo Britanci popihali še pravi čas? Bo evropska politična elita spremenila 50. člen evropske pogodbe, ki omogoča svobodno pripadnost državljanov? Recimo, da je EU nekaj dobrega. Toda, ali se še nismo naučili iz zgodovine, potem ko smo to lekcijo že tolikokrat ponovili, da dober cilj ne posvečuje sredstev? Vsaj Slovenci, ki smo živeli v Jugoslaviji, bi to morali vedeti! Tak način ravnanja slovenskega parlamenta vodi v razdeljenost Slovencev. Taka demagogija evropske politične elite vodi v razpad EU.

Bogdan Vidmar

Krožek Virgil Šček / Slovenščina z empatijo Tokrat o knjigi prof. Marije Pirjevec

Na sedežu Krožka za družbeno vprašanja Virgil Šček je bilo v petek, 31. marca, srečanje iz niza Slovenščina z empatijo, posvečeno knjigi Questa Trieste, avtorice Marije Pirjevec. Udeležence in udeleženci so z zanimanjem in z aktivno participacijo izoblikovali dinamičen pogovor na podlagi

iztočnic, ki jih nudi knjiga. Manuel Bon, učenec Glasbene matice, iz razreda profesorja Janaša Jurinčiča je oplemenitil srečanje z izvedbo skladb "Bourée" Roberta De Viséjeja in "Torija" Federica Morena Torroba. Thaisia Claire Funkhouser je prebrala poezijo Srečka Kosovela. Udeleženci so se pogovorili o Srečku Kosovelu, o

ljudski baladi Lepe Vide, ki jo je prepesnil France Prešeren, njenem simboličnem pomenu neotlažljivega hrepenenja, omenili so potrebo po boljšem poznavanju Alojza Rebule, ki je v primerjavi z Borisom Pahorjem dosti manj znan. Elena Cerkvenič, ki je vodila pogovor, je vabila udeležence in udeležence k branju romanov, literarnih del Alojza Rebule in naj se samostojno posvetijo raziskovalnemu delu, ali po spletu ali po gradivu, ki ga dobijo v knjižnicah, da spoznavajo slovenske avtorje, našo književnost. Udeleženci so predlagali, da bi se priredilo srečanje, posvečeno književnosti Alojza Rebule in da bi prebrali odlomke iz njegovih del v izvirniku in v italijanskem prevodu. Nekateri so izrazili navdušenje nad poezijo Miroslava Košute, drugi so se dotaknili tematike Aleksandrinsk in so izrazili željo, da bi jo na enem izmed prihodnjih srečanj globlje obravnavali. Srečanje je bilo interaktivno in dvojezično.

Manjšinske pravice

Serracchiani pisala Kaiserju zaradi koroške ustave

Predsednica Furlanije Julijske krajine Debora Serracchiani je koroškemu guvernerju Petru Kaiserju pisno izrazila zaskrbljenost, ker v osnutku nove ustave Dežele Koroške ni omenjena zgodovinska navzočnost slovenske narodne skupnosti. Deželna predsednica se v svo-

jem pismu sklicuje na opozorilo, ki ga je prejela od slovenskih organizacij v Italiji. "Čutim dolžnost, da se oglasim v njihovem imenu", je zapisala Serracchianijeva, ki poudarja, da si dovoli pisati, ker so odnosi med Furlanijo Julijsko krajino in Koroško odlični.

Čezmejno sodelovanje med deželama se namreč odraža na številnih področjih, kar je imeniten dokaz evropskega duha, dodaja deželna predsednica in pri tem opozarja, da je priznavanje in spoštovanje jezikovnih manjšin eden od temeljev Evropske unije. Ta pa je velika ravno zaradi "enotnosti v različnosti", meni Serracchianijeva.

ARC/PV

Povejmo na glas

Med graditeljstvom in uničevanjem

V velikonočnem času se je mogoče spomniti enkratnega in dramatičnega spopada med svetlobo in temo, dobrim in zlim, smrtjo in življenjem, zločinom in poveličanjem, zmago in porazom. S tem je do skrajnosti osvetljena človekova zgodba, zgodba o njegovem veličastnem graditeljstvu in o vsem tistem, kar to graditeljstvo ni in hoče uničevati ter rušiti. Človekova sila dobrega in ustvarjalnega je osupljiva in neponovljivo siljoča. Človek je iz te svoje sile zgradil mostove in jezove, predore in nebotičnike, poletel je v nebo, do neverjetne popolnosti izpopolnil svoja bivališča, ki so prijetna, udobna, s toploto pozimi in svežino poleti, z vodo, ki je na voljo, z lučjo, ki je na razpolago. Premika se z avtomobili, vlaki, na televizijskem zaslonu vidi ves svet, z brezžičnimi omrežji je povezan z vsemi, predvsem pa je pogobil medicinsko vedo, ki vse bolj uspešno premaguje bolezni in podaljšuje življenje. Ima vseh vrst hrane in jedi v izobilju, premagal je lakoto, med oblačili izbira do najmanjših podrobnosti. Razvil je občutek za lépo, premore gore bogatih knjig, v katerih živijo čudovite in pretresljive zgodbe in z njimi poezija, kje drugje se potaplja v svet barv, svet stavb in mest ter se predaja vplivu vznesenosti melodije. In še toliko drugih graditeljskih dosežkov. Res, prečudovite stvari je ustvaril in ustvarja človek in lahko si upravičeno reče, da je ustvarjen po božji podobi, ki je druga beseda za dobroto, lepoto in dober ampak le dober namen. Toda istočasno je člo-

vek dopuščal in še dopušča docela nasprotno delovanje, kar je ravno tako osupljivo, saj mu je v škodo. V svoji šibkosti ne ukrepa dolgoročno, ne odstranja pravočasno predvidljivih nevarnosti in tako uničuje naravo kot predragocen del stvarstva, ki bi ga moral čuvati kot svoje lastno oko. Prevečkrat je ta človek zaprt v ozek krog samega sebe, ker še ne more razumeti, da skrb zgolj za lastno srečo pomeni uničevanje odnosov z drugimi. Ne zna še teh odnosov plemenititi in se raje zateka v mržnjo kot pa v čuteče sodelovanje in upoštevanje drugih. Tak je lahko v zasebnem krogu, tak v krogu z drugimi družinami, podobno je med narodi, kjer presenetljivo še ne obstaja resna namera, da bi se že od mladega učili gojiti lep in iskren odnos s sosednjimi in sploh vsemi narodi. In začuda dopušča širjenje revščine in še vedno ureja nesporazume s silo, z vojnami, z vse bolj uničevalnim orožjem, kot da ne bi vedel, kako strašne posledice so imele in imajo vojne za njegovo človečnost. Vojne so zadajanje smrtonosnih ran temu, kar je človek kot graditelj, vojne so umiranje smisla in temno brezno brez dna. A velikonočna zgodba je zmaga nad temo, nasiljem in zlom v človeku. Velikonočna zgodba povzdigne človeka graditelja, ki bo nekega dne lahko prevladal. Prevladal z lepoto, z dobroto, prevladal v graditeljski skupnosti z vsemi, v svetlobi, ki se bo razlila preko vseh strani stvarstva, od nebes do zemlje, od zemlje do nebes.

Janez Povše

S 1. STRANI Intervju / Mitja Ozbič

Občani ne potrebujejo ...

Upravna stvarnost našega prostora vam ni tuja. Imeli ste namreč upravne funkcije kot namestnik občinskega tajnika, vaša profesionalna izkušnja pa vam omogoča vpogled v sodno-administrativno kolesje italijanskega sistema. Tokrat pa se neposredno podate v politično arena. Kako se je razvila ta zamisel in zakaj ste se zanjo odločili?

Zame predstavlja kandidatura za župana devinsko-nabrežinske občine po eni strani izziv na moji poklicni poti. To, kar sem usvojil v letih 1999-2006 najprej v uradu za premoženje in splošne zadeve občine Trst, nato kot namestnik občinskega tajnika in načelnik raznih služb občine Dolina, med katerimi predvsem tiste za pravne zadeve, osebe in javna naročila – to funkcijo sem v zadnjem obdobju opravljal tudi delno na občinah Zgonik in Repentabor – bi rad prenesel na teritorij te občine in v občinske strukture. Že takrat sem imel v mislih razne načrte, ki bi jih razširili tudi na občine Zgonik, Repentabor in Devin-Nabrežina, kot npr. občinsko advokaturu, ki bi znatno znižala stroške za zunanje odvetnike, predvsem v občini Devin – Nabrežina. Ta del projekta je uspela nastaviti šele pred leti občina Milje, razmišljalo se je o razširitvi na občino Dolina, a potem skupna advokatura ni poletela. Občina Devin-Nabrežina ima v organiku oseba že formalizirano mesto občinskega odvetnika, ki pa še ni zasedeno. Ker v občinski upravi – kar mi je znano – ni pravnik, razen občinske tajnice, v strukturi, ki šteje skoraj sto ljudi, je to zagotovo prva naloga novoizvoljenega župana. Taka funkcija namreč nudi življenjsko važno pravno podporo ostalim uradam, ki drugače ne razpolagajo s potrebnim znanjem, predvsem v današnjem času. Sedanja uprava je že speljala postopek mobilnosti za kritje načelnika urada za osebe in na prvem mestu lestvice je pravica iz druge občine z Goriškega, kar bo zagotovo doprineslo h kakovostnemu skoku pri upravljanju občinskega osebja.

Druga izkušnja, iz katere izviram, je prav zagotovo sektor evropskih projektov. Sam sem namreč s tem začel na občini Dolina, kjer sem soudeležen pri prvem projektu za valorizacijo doline Glinščice, od sprejemnega centra do popravil stez in informativnih smerokazov. Poleg tega smo ustvarili takrat celo vrsto projektov čezmejnega sodelovanja z istrskimi občinami, s valorizacijo lokalnih muzejev in biserov. Bil sem tudi v projektni skupini za čezmejno istrsko regijo, ki pa se iz političnih razlogov ni razvila na območju treh držav. Z evropskimi projekti sem se naprej ukvarjal predvsem v obdobju od leta 2009 do danes, ko sem bil in sem še danes pravni svetovalec organa upravljanja programa Italija-Slovenija 2007-2013 in zdaj 2014-2020.

Tretja izkušnja je prav zagotovo sodniška funkcija od leta 2000 do 2006 na civilnem oddelku tržaškega sodišča, kjer sem vodil izvršbe na premoženju, deložacijske postopke, to so izpraznitev nepremičnin, izvrševanja sodnih odločb, tožbe proti upravnim kaznim, pritožbe državljanov izven EU proti izgonu iz države, za krajše obdobje sem bil sodnik tudi na zemljiški knjigi v Trstu, v zadnjem obdobju pa sem se ukvarjal tudi z etažno lastnino in problematiko solastništva stavb (t. i. condomini). Leta 2006 sem odstopil iz obeh funkcij, to je sodnika in namestnika občinskega tajnika ter se podal na profesionalno pot odvetnika, kjer sem od vsega začetka deloval tudi v Sloveniji. Od leta 2008 smo imeli združeno pisarno z drugimi tremi kolegi v Trstu, od leta 2015 pa delujem spet kot samostojni odvetnik s pisarnami v Sežani, Kopru in Trstu, s prejšnjimi partnerji sodelujem pa kot z zunanjimi sodelavci za specifične zadeve, kjer so specialisti. Mislim, da sem se iz te izkušnje zadnjih deset let naučil, da sta v tem obdobju krize osnovne važnosti za preživetje mreženje kompetenc in čezmejnost. Tudi majhne občine morajo slediti tej poti, da lahko preživijo. Mreženje

storitev, kjer vsaka občina nudi najboljše uslužbenca, ki jih ima, v podporo tudi ostalim, seveda s primernim doplačilom na plači, ter čezmejni evropski projekti so aduti za uspeh oz. celo za preživetje. Dodatna izkušnja je tudi moje svetovanje Kraškemu vodovodu, ki sem mu sledil še takrat, ko sem delal na občini Dolina, saj me je v to vključil takratni občinski tajnik Cibi. Večkrat sem tudi v takratnem obdobju dal svoj doprinos pri svetovanju občini Devin-Nabrežina. Glede vodovoda pa sem sledil postopku preobrazbe iz konzorcija v delniško družbo, vključevanju v tržaški vodovodni okraj (CATO) in razmerjem z družbo Acegas. Zato poznam javne storitve na področju devinsko-nabrežinske občine in njihovo strukturo, saj je bil Kraški vodovod zamišljen in nastavljen kot holding – matična družba za nudenje občinskih storitev na teritoriju. Pri tem bi lahko Kraški vodovod postal tudi centrala za javno naročanje (t. i. centrale di committenza) vseh manjših občin v sinergiji ali povezovanju z drugimi takimi centralami, ki nastajajo na teritoriju (glej centralo za javno naročanje OGS-SISSA-Sinhrotron pri Bazovici). Alternativa je namreč, da to storitev izvaja občina Trst ali celo dežela s svojo novoustanovljeno, a še ne delujočo centralo za javno naročanje.

Obenem sem se za to kandidaturo odločil zaradi služenja teritoriju, na katerem živi moja družina v šolskem in društvenem okolju. Najstarejši sin namreč obiskuje Srednjo šolo Iga Grudna v Nabrežini, drugi sin in prva hčerka celodnevno osnovno šolo v Šempolaju, najmlajša pa vrtec v isti vasi. Prvi trije so pri skavtih v Devinu oz. Nabrežini, obe deklici v baletni skupni Relevo društva Iga Gruden v Nabrežini, najstarejši fant pa pri nogometnem klubu v Sosljanu. Tako smo skozi cel dan vpeti v dogajanje devinsko-nabrežinske občine, kjer uporabljamo bodisi šolske kot občinske ter društvene storitve. Obenem sem član Zavodskega sveta VEŠ Nabrežina, žena je referent staršev za šolske menze in razredna predstavnica staršev.

Pri vsem tem sem prišel do spoznanja, da v današnjem kritičnem trenutku spremembe razmerij na teritoriju med občinami, izgubljeni pokrajini, teritorialnimi unijami (UTI) in deželo, majhne občine potrebujejo podporo izvedencev na tem področju, ker so drugače tako rekoč blokirane. Ob spoznanju teh dejstev sem se odločil, da izrazim svojo razpoložljivost, ko so me kontaktirali, čeprav bo zame zagotovo zahtevna izkušnja ne zaradi znanja, ampak zaradi usklajevanja svojega poklica z upravnimi zadolžitvami občine. V tem usklajevanju več zadolžitvev sem do danes uspel (glej npr. obdobje, ko sem bil istočasno namestnik občinskega tajnika in sodnik), predvsem, če gre za komplementarne zadolžitve, kjer lahko znanje in poznanstva iz enega sektorja prenašam v drugega. Tu bo glavno vlogo igrala zagotovo ekipa sposobnih odbornikov, s katerimi se že pogovarjam in dogovarjam, obenem pa je treba tudi ustvariti v občinski strukturi skupino sposobnih in motiviranih uslužbencev, ki se zavedajo, da javni uslužbenci služijo neki skupnosti in imajo pri tem določeno poslanstvo, obenem si znajo nastaviti določene cilje in delovati projektno ter ekipno. Sam zagotovo ne bom rešil ničesar, ekipno delo, mreženje in projektno delo, predvsem z

ostalimi občinami, kjer že imam odlične osebne odnose z župani občin Zgonik, Repentabor in Dolina, pa tudi z nekaterimi odborniki na Deželi in Občini Trst.

Vaše ime je odraz kandidature, ki jo podpira levosredinska koalicija. Poznamo vas kot odvetnika, ki ima profesionalne izkušnje bodisi v Italiji bodisi v Sloveniji, vaše ime je tesno povezano s Slovensko zamejsko skavtsko organizacijo. Kdo je torej Mitja Ozbič?
Če na kratko orišem svojo življenjsko izvenpoklicno pot, rodil sem se 9.1.1970 v Trstu, prvih deset let svojega življenja sem preživel na Kolonji, pod Opčinami oz. nad Rojanom, odvisno od zornega kota. Pri enajstih letih smo se z družino preselili na Opčine, ker sem že prej obi-

Foto damij@

skoval otroški vrtec in osnovno šolo Franceta Bevka, srednjo šolo sem ravno tako obiskoval na Opčinah. Tudi izvenskole dejavnosti sem opravljal na Opčinah pri vseh tamkajšnjih društvih in župniji, od pevskih, gledaliških do skavtov, katerim sem dal največ svoje energije in preživel najlepša leta svojega življenja ter največja zadoščenja. Mislim, da je ravno skavtska vzgoja dala neizbrisen pečat mojemu nadaljnjemu življenju in rasti. Moj znanec, nepričakovano prav pred kratkim tudi moja stranka, sta mi rekla, da bi morala biti skavtska vzgoja obvezna za vse mlade. Tam se naučim najprej služenja skupnosti, pomoči bližnjemu, izboljševanja kateregakoli okolja, v katerem se znajdeš, naj bo to delovno ali društveno. Vsi moji prijatelji, bivši sovoditelji, so v poklicih, kjer delujejo, inovatorji, povezovalci, izboljševalci. Svoj poklic razumejo kot poslanstvo in ne kot službo. To te uči skavitizem. Poleg tega te uči stalne samoevaluacije oz. samovzgoje, ekipnega dela, načrtovanja in preverjanja, prilagajanja različnim situacijam in ljudem, rušenja zidov in grajenja mostov, predvsem pa, da je v vsakem človeku vsaj 5% dobrega in da je naša naloga, da ta odstotek povisamo na maksimalno možno mero. To metodo bom uporabljal tudi ob izvolitvi za župana, kot sem jo že uporabljal v vseh okoljih, kjer sem doslej deloval.

Študij sem nadaljeval na liceju Franceta Prešerna v Trstu, ki sem ga zaključil z odliko, nato sem se vpisal na gradbeno inženirstvo v Trstu, ker sem nameraval postati gozdni inženir oz. za upravljanje teritorija, po enem letu pa sem se prepisal na pravno fakulteto, kjer sem leta 1997 diplomiral na sodno-mednarodni smeri z diplomsko nalogo o uporabi tujih in manjšinskih jezikov v kazenskem postopku. Med tem sem eno leto služil civilno služenje v Benetkah v socialni zadrugi,

ki je upravljala prenočišče za brezdomce, vso oskrbo na domu in spremljevalce otrok s posebnimi potrebami v Benetkah ter muzeje in sinagoge v beneškem judovskem getu, poleg tega pa razne vrtnice in socialne ustanove, med katerimi tudi domove za ostarele v Venetu. Tam sem se soočal z razvejeno socialno dejavnostjo v Benetkah, ki izhaja v resnici še iz časa beneške republike, kjer so obstajale sirotišnice, strukture za romarje, ki so se odpravljali v Sveto deželo, hiše za brezdomce itd., kjer so cerkvene ustanove, ki so še naprej nudile te storitve s pomočjo Karitasa in drugih Fundacij in odlično sodelovale z levo-usmerjenimi občinsko upravo in zadrugami, v kateri sem delal tudi sam. To je bila zame zagotovo izredna življenjska izkušnja, kjer sem eno leto delal z "zadnjimi med zadnjimi" in se od njih veliko naučil. Mislim, da bi moralo biti civilno služenje obvezno za vse mlade ob zaključku šolanja, da podarijo eno leto svojega življenja skupnosti, se obenem soočijo tudi z drugačnimi okolji in se, ne nazadnje, odlepijo od toplega družinskega objema in stopijo v realen svet. Zaključku univerzitetnega študija je sledilo odvetniško pripravništvo, obenem pa tudi tečaj za sodnike v Bologni. V delovno okolje sem stopil potem leta 1998 s stažem na občini Trst, nato z zaposlitvijo v pravnem uradu Zadrugne kraške banke leta 1999 in že istega leta sem preskočil v javni sektor, to je v Občino Dolina.

Kako se vaša osebna življenjska izkušnja in nazorska usmeritev ujema z načeli članic koalicije, ki vas podpirajo. A ste idejno bližje eni od komponent omenjene koalicije?

Seveda so v koaliciji različne stranke, glede določenih vidikov morda celo na različnih "bregovih", a ne smemo pozabiti, da je občina bolj upravni kot politični subjekt. Občani ne potrebujejo filozofiranja, ampak vsakodnevne storitve, od šolske menze, do šolskih avtobusov z družinam prilagojenimi urniki, uporabljiva igrala na šolskih dvoriščih, varne, urejene in čiste ceste, čim kvalitetnejše storitve za čim nižjo tarifo, podporo in poslušanje potreb družtev, ekonomsko rast itd. Mislim, da gre v občinskih svetih večkrat ogromno energije za razpravo o zgodovinskih in svetovnih problemih, potem pa ne ostane časa in moči za ukvarjanje z vsakodnevnimi problemi ljudi. Sam sem tehnik in ne politik, zato sem kandidat za župana, da rešim s svojim znanjem in izkušnjami te potrebe občanov. Seveda že moja življenjska pot, od skavtizma do župnij in slovenstva jasno kaže, kateri stranki sem po načelih bližje, a mi v življenju taka načela niso bila nikoli ovira. Kot namestnik občinskega tajnika sem odlično sodeloval z župani in podžupani ter tajniki in uslužbenci različnih svetovnih nazorov, s katerimi imam še danes odlične odnose. Ko delaš za ljudi in za določene projekte in z osebami, ki so zveste svojim načelom, ni nobenega problema. Problem predstavljajo tisti, ki niso gotovi sami sebe in zato stalno nihajo in se prilagajajo. S takimi je problem sodelovati.

Kako mislite, da vam bo profesionalna izkušnja kot odvetnik pomagala v vlogi župana, za katero se potegujete?

Zagotovo mi v današnjem zapletenem svetu moja profesionalna izkušnja odvetnika pomaga. Župan, ki ni pravnik, mora za določene zadeve šele razumeti, o čem je govor, odvetnik vsaj ve, v kateri "predalček" lahko pogleda in najde informacije ter rešitve. Poleg tega pomaga tudi stalno soočanje na sodiščih, z drugimi ustanovami, stresne situacije, javno izpostavljanje ipd., ki so lastne odvetniškemu poklicu. Poleg tega, ker delujem bodisi v Italiji kot v Sloveniji, lahko primerjam

oba sistema, ki ju poznam in v vsakem najedem najboljše best practices ter jih prinesem v občino. Obenem mi to pomaga pri načrtovanju čezmejnih projektov z mejnimi občinami v Sloveniji. V moji glavi in v mojem znanju ni meje.

Kakšne sposobnosti mora imeti danes javni upravitelj tako majhnih upravnih enot glede na vse administrativno-finančne spremembe zadnjih let? Dosedanji župan Vladimir Kukanja je svoj razlog, da ne kandidira, opredelil na dejstvo, da župani imajo preveč odgovornosti, manevrskega prostora pa premalo.

Res je, da se manevrski prostor vse bolj zmanjšuje, sedanja uprava je prav zagotovo od leta 2013 do danes počasi bila potisnjena v kot. Na eni strani omejitve pakta stabilnosti, ki omejujejo, če že ne celo onemogočajo uporabo sredstev, ki jih imaš na računu za izvedbo javnih del. Eklatanten primer je tako nastavitve varnostnega traku na strehi javnega posloplja, ki ga uradi blokirajo, ker bi s tem kršili pakt stabilnosti in podobni primeri, ki bi jih lahko naštevati še in še. Edini način, da se tem omejitvam izognemo, so evropski projekti, ki tem omejitvam niso podvrženi, in uporaba javnih sredstev, ki ne gredo v občinski proračun, ampak so dodeljena drugim subjektom, ki v dogovoru z Občino izvajajo take projekte. Tega se je občina že poslužila s Soškim konzorcijem za bonifikacijo (Consorzio bonifica isontina), tak subjekt bi lahko poleg tega predstavljale tudi srenje, Kraški vodovod itd.

Po drugi strani omejitve pri novih zaposlitvah ne dovoljujejo zaposlovanja, če niso spoštovana določena razmerja med dimenzijami občinske uprave, številom zaposlenih krivuljo zaposlitev, v določenem obdobju. Občina Devin-Nabrežina že skoraj dvajsetletni problem previsokega števila uslužbencev kar blokira možnost zaposlovanja novih mladih visokokvalificiranih kadrov. Zadnji in glavni problem je zaposlovanje občinskih tajnikov, kjer se slovenska manjšina ne zaveda važnosti te funkcije za kvalitetno upravljanje teritorija in nadaljnji razvoj. V vsakem razpisu na državnih ravni je deset mest rezerviranih za Slovence, a do zdaj nam ni uspelo zapolniti teh mest. Na razpisu lahko sodelujejo tudi drugi profili, ne samo pravniki. Tako prihajajo na občine tajniki od zunaj, župani pa nimajo možnosti selekcije primernih kandidatov. Taka vrzel se na neki način zapolnjuje z nadomeščanjem občinskih tajnikov. V nekaterih primerih je bila ta rešitve uspešna, v drugih pa ne.

Katero so po vašem mnenju in po mnenju koalicije, ki vas podpira, potrebe občine Devin-Nabrežina?

Potrebe občine so v prvi vrsti restrukturnacija občinske uprave, brez tega ne bo ne kvalitetnejših občinskih storitev ne nadaljnega razvoja. Tega se koalicija zaveda in so me ravno zato izbrali za županskega kandidata, glede na moje znanje in izkušnje. Pri tem naj povem, da sem od leta 2009 bil tudi upravitelj Zadrugne kraške banke, kjer smo v zadnjih dveh letih izvedli popolno reorganizacijo, valorizacijo mladih in motiviranih kadrov, informatizacijo in prilagoditev storitev potrebam današnjega časa. Iz te izkušnje izhajam in to izkušnjo ter projekt bi rad pripeljal tudi v občinsko upravo. Obenem se je v sektorju zadrugne bančništva pojavil isti problem kot v lokalni samoupravi, to pomeni težnja zakonodajalca, da ustvarja ogromne konglomerate in ukinja majhne subjekte. A pri tem ne smemo pozabiti, da je Italija zdržala v teh osmih letih krize, ker je imela mala in srednja podjetja, ki se zelo hitro prilagajajo in ob stečaju enega podjetja ostala zelo hitro napolnijo izpraznjeni prostori ter "zacelejo rano". Zato sem jaz prista manjših subjektov (seveda ne premajhnih), ker so vsi ostali too big to fail to pomeni preveliki, da si lahko dovolimo njihov stečaj – glejte problem mesta Rim, ki bi moralo biti že pred leti pod komisarsko upravo, a do tega ne pride. Organizem je prevelik in prekompleksen, da lahko deluje in se lahko nadzoruje, predvsem na področju korupcije, kot nas uči primer državne centrale za javna naročila CONSIP.

Četrta postna nedelja na Sveti Gori

Ob pobudi Slovenske karitas 40 dni brez alkohola

“Izberi prav. Bodi z mano” je podnaslov letošnje postne akcije 40 dni brez alkohola. Tudi letos smo na pobudo Slovenske povabili vse romarje, da molijo za ljudi, ki so se ali se še vedno spopadajo z eno največjih ran slovenske družbe – alkoholizem. Alkohol je najbolj razširjena droga v Sloveniji. V družbi prevladuje strpen odnos do pitja alkohola, čeprav ta povzroča resne težave in ima hude posledice. Še posebej je zaskrbljujoče pitje alkohola med otroki in mladostniki. Pitje pri mladih povzroča škodo v razvoju in je dobra podlaga za odvisnost v odraslosti. V Sloveniji zaradi alkohola letno umrje 956 ljudi. Alkohol je in ostaja eden glavnih povzročiteljev prometnih nesreč. Na prvi postaji Križevga pota se je zbralo veliko ljudi, mnogi so se pridružili tudi med potjo. Z uvodnimi molitvami so tokrat sodelovali sodelavci Goriške območne karitas. Na Sveti Gori je sveto mašo daroval gospod

škof Jurij ob somaševanju gvardijana patra Simona Petra, škofovega tajnika gospoda Blaža in predsednika Goriške območne karitas gospoda Cvetkota. Pridružil se jim je tudi generalni tajnik Slovenske karitas diakon Imre. Gospod škof Jurij je v nagovoru iskal prispodobno zasvojenosti v luči in temi, zato je potrebno Gospoda prositi, da spregledamo, saj vemo, kaj prinaša luč in kaj nas vodi v temo. Bilo je izrečenih veliko besed prošelj in zahvale. Sama sem se spraševala: “Koliko nemira je v srcih ljudi, ki jih preganja bolezen – alkohol? Koliko nemira je v družinah, kjer je ta bolezen prisotna...in koliko miru nastane, ko se v družino vrne ljubezen do sebe in do bližnjega. Romanje k Svetogorski Kraljici – kraljici miru je za mnoge zahvala, ker je stala tem družinam ob strani, pa tudi prošnja, da bi vsi, ki jih muči ta bolezen dobili pogum za prvi korak in božje varstvo na poti zdravljenja”. Po sveti maši je gospod Imre vzpodbudil

pričevalce, da so spregovorili o trnovi poti, ki jih je peljala iz odvisnosti. Ivan, ki abstiniira že 30 let, je povedal, da je ob skušnjavah najboljši opomin prav spomin na čase, ko je padel med alkoholike. Pričevala sta tudi dva zakonska para, iz ust obeh mož je bilo čutiti ponos, da jim je uspelo, istočasno pa žalost ob vseh težavah, ki so jih povzročili družini, njihuni ženi pa sta izrazili zahvalo Nebeški Materi, da sta zmogli svojim možem stati ob

strani. Aplavz, ki se je ob koncu pričevanja razlegal po baziliki, je bil na eni strani dokaz, da ljudje razumejo pogum pričevalcev, ki je potreben vsak dan, da vztrajajo na poti luči, po drugi strani pa tiha obljuba, da se bodo spomnili v molitvi vseh, ki zaradi zasvojenosti pribijajo žeblice na križ Gospoda in svoje družine.

Jožica Ličen

Postni govor

Družbeni nauk Cerkev (1)

1. KAJ DRUŽBENI NAUK CERKVE NI

Kot pri vsem je treba tudi pri DNC najprej povedati, kaj to je. Zadevo je torej treba nekako definirati. Moramo torej ugotoviti njeno vsebino, njen smisel. Dobro je zato začeti s tem, da povemo, kaj DNC ni, šele potem, kaj ta nauk je. Ko smo pred časom v tedniku Novi glas pisali o enem od načel DNC, smo tudi šli po tem vrstnem redu. DNC torej ni ena od ideologij moderne dobe, torej dobe, ki najde v zgodovini svoje mesto med 2. polovico 19. stoletja, predvsem je pomembna zadnja četrtina slednjega, in neke koncem 1. svetovne vojne, leta 1918, kateremu lahko dodamo še kako leto. Marsikdo je bil, velikokrat v dobri veri, prepričan, da se navdihuje pri DNC, pa se je v resnici raje navdihoval pri kaki od omenjenih ideologij – če jih nekaj naštejemo, so to liberalizem, socializem, komunizem... Zakaj, bomo brž videli. DNC namreč ni neki skupek metod ali pravil, nima nekega skupnega “recepta”, ki bi veljal za vse in bil uspešen, ne glede na posameznika ali skupino posameznikov. Če se naslonimo na kralja paradoksa, za kar je veljal spreobrnjeni angleški katoliški pisec in časnikar ter mislec G. K. Chesterton, potem velja za vsak cerkveni načrt ali projekt, zlasti, če gre za nekaj družbenega, paradoksa, da mora biti za svojo uspešnost čim manj “projekt” ali “shema”, kakršne smo poznali po svetu, pa jih še poznamo. Pri ideologijah, kar pa povsem človeški projekti in iniciative rade postanejo, je ena od značilnosti, da je treba čim bolj natančno slediti načrtu ali shemi. Če zadeva ne uspe, toliko slabše za izvajalce, saj je projekt ali shema vselej nekaj, na

kar ni in ne sme biti pripomb. Pri DNC gre vedno raje za iskanje, kot pa za delanje načrta, saj je treba najti tisti globlji načrt ali smisel, ki ga je Stvarnik položil v svoje Stvarstvo, v Kosmos, če rečemo z vzhodnimi krščanskimi brati. Če sledimo DNC, se torej vselej prilagajamo “naravi”, pa tudi človeku oz. raje osebi. Morda imamo najlepši povzetek tega načrta prav v

Angleški katoliški pisec G. K. Chesterton

deseterih Božjih zapovedih, ki jih priznava tudi širša zahodna družba kot svojo osnovo, saj so na njihovi podlagi konec koncev nastale tudi nekatere temeljne deklaracije. DNC torej tudi ni neka prisila, temveč vselej predlog, saj tudi Bog človeku stvari vselej predlaga, nikdar vsiljuje, saj vselej spoštuje njegovo svobodno voljo. Tistemu, kar nam pravi, sicer pravimo “zapovedi”, a to le zaradi tega, ker je pač Bog najvišja “inštanca”, ko pa nekaj reče, to tudi je, stopi v bivanje, velja. Tudi DNC zato predlaga, a zato, ker je to za

človeka življenjska hrana, sam pa se mora odločiti, če jo bo jedel ali ne oz., če se bo raje poslužil kake hitre prehrane oz. “junk fooda”, kot temu pravimo.

Če gremo naprej, potem DNC ni le zadeva, ki bi se nanašala zgolj na socialno ali ekonomsko področje, temveč zadeva celotno mrežo naših človeških odnosov, vse življenje družbe, torej ni izključeno prav nobeno področje. Nekateri sicer mislijo, da družbeni nauk Cerkev res obsega le področje sociale in ekonomije, še to v zelo skrnem smislu, zanimivo, da niti med sobratih duhovniki ni dovolj poznavanja tega nauka. Še ne tako dolgo nazaj mi je namreč neki sobrat dejal, da pa vendarle stvari, o katerih govorim, pa sem rekel, da je to DNC, spadajo k moralnemu nauku Cerkev, ne pa družbenemu. Prerekanje ni nikdar smiselno, zato sem takrat zadeve raje pustil pri miru. Tudi sicer namreč pri nas ljudeh velja tisto, kar so Atenci dejali apostolu Pavlu – kadar se stvari ne skladajo z njihovimi prepričanji ali interesi, rečejo: “O tem bi te poslušali kdaj drugič” (Apd 17,32). V tem oziru tudi ne velja obtožba, ki jo je bilo večkrat slišati v pokoncilskem obdobju, da bi to bilo neko nesistematično, priložnostno in neuniverzalno učenje cerkvenega učiteljstva, temveč je to zelo sistematičen skupek ali korpus naukov, ki je v stoletjih nastal na podlagi evangeljskih načel. Poudarki so bili bolj ali manj jasni, pač glede na posamezno dobo – enkrat je nujnejše to, drugič ono. Vedno je bila neka podlaga, čemur z lepo slovensko besedo rečemo izročilo, od česar se je v Cerкви vsakokrat posebej predložilo tisto, kar je najbolj ustrezalo najnujnejšim vprašanjem določenega časa. Če se na koncu kar ognemo očitku, da DNC sploh ne obstaja, zagotovo DNC ni iznajdba Cerkev 19. stoletja, ki se je znašla v krizi ob

uveljavljanju moderne civilizacije in uveljavljanju “laičnih”, liberalnih ali tudi socialističnih in komunističnih idej, ker se je bala, da bo izgubila vpliv na množice, ki si ga je v stoletjih pridobila. Ker je DNC nastal na podlagi evangelija in izročila, je obstajal od nekdaj, torej od začetka Cerkev, zaradi tega pa, ker je postalo jasno, da se je doba krščanske civilizacije, torej družbe, ki jo prešinja krščanski duh, končala, zlasti lahko to trdimo za 18. in 19. stoletje, je bilo potrebno ta nauk predložiti na drugačen način. Dokler je bil družbeni nauk ljudem in družbi nekako “v krvi”, zadeve ni bilo treba uradno predložiti, saj je preplavljala celotno družbeno tkivo. Saj vidimo v vsakdanjem življenju, kako je treba določene “samoumevne”, “jasne”, “logične” reči kar naprej podajati, dokler se ne primejo. Dandanes pa sploh. Omenjeni Chesterton je dejal, da bo v prihodnosti prišlo do vojn z velikim prelitjem krvi samo za to, da se bo ljudi prepričalo, da je pač trava zelena. Enkrat je neki policaj v pogovoru, ki smo ga imeli v družbi prijateljev, grdo zabrusil, češ: “Zdej me bojo pej župniki učili, kun ej mam familju!” Ko so ga spomnili, da je v tisti družini vendarle navzoč tudi en “župnik”, moram poudariti, da še daleč ni šlo za neko družino t. i. “cerkvenih miši, sem možakarju mirno odvrnil: “Dragi n., jaz te ničesar ne učim, temveč ti zgolj in samo predlagam tista zlata načela in vrednote, ki so del našega skupnega izročila, in veljajo vedno ter za vse. Ti boš napravil, kakor veš, jaz sem le varuh tega izročila”. Razšli smo se prijateljsko, kakor je tudi prav. Za DNC tako velja tisto, kar velja tudi za neko versko resnico, pa je to najlepše izrazil sv. Vincencij iz Lerinsa, zato pa to poznamo tudi kot vincencijanski kanon. Pravi namreč, da je verska resnica tisto, kar so verovali vedno, povsod in vsi. Če jih spoštujemo, živimo dobro, kot družba in kot posamezniki, sicer pa ne, ker si žagamo vejo, na kateri smo zrastle in na kateri stojimo. Podrobneje bomo zadeve videli v naslednjem našem razmišljanju, ko bomo omenjena načela tudi jasneje podali.

Andrej Vončina

Prejeli smo / Razmišljanje na kraški gmajni Funkcionarji ali očetje

Sobrat duhovnik, samo z nekoliko drugačnim delokrogom, kot je moj tu na Krasu, mi je popestril popoldan, ko sva skupaj komentirala predavanje, ko je predavatelj makazoval vse mogoče sodobne poti, ki jih bo treba upoštevati, drugače se naši vernosti ne piše nič dobrega. Najprej sva ugotovila, da je kar lepo število škofov prišlo iz redovniških vrst, kot tudi iz raznih duhovnih gibanj. Še več, tudi redovni predstojniki prihajajo zadnja leta iz tujine. Tako je neka redovna provinca na Hrvaškem dobila predstojnika iz Švice, kjer je dosti let bil profesor na Teološki fakulteti za pastoralno teologijo. Pohvalil se je, da bo lahko doma, na Hrvaškem, v živo okusil to, kar je iz učbenika predaval slušateljem. Kmalu pa je prav ta predstojnik spoznal, da so učbeniki eno,

predavanja drugo, realno življenje pa zopet nekaj tretjega. Takole pripoveduje, poglejte: “Dedki in babice naročajo krst vnu-ka kar po telefonu, nekako tako, kot naročite pizo. Če slučajno kdo od staršev zavije v župnijsko pisarno, pa bi želel krstiti otroka, jih običajno vprašamo: “Ste cerkveno poročeni?” Zelo pogost odgovor: “Kaj vas to briga!” Če živijo “kar tako”, se običajno na rahlo povpraša: “Ja, pa nekoč boste uredili zakon?” “Seveda, to pa!” Nihče ne ve kdaj, če ne bo prej ločitev. Če slučajno vprašamo, kdo bo boter, velikokrat prifrči odgovor: “Kdo ste vi, da nas izprašujete? Izbira je naša, ne vaša!” Svojevstvena posebnost so poroke: “Še preden je končan zapisnik za poroko, se vsujejo njihovi predlogi: “Saj lahko postavimo pred cerkev catering? Upava, da nimate nič proti, če pripeljemo svoje pevce? Pred cerkvijo bo muzika! Temu vi ne osporavate! Mi damo svoje cvetje, zato imamo tudi svojega aranžerja!” - Izredna iznajdljivost: “Pre-

den pridejo do duhovnika za cerkveno poroko, so se že za vse levo in desno dogovorili... Nekaj podobnega doživljamo tudi pri drugih zakramen-tih.

Spomin mi je poromal na srečanje za starše birmancev. Prišla jih je dobra tretjina. Vedno eni in isti izgovori: “Smo zaposleni. Pustite nas na miru in bodite hvaležni, da vam sploh hočemo pošiljati otroke k verouku! Vse to kaže na nagrado za duhovnikov trud, pa tudi zahvalo za delo in skrb, ki jih z njihovimi otroki imajo katehisti in duhovniki! Duhovnik veliko stvari naredi za Božji lon, naši verniki pa velikokrat niti s palcem ne mignejo, če niso plačani...” To je realnost, nekje se zapaza več, drugje manj! V nekem predavanju je med drugim predavatelj povedal tudi to: “Apostol (mišljeno na duhovnika) si, če so ljudje, h katerim si poslan! In apostol ni funkcionar! ... Duh ima svoje poti. Nikamor ne bi prišli, ko bi npr. analizirali stanje Cerkev na Goriškem, potem pa primerno ukrepali. Tako delajo državne institucije in podjetja, ne pa Cerkev!

Cerkev analizira, potem razlikuje in premisli, kaj hoče Bog povedati prek takega stanja; hkrati pa se dobro zaveda, da stopa kot dolžnik med ljudi, drugače bi ne prejela milosti, ki jih prejema za poslanstvo...” To drži, skozi navidenske poraze – civilni zbori, cerkveno petje na nuli – skavti – v kroju, polni dobrih del – nikoli pa jih ne vidimo, kaj šele da bi kaj pomagali v župniji, ko jih prosimo, so izredno zasedeni... katoliške organizacije – vse prej kot katoliške... Kaj vse bi lahko še naštevali! Predavatelj je poudaril: “Cerkev analizira, potem razlikuje in premisli, kaj hoče Bog...” Takšne ugotovitve so lahko zelo sporne. Res je, da Duh veje, kjer On hoče – ne človek! Vendar če stanje duha (mislim na človekovo prepričanje), je pač takšno in ljudje so trdno prepričani, da je tako prav, potem smo tam, kjer smo začeli razmišljati in bo to stanje trajalo še tri dni po sodnem dnevu! Od takšnega stanja duha pa nas ne premakne nihče, četudi prihaja kdo kdo ve od kod in ima, ali se domišlja, izredne karizme.

Ambrož Kodelja

Cerkveni in družbeni antislovar (35b)

I kot ISLAM (2)

Že pred kar veliko leti, natančneje pred osemnajstimi, je kapucinski nadškof v Smirni (Izmir) v Turčiji pravil o zgornjem dogodku oz. še bolj zgovornih besedah v okviru tega dogodka. Dogodek je bilo uradno srečanje krščansko-muslimanskega "dialoga". Na neki točki se je muslimanski govornik obrnil na navzoče kristjane in dejal:

"Zahvaljujoč se vašim demokratičnim zakonom, vas bomo osvojili; zahvaljujoč se našim religioznim zakonom vam bomo zagospodovali". Sicer so te besede in ta dogodek mnogi že navedli, a je zaradi svoje aktualnosti dobro, da zadevo večkrat ponovimo. Velikanska vsota denarja, ki z nafto prihaja v blagajne islamskih držav, bi nam morala dati misliti glede ene zadeve – kdo opravlja karitativnost do tistih, ki obupani zapuščajo dežele tretjega sveta? Seveda samo krščanske ali ex-krščanske dežele, torej dežele s tovrstnimi temelji, med katerimi je seveda tudi demokracija in z njo povezani zakoni. Ta dobrota je namreč izključno krščanski koncept, četudi pa bi iskali z mikroskopom, ne bi našli šejkov med sponzorji mednarodnih humanitarnih organizacij, kjer se sicer najdejo takšni in drugačni sponzorji, tudi precej sumljivih okoliščin. Razen, ponavljamo, muslimanskih bogatinov. Tudi zadeve, kot so, recimo, "demokracija", "socialna pravičnost", "človekove pravice" in še druge

podobne reči, ki so se rodile pod krščansko streho, tam tudi ostanejo, ker se jih samo tu razume in se z njimi strinja. Tudi "dialog" je samo enostranska zadeva, če tako rečemo, saj so tudi razna muslimansko-krščanska srečanja praktično vedno na pobudo krščanske strani. Tudi tisti namen, da bi se "bolje spoznali", zveni kot ena

floskula, če nismo politično in še kako korektni, saj bi sicer dejali le, da je zadeva odvečna. O Islamu vemo namreč že vse, kar je treba vedeti, vprašanje je, če hočemo vedeti. Poleg tega je tudi tako, da z muslimanske strani ni sogovornik en sam, tisti, ki pa želijo biti sogovorniki, bodisi povedo ene in iste stvari glede invazije in podjarmljenja, kar je pač v DNK islamske religije, bodisi pridejo "zmerni" in "razumni" muslimani, katerih mnenje pa v muslimanskem svetu kaj pride ne velja, če sploh kaj

velja. Kot pa je bilo rečeno nekemu našemu sodelavcu, muslimani včasih na določena odgovorna mesta tudi nalašč dajo kakega, vsaj na videz, intelektualnega in močno spravljenega predstavnika, vendar imajo povsem drugačne namene, ki niso nič kaj prijetni, zelo milo rečeno. Imamo znova in znova poudarjeno ironijo zgodovine, ki se (če verujemo, skrbno vodena od določenih prstov, op. a.) poigrava s človekovo domišljavo inteligenco. Tako se je po padcu komunizma zgodilo, da so na površje ponovno priplavale tiste težave

človeštva, ki so navzoče že praktično od nekdaj. Tako ni prišlo do nikakršnega "konca zgodovine", tudi zato, ker do slednjega ne more priti, saj ima zgodovina bolj kot svoj konec, neki svoj cilj. Za to ni potrebno biti krščansko ali kako drugače veren, a pustimo to. Tako ni prišlo niti do "smrti svetega", temveč se prav to »sveto«, kot ga pač določena stran pojmuje, vsiljuje s še ne vidnim in občutenim nasiljem, za katerega se je – govorniki o muslimanskem svetu – mislilo, da se je končalo pred stoletji. Marsikdo se je tako zmotil v svojih napovedih za prihodnost. Kot se pogosto zgodi, so dejstva drugačna od napovedi. Zadnjič smo dejali, kako je vezivo islamskega nacionalizma zamenjal socializem-komunizem, sedaj pa je slednjega zamenjal islamski fundamentalizem, ki seveda vključuje nasilje. Kdo od teh strokovnjakov, ki so delali napovedi, je predvidel, da bo "best-seller" tretjega tisočletja Koran?

Andrej Vončina

Nova spletna stran katoliške Cerkve v Sloveniji

6. marca 2017 Slovenska škofovska konferenca predstavlja grafično prenovljeno in posodobljeno spletno stran katoliške Cerkve v Sloveniji.

Stran deloma izhaja iz prejšnje, ki je nastala v začetku leta 2012, vendar ponuja napredno uporabniško izkušnjo, ki ohranja enotno podobo tudi na zaslonih mobilnih naprav. Vedno več uporabnikov se namreč odloča za spremljanje novosti iz življenja domače in vesoljne Cerkve prek mobilnih naprav, zato jim želimo ponuditi kakovostno vsebino na preglednem dizajnu na vseh napravah.

Objave na spletni strani se dopolnjujejo s tistimi na družabnih omrežjih, na katerih je prisotna Cerkve na Slovenskem: Facebook, Twitter, Instagram, Flickr in Google+. S to potezo se želimo približati ljudem v njihovem vsakdanu in jim prinašati veselo evangeljsko novico tudi v digitalno okolje.

Pomembna novost strani je neposredna dostopnost vsebin dveh največjih uradnih katoliških virov informacij v slovenskem jeziku, kot sta Radio Vatikan in Družina, ter edinega radia s krščansko vsebino v Sloveniji, Radia Ognjišče. S tem želimo našim obiskovalcem posredovati celostno informacijo o življenju Katoliške cerkve na enem mestu.

Prenova prinaša grafično posodobitev in večjo preglednost vsebin na spletni strani. Med novostmi izstopajo:

1. Izboljšana in preglednejša razdelitev novic;
2. Možnost iskanja po datumih, vsebinskih sklopih ali ključnih besedah;
3. Prilagoditev za prikazovanje na mobilnih napravah;
4. Večja preglednost menija celotne strani;
5. Obsežnejši napovedni koledar dogodkov;
6. Jasnejša grafična in barvna strukturiranost strani;
7. Prikaz novic Radia Vatikan, Družine in Radia Ognjišče;
8. Povezovanje vsebin z družabnimi omrežji.

Naslovnica novice omogoča bralcu, da že na prvi pogled opazi njeno vsebino, prisotnost fotogalerije, kraj in datum dogodka ter tematske ključne besede. Prenova spletne strani tako sledi sodobnim trendom spletnega iskanja, omogoča prikaz na mobilnih napravah in integracijo vsebin z družabnimi omrežji in RSS viri. Prav tako omogoča obiskovalcem hitrejši dostop do vsebin ter možnost iskanja po različnih kriterijih.

Koncept strani smo pripravili v Tajništvo SŠK, stran je grafično zasnoval Miha Omejc (www.mihaoemjc.com), za programersko izvedbo pa je poskrbel Peter Frank (www.kidgton.com).

Vernike, duhovnike, redovnice in redovnike ter pastoralne sodelavce vabimo, da redno obiščejo spletno stran Katoliške cerkve v Sloveniji, njen obisk pa priporočijo svojim prijateljem in znancem ter prispevajo k širjenju evangeljskega veselega oznanila.

Vsem sodejanjem zvestim obiskovalcem se zahvaljujemo za pozorno spremljanje in jih vabimo, da ostanejo naši uporabniki tudi v prihodnje. Prav tako se zahvaljujemo anketirancem, ki so s svojim mnenjem sodelovali v anketi ob pripravi na prenovi strani.

Poslanica svetega očeta Frančiška za 32. svetovni dan mladih 2017

"Velike reči mi je storil Mogočni" (Lk 1,49)

Drugi mladi, spet smo skupaj na poti, po našem prečudovitem srečanju v Krakovu, kjer smo skupaj praznovali 31. svetovni dan mladih in Jubilej mladih v okviru Svetega leta Usmiljenja. Da bi bili sposobni konkretno odgovoriti na izzive našega časa, sta nas vodila sv. Janez Pavel II. in sv. Favstina Kovalska, apostola Božjega usmiljenja. Doživeli smo močno izkušnjo bratstva in veselja in svetu pokazali znamenje upanja; zastave in različni jeziki niso bili razlog za prepir in razdor, temveč priložnost, da so se odprla vrata src in gradili mostovi. Ob sklepu SDM-ja v Krakovu sem naznanil prihodnji cilj našega potovanja, ki nas bo, z Božjo pomočjo, leta 2019 vodil v Panamo. Na tej poti nas bo spremljala Devica Marija, ona, ki jo bodo blagorovali vsi rodovi (prim. Lk 1,48). Novo obdobje naše poti se navezuje na preteklo, ko so bili v središču blagri, a nas hkrati izziva, da gremo korak dalje. Goreče upam, da mladi na tej poti ne boste samo gojili spomin na preteklost, temveč da boste imeli tudi pogum v sedanosti in upanje za prihodnost. Te držite, ki so bile vedno žive v mladi Mariji iz Nazareta, so jasno izražene v temah, izbranih za naslednje tri SDM. Letos (2017) bomo premišljevali o Marijini veri, ki je v

Magnifikatu rekla: "Velike reči mi je storil Mogočni" (Lk 1,49). Tema prihodnjega leta (2018) – "Ne boj se, Marija, kajti našla si milost pri Bogu". (Lk 1,30) – nas bo spodbudila k razmišljanju o ljubezni, polni upanja, s katero je Devica sprejela angelovo oznanilo. SDM 2019 bodo navdihovale upanja polne besede "Glej, Gospodova služabnica sem, zgodi se mi po tvoji besedi" (Lk 1,38), s katerimi je Marija odgovorila angelu. V oktobru 2018 bo Cerkev praznovala škofovsko sinodo z naslovom: Mladi, vera in razločevanje poklicanosti. Spraševali se bomo, kako vi mladi živite izkušnjo vere sredi izzivov današnjega časa. Soočili se bomo tudi z vprašanjem, kako bi vi lahko zoreli v življenjskem načrtu, razločevali svojo poklicanost v širšem smislu, tako poklicanost za zakonsko življenje, kot poklicanost v laičnem in poklicnem svetu ali poklicanost v posvečeno življenje ter duhovništvo. Želim si, da bi bilo močno sozvočje med potjo proti SDM v Panami in sinodalno potjo. **Naš čas ne potrebuje "kavč mladih"** V evangeliju po Luku, potem

ko je slišala angelovo oznanilo in odgovorila s svojim "da" na klic, da postane mati Odršenika, Marija vstane in gre v naglici obiskat sorodnico Elizabeto, ki je v šestem mesecu nosečnosti (prim. 1,36-39). Marija je zelo mlada. Kar ji je bilo oznanjeno, je neizmeren dar, vendar prinaša tudi zelo velike izzive; Gospod ji je

kjer bi bila udobno in varna. Ni ena izmed »kavč mladih«! (prim. Nagovor med vigilijo, Krakov, 30. julija 2016). Ko njena starejša sestrična potrebuje pomoč, ne zapravlja časa in se takoj odpravi na pot. Dolga pot je, da doseže Elizabetin dom: okrog 150 kilometrov. Toda dekle iz Nazareta, ki jo vodi Sveti Duh,

zagotovil svojo navzočnost in podporo, toda v njenem srcu in mislih je nejasnih še mnogo stvari. Toda Marija se ne zapre v hišo, ne dovoli, da bi jo strah ali ponos ohromila. Marija ni tip človeka, ki – zato, da se počuti dobro – potrebuje dober kavč,

ne pozna ovir. Zagotovo so ji dnevi na poti pomagali, da je premišljevala o čudežnem dogodku, ki ga je bila deležna. Tako se zgodi tudi z nami, kadar se odpravimo na romanje: na poti se v naše misli vrnejo spomini na življenjske dogodke,

odkrivamo njihov pomen in razločujemo svojo poklicanost, ki se potem razodene v srečanju z Bogom in služenju bližnjim.

Velike reči mi je storil Mogočni

Srečanje dveh žena, mladega dekleta in starejše žene, je polno navzočnosti Svetega Duha ter polno veselja in začudenja (prim. Lk 1,40-45). Kakor njuna sinova, ki ju nosita pod srcem, tako tudi materi skoraj plešeta od veselja. Elizabeta, prevzeta od Marijine vere, vzkligne:

"Blagor ji, ki je verovala, da se bo izpolnilo, kar ji je povedal Gospod" (v. 45). Da, eden od velikih darov, ki jih je prejela Devica, je dar vere. Verovati v Boga je neizmeren dar, ki pa ga je potrebno sprejeti. Elizabeta blagoslavlja Marijo za to dejanje. Marija pa odgovori s spevom Magnifikat (Lk 1,46-55), v katerem se najdejo besede: "Velike reči mi je storil Mogočni" (v. 49).

Ta Marijina molitev je revolucionarna, je spev dekleta, polnega vere, ki se zaveda svojih omejitev, a hkrati zaupa v Božje usmiljenje. Ta mlada,

pogumna žena se zahvali Bogu, ker se je ozrl na njeno nizkost in za njegovo odrešitveno delo, ki ga je do ubogih in ponižnih izvršil v svojem ljudstvu. Vera je srce celotne Marijine zgodbe. Njen sprev nam pomaga razumeti Gospodovo usmiljenje kot gonilno silo zgodovine, tako osebne vsakogar od nas kot celotnega človeštva.

Ko se Bog dotakne srca fanta ali dekleta, postaneta sposobna za resnično velika dejanja. »Velike reči«, ki jih je Mogočni storil v Marijinem življenju, govorijo tudi o naši poti življenja, ki ni tavanje brez smisla, temveč romanje, ki kljub vsem negotovostim in trpljenju zmore odkriti Boga v njegovi polnosti (prim. Angelus, 15. avgust 2015). Dejali mi boste: "Oče, toda imam svoje omejitve, sem grešnik, kaj lahko storim?" Ko nas Gospod kliče, se ne ustavi pri tem, kar smo ali kar imamo. Nasprotno, v tistem trenutku, ko nas kliče, On gleda vse to, kar bi mogli storiti, vso ljubezen, ki jo zmoremo sprostiti. Kakor mlada Marija morete tudi vi dopustiti, da vaše življenje postane orodje, ki ustvarja boljši svet. Jezus vas kliče, da pustite odtis v življenju, odtis, ki zaznamuje zgodovino, vašo osebno zgodovino in zgodovino mnogih (prim. Nagovor med vigilijo, Krakov, 30. julija 2016).

/ dalje
Francišek
V Vatikanu,
27. februarja 2017
Spomin sv. Gabrijela
Žalostne Matere Božje

Kratke

Vabljeni na križev pot!

Štandreška dekanija skupno z goriškim nadškofom Carlom Redaellijem vabi v **petek, 7. aprila**, ob 20. uri na dekanijski križev pot iz Podgore na Kalvarijo. Začel se bo pred šolo; v primeru grdega vremena bo potekal v cerkvi.

Člani veroučnih skupin duhovnije sv. Ivana in njihovi starši pa so posebej vabljeni na križev pot na Sveto Goro v **soboto, 8. aprila**. Zbiranje ob 13.30 pred cerkvijo sv. Ivana v Gorici ali ob 13.45 pri prvem križu.

Zlato tekmovanje Svirel za center Komel

Tudi letos se je veliko število učencev SCGV Emil Komel predstavilo na raznih tekmovanjih. S pričetkom pomladi se že v letošnji 9. izvedbi med Novo Gorico, Vipolžami in Dobrovem odvija tekmovanje Svirel v organizaciji zavoda UPOL. Letos so se prijavili štiri učenci šole Komel: violinisti Jakob Andrej Quinzi (9 let), Pavla Vezjak (10 let) in Makrina Quinzi (11 let) iz razreda prof. Jurija Križniča; v kategoriji E se je predstavil 16-letni violončelist Jurij Lavrenčič iz razreda prof. Federica Magrisa iz podružnične šole v Doberdolu. Vsi štiri komolci so dosegli odlične rezultate. Jakob Andrej je v kategoriji najmlajših, v kateri je bilo 9 tekmovalcev, dosegel zlato nagrado z 99 točkami. Zlato nagrado je dosegla tudi Pavla z 98 točkami v kategoriji B (rojeni v letih 2006, 2007), kjer je bilo 48 tekmovalcev. Makrina je v visoko kvalitetni kategoriji C s 34 tekmovalci (rojeni v letih 2004, 2005) dosegla 93 točk in srebrno nagrado. Violončelist Jurij je v kategoriji E (rojeni v letih 2000, 2001) dosegel zlato nagrado s 95 točkami. Brata Jakob Andreja in

Makrino je na klavirju spremljala prof. Aleksandra Pavlovič, Pavlo pa prof. Ingrid Mačus. Obe pianistki poučujeta klavir na šoli Komel. Jurija je na klavirju spremljal oče Hilarij. Vsem štirim učencem čestitamo za odlične rezultate!

Tržič / Srečanje z županjo Anno Cisint

Dne 28. marca so se predstavniki Slovencev iz Laškega na sedežu društva Tržič srečali s tržiško županjo Anno Mario Cisint in razpravljali o težavah tamkajšnjih rojakov; navzoč je bil tudi predsednik SSO Walter Bandelj. Županja je obljubila, da bo spletni portal občine dosegljiv tudi v slovenščini, sproščeno so še razpravljali o slovenskem okencu, o slovenskih smerokazih npr. za bolnišnico oz. na plažah, o najemninah

za društveni sedež, o drugih finančnih težavah društva itd. Gostjo, ki se zaveda, da smo Slovenci v Laškem zgodovinsko prisotni, je med drugim zanimalo sedanje število naših rojakov. V dar so ji izročili nekaj knjig, ki sta jih izdelali društvo Jadro in Tržič. Po Veliki noči naj bi se srečali še enkrat.

Izleti / Češki gradovi in Praga (20. - 24.8.2017)

Skupnost družin Sončnica iz Gorice že vrsto let zelo uspešno in skrbno organizira večdnevni izlet (v tujino ali po Italiji) v poletnih mesecih, ki pomeni za udeležence pravo obogatitev ob ogledu zanimivosti obiskanih krajev, spoznavanje njihovih zgodovinskih, kulturnih ter naravnih značilnosti pa sprostitev za dušo in telo. Letos prireja društvo v mesecu avgustu petdnevni izlet z avtobusom na Češko, z obiskom čeških gradov in Prage. Program predvideva na prvi dan ogled gradu Rožemberg in znamenitega mesteca Češki Krumlov, prenočevanje v Čeških Budejovicah, kjer si bodo izletniki ogledali tudi pivovarno. Drugi dan bo na vrsti ogled gradu Hluboka in srednjeveškega mesta Tabor, vožnja do Prage, sprehod po Karlovem mostu in starem mestnem jedru, nočitev. Tretji in četrti dan bosta namenjena obisku največjih in najlepših znamenitosti Prage (Smolnínski stolp, Karlova univerza, Staromestni trg, Hradčani, Zlata ulička, Plečnikova cerkev...), plovbi z ladjo po reki Vltavi in večerji v tipični pivnici. Na peti dan je organizirana vožnja do Brna in ogled mestnega jedra, postanek še na prizorišču Napoleonove bitke – Austerlitz. Prihod v Gorico je predviden v poznih večernih urah. Organizatorji vabijo vse zainteresirane, da se jim pridružijo na tem res zanimivem potovanju. Za podrobnejše informacije oz. vpis, ki je možen do 30. aprila 2017, lahko kontaktirate referentki društva Mirjam Bratina (tel. 328 0914027 – v večernih urah) ali Katerino Ferletič (tel. 0481 536807). (fk)

SREČANJA POD LIPAMI Angelika Mlinar

“Pripravljena sem pomagati, ne morem pa vsiljevati!”

Po kratkem premoru so se z začetkom pomladi spet pričela Srečanja pod lipami, ki jih prireja Kulturni center Lojze Bratuž in Krožek Anton Gregorčič. Tokrat je bila gostja večera koroška Slovenka Angelika Mlinar. Z nekdanjo državno poslanko v dunajskem parlamentu in sedanjo evropsko poslanko se je 29. marca v komorni dvorani KC Bratuž pogovarjal dr. Dejan Valentinčič. Pravnica je bila že od mladih let politično angažirana. Najprej je bila kot dijakinja predsednica Katoliške mladine, pozneje predsednica pomladka zbirne stranke koroških Slovencev (Enotna lista).

Pred številnimi obiskovalci večera sta se dotaknila različnih tematik, začenši s Koroško realnostjo. “Na Koroškem se je položaj manjšine bistveno izboljšal z novo vlado. Opaža se več (čeprav še vedno premalo) dvojezičnih napisov, ki tudi ne srečujejo več toliko naprotovanja. Slovenci imajo manjši občutek pritiska kot pod prejšnjo vlado svobodnjakov”. Glede razvoja manjšine pa gleda bolj pesimistično. Slovencev je iz leta v leto manj. Res pa je, da tisti, ki ostaja-

jo, so v narodni zavesti trdni in bodo tudi v še težjih razmerah gotovo govorili slovensko in učili otroke slovenski jezik. Žal je politika manjšine brez strategije in nobene vizije, na tak način drugi

kami.

Nekaj kritik je bilo tudi do matične države, ki se po mnenju Mlinarjeve premalo zanima za manjšinske probleme. Obstaja vtis, da Slovenija ne želi premočno pritisniti z zaščito koroških Slovencev, da bi ne poslabšala dobrih odnosov s sosedi, predvsem na gospodarskem področju. Sogovornik dr. Dejan Valentinčič je nato uvedel nov sklop vprašanj, ki se tiče evropske tematike. Za evropsko poslanko, ki je članica odbora

D. Valentinčič in A. Mlinar (foto mč)

za industrijo, raziskave in energijo ter odbora za pravice žensk in enakost spolov, je bilo leto 2016 kar živahno. Odločitev Angležev za izstop iz Evropske unije in zmaga nepredvidljivega Trumpe sta bili pravo presenečenje. Sama je računala, da se to ne bo zgodilo. Glede Brexita je radovedna, kako se bodo Angleži obnašali in organizirali, ker do zdaj smo bili priča samo zmešnjavi. Vendar je poslanka optimistična o prihodnosti Evropske unije. Tolaži se še predvsem z izvolitvijo Van Der Bellena za avstrijskega pred-

sednika in s pozitivnimi rezultati nizozemskih volitev, kjer se ni uveljavila populistična stranka. Zelo pomembne pa bodo francoske volitve in morebitna zmaga evropsko naklonjenega Emmanuela Macrona. Manj pomembne so prihodnje volitve v Nemčiji, kjer imata kandidata Angela Merkel in Martin Schulz podobne poglede na Evropsko unijo. V teh letih smo na evropski ravni doživeli tudi zapleten problem priseljevanja. Mlinarjeva je povedala, da potrebujemo nujno skupno evropsko azilno politiko in da bo od tega tudi prišlo. Zdi se pa, da bo težko doseči skupni evropski migracijski načrt, ker se države članice vedejo preveč egoistično in ne najdejo skupnega jezika. Danes povzroča tudi precej skrbi okrepitev avtokratskih režimov zunaj Evrope. Evropa bi morala na to odgovoriti z učinkovito zunanjo varnostno politiko in skupno evropsko vojaško silo. Zdi se, da smo od tega še daleč, toda pasivno gledati in nič ukrepati pomeni predajo politiki drugih svetovnih veselil. Angelika Mlinar se v Evropskem parlamentu posveča tudi manjšinskim tematikam. Aktivno sledi Agenciji za osnovne pravice, ki se zavzema tudi za problematiko in pravice manjšin. Včlanjena je tudi v Intergroup za manjšine, v katerem je zadnje čase zaradi notranjih nesoglasij manj aktivna. Ob koncu pogovora je Angelika Mlinar povedala tudi, zakaj je tako ponosna liberalka: “Odporna družba in liberalna demokracija je okvir, v katerem lahko posameznik najbolj napreduje in se razvija”.

MČ

Angelika Mlinar na srečanju s SSK

“Sem pač zavedna Slovenka”

V poznih popoldanskih urah 29. marca se je evropska poslanka Angelika Mlinar v sproščeni vzdušju srečala s predstavniki Slovenske skupnosti, ki so jo pričakali v galeriji Ars na Travniku v Gorici.

Pokrajinski tajnik Julijan Čavdek je visoki gostji, koroški rojakinji, pravni in podjetnici, na kratko opisal družbeno, kulturno in gospodarsko prisotnost Slovencev v goriškem mestnem središču ter omenil, da se mesto pripravlja na upravne volitve, ki bodo 11. junija. Nekdanji tajnik stranke Damijan Terpin je povedal nekaj misli o levosredinski upravni izkušnji, ki se je začela leta 2002: na tak način nam je uspelo uvesti

zaščitni zakon na celotnem območju mesta in ne le v okoliških, pretežno slovenskih, vaseh, je povedal. V istem času je Slovenija stopila v EU, začela so se srečanja med tremi občinskimi upravami na meji, iz česar je nastalo EZTS, ki v zadnjih časih dosega tudi vidne konkretnejše rezultate. Mlinarjeva je pohvalila vizijo naših politikov, ki da so očitno bolj spretni kot koroški Slovenci. Kot evropska poslanka ima

vost in podporo, podobno kot ju ponuja tudi koroškim strukturam. Veseli jo, da jo dostikrat

I. Gabrovec, M. Koršič, A. Mlinar in J. Čavdek (foto dpd)

bi resnično sodelovali. “Evropske prestolnice so razmeroma daleč od vsakdanjih težav naše skupnosti. Zelo se posvečamo delovanju v občinah, na deželni ravni, v Rimu”. Gorica je bila v času padanja meje in vstopa Slovenije v EU v centru pozornosti,

vabijo tudi v Slovenijo. “Vedno sem istega mnenja kot Boris Pahor: sem pač zavedna Slovenka, narodna zavest je nekaj, kar mi leži pri srcu”.

Občinska svetnica v Gorici Marilka Koršič je izrazila ponos, da imamo Slovenci in tudi zamejci take predstavnike v evropskem parlamentu. Povzela je napore, prizadevanja in dosežke slovenskih svetnikov v občinskem svetu. Čeprav je uprava desnosredinska, so si le izborili pravico, da v svetu govorijo slovensko, je poudarila.

Deželni tajnik SSK Igor Gabrovec se je zahvalil gostji za razpoložljivost in izrazil živo željo, da

bila je nekaj “Berlin v malem”. Danes pa si Gorica in Nova Gorica delita “bolj težave kot priložnosti”, je še dejal Gabrovec. Potrebovali bi nove ljudi in ideje. Tudi zato je pomembno, da imamo sogovornike, ki gledajo na naš prostor z drugačnega zornega kota. V evropskem parlamentu ima SSK že dobrega zavznika v osebi Herberta Dorfmana iz Južnotirolske ljudske stranke. Srečanje z Angeliko Mlinar je odlična priložnost, da slovenska zbirna stranka naveže čim tesnejše stike tudi z njo in da morda načrtuje kakšno konkretno pobudo.

DD

PROSVETNO DRUŠTVO VRH SV. MIHAELA
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV – GORICA

VLJUDNO VABITA NA
17. REVIZIJO OTROŠKIH IN MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV

ZLATA GRILA

TEKMOVALNI DEL OB 14.30
REVIJSKI DEL OB 16.45

SOBOTA, 8. APRILA 2017
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

KC LOJZE BRATUŽ Carmina Slovenica: Invokacije

Čudoviti glasovi prevzeli poslušalce

O bračati se k Višjemu s ponižno prošnjo, vdati se v človeški majhnosti in zapeti, je skupno vsem. Jezik in glasbena tradicija, ki ji prošnja božjemu sledi, postaneta nepomembna, ko se razkrije duša. Če je kaj iskreno, to zagotovo mora biti prošnja. Takrat vsak spregovori preprosto z glasom, ki mu je dan.

Glas enega samega dekleta je odprl koncert Carmina Slovenica, svetovno priznane zbor, ki ga vodi Karmena Šilec. Predano delo, s katerim iz generacije v generacijo dirigentka mladim predaja pesem, ni dovolj, da bi ta prežela vse čute, kot se je to zgodilo na sobotnem koncertu v Kulturnem centru Lojze Bratuž. Disciplinarnost, s katero se dekleta znova in znova postavijo na oder, je le dobra osnova, da čudoviti glasovi, ki jih v njihovi pevski šoli razvijajo z uglednimi mentorji, prevzamejo poslušalce. Najbrž je tisto, kar gradi ta zbor, mladostni zanos deklet na eni strani in neustavljiva umetniška moč dirigentke na drugi strani. Ko zapojejo, so vse na isti strani – na strani lepote, ki jo priženejo na robove, do tam, kjer nevajeno uho ali oko morda celo posumi, da so šle predalec. V različnih ci-

klih se zbor dotika različnih tematik, ki jih postavi na oder kot režijsko celoto giba, glasbe in besede. Zajetni in zahtevni programi, ki jih dekleta izvajajo na pamet, v nov kontekst postavljajo tako glasbo sodobnih skladateljev kot tudi klasični repertoar in ljudske pesmi.

Tokrat smo v prvem delu poslušali preplet pravoslavskih napovodov iz ukrajinske, moravske in bolgarske ljudske tradicije ter av-

ske nostalgije in običajno moško globino je pri Rahmaninovi Bogoroditse Devo zamenjala dekliška čistost in dirigentkin čut za dolgo gradacijo v dinamiki. Njene že minimalne geste so spreminjale zvočne slike, občasno pa je le motrila ta ubrani "inštrument"; registri od grlenege do čistega dekliškega petja so se menjavali brez napora. Morda je mestoma moč zbor, ki je bil tudi ozvočen, bila celo pre-

zvočnih efektov so publiko vodile od tukajšnje kulture bližjih napovodov do daljnih tradicij. Kompleksne strukture sodobnih skladb so se upele med ganljivo interpretacijo prej omenjene altistke v maronitski Wa habibi ter neobvladljivo energičnostjo balijškega kečaka. Ko je zazvenel ples in je zaplesala glasba, smo se znašli sredi najbolj primarnega človeškega izraza. Tista tišina, ki nastane pred aplavzom, je dragocen trenutek, ko si publika mora vzeti čas, da zares doživi slišano. Takih tišin je bilo na tem koncertu več. Razkošnost alikvotnih tonov, ki so napolnili dvorano, ali neustavljiva razigranost v ritmično zahtevni zaključni skladbi – v obeh primerih je duhovna izpoved zbor postala izpoved vseh prisotnih. Ko z

torjev Rahmaninova, Kastalskega in Mokranjaca. Brillantnost visokega registra v ukrajinski kolednici je napolnila dvorano. Ko so zavalovali dolgi toni, ki jih je enost zbor varovala neprekinjeno, se je oglašil posebno bogat glas ene izmed altistk v moravski Bila je cesta. Rahmaninova ali Mokranjac nista zvenela, kot bi ljubitelji zborovstva pričakovali. Ru-

tirana, a se je ozvočenje izkazalo kot prava izbira za vse nianse šepetov in ritmov, ki so jih dekleta izvajale s telesi v drugem delu. Prav takrat smo se lahko dokončno prepričali, da ta zbor poje tudi čisto brez dirigentke. Ritmično zaznamovan program drugega dela je ponujal sprehod od Baltika prek Španije in Francije vse do Balija. Mojstrice

odra posije šestinideset duš, moramo z gotovostjo trditi, da je koncert doživetje, ki ga ne more zamenjati noben vrhunski posnetek. V teh mladih dlaneh varovana skrivnost postane spet znana vsem, ki večkrat pozabimo, da telo ni ločeno od duha, da en glas ni ločen od drugega in da je množica v resnici enost.

Ingrid Mačus

Katoliška knjigarna / Na kavi s knjigo

Tokrat o Dobrem papežu

Četrtek tradicionalno srečanje na kavi s knjigo v Katoliški knjigarni v Gorici je 30. marca minilo v lepem duhu papeža svetnika, t. i. "dobrega papeža", kot kristjani poznamo papeža Janeza XXIII. Tajnik Goriške Mohorjeve družbe Marko Tavčar je srečanje ob kavi, ki jo ponuja tržaško podjetje Primo Aroma, uvedel s podatkom, da so knjigo o svetniku, Janezu Dobrem, z naslovom Papež Ja-

srečal najprej z "bergamaško", z oslo za brušenje kose, ki je bila najboljša, prav iz Bergama pa je svetniški papež Roncalli tudi bil. Povedal je, da je sam imel srečo živeti pod sedmimi papeži, za vsakega od njih je izpostavil vrline in v tem sijajnem pregledu, za katerega je msgr. Renato Podbersič dejal, da je oseben, a je bil več kot to, je bilo zaznati živo Cerkev in nadaljevanje dela Petrovega nasled-

hovniku v trajno in veliko duhovno pomoč. Slikoviti in temeljiti orisi papežev pa bi zaslužili poseben zapis, a msgr. Podbersič je prikazal predvsem dejstvo, da ni naključje, če se Cerkev nenehno spreminja, a vedno ostaja zvesta Kristusovemu nauku. Prof. Tomaž Simčič je knjigi napisal uvod, saj je znano, da je slovenski kandidat za svetnika msgr. Jakob Ukmar dolga leta prijateljaval s papežem Roncallijem, dopisovala pa sta si tudi med Roncallijevim vodenjem Cerkev. Prof. Simčič pa je povedal, kako mu je oče Teofil

pripovedoval, da je bil med prvo vojno v izgnanstvu pri Bergamu in mu povedal, da tako dobri ljudi, kot jih je bil srečal tam, nikdar več ni srečal. "Dobri papež, da, to je vrlina svetnika Janeza XXIII.", je povedal prof. Simčič, ki je dodal, da je knjiga posrežen kompromis med kakovostnim in poljudnim pisanjem, povedal pa tudi, da tako Roncalli kot papež Frančišek v svojem delu nikdar nista poudarjala in ne poudarjata obrambne držbe Cerkev, saj Cerkev mora rasti iz evangelija.

JUP

Foto JMP

nez svetnik, izdali skupaj s Celjsko Mohorjevo družbo, povedal je še, da jo je napisal papežev nečak Marco Roncalli, poslovenil pa Dean Rajčič. Msgr. Renato Podbersič in prof. Tomaž Simčič pa sta življenje, knjigo in delo papeža Janeza XXIII. predstavila. Msgr. Podbersič je slikovito povedal, da se je sam v otroštvu

niko. Povedal je tudi, da mu je bil papež Janez XIII. blizu, ker je bil kmečki sin, bil je ljudski papež, ki pa je v svojem razmeroma kratkem vodenju Cerkev le-to korenito spremenil in nakazal pot reform, ki v Cerkvi še danes trajajo. Msgr. Podbersič je spregovoril tudi o Roncallijevi knjigi Dnevnik duše, ki mu je bila kot bogoslovcu in du-

SCGV EMIL KOMEL, ARSATIELIER, PD ŠTANDREŽ, ZCPZ - GORICA in ŽUPNIJA SV. ANDREJA APOSTOLA

vabijo na

STABAT MATER

G.B. Pergolesija

za solistki, zbor, godalni orkester

Sodelujejo člani Dramskega odseka PD Štandrež z recitiranimi odlomki Pasijona F.K.Meška

Ponedeljek, 10. aprila, ob 20.30
Štandrež, Cerkev sv. Andreja ap.

GLASBENA MATICA

vabi na koncert

POMLAD JE TU...

SIMFONIČNI ORKESTER GLASBENE MATICE

dirigent IGOR ZOBIN

v nedeljo, 9. aprila 2017, ob 18. uri
v Kulturnem domu v Gorici

V SODELOVANJU S KULTURNIM DOMOM IZ GORICE

Obvestila

Občina Sovodnje ob Soči obvešča, da anagrafski urad bo 5. in 19. aprila 2017 zaprt v popoldanskih urah, zato pa bo urad izjemoma odprt dopoldne, in sicer 8.30-10.30

AŠZ Olympia vabi na Olympia movies - velikonočni prikaz dela skupin gymplay, ritmike, orodne telovadbe in show dance v ponedeljek, 10. aprila 2017, ob 17. uri v telovadnici AŠZ Olympia, drevored XX. septembra 85 v Gorici.

Narodna in študijska knjižnica razpisuje ob svoji 70-letnici likovni, fotografski, video in literarni natečaj, namenjen mladim od 14. do 30. leta starosti. Tema natečaja je BRANJE - kako čutiš, vidiš, tipaš in si predstavljaš branje. Razpisi so objavljeni na spletni strani www.knjiznica.it.

Društvo slovenskih upokoencev za Goriško prireja v sredo, 12. aprila, ob 18.30 v Tumovi predavalnici v KB Centru na korzu Verdi 51 v Gorici predavanje prof. Nataše Marcon o kulturi ruskega jezika.

Društvo slovenskih upokoencev za Goriško prireja enodnevni izlet z avtobusom na Krk-Rab-Pag v soboto, 3. junija. Udeleženci potujejo z dokumentom, veljavnim za tujino. Vpisujejo po tel.: 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 78138 (Sonja Š.).

Društvo slovenskih upokoencev za Goriško vabi članice in prijateljice, da se pridružijo kot pevke društvenemu Ženskemu pevskemu zboru. Prijavijo naj se po tel.: 0481 531093 (Majda M.) ali 0481 532092 (Emil D.). Prav tako so članice in prijateljice vabljene, da se vključijo v ekipo balinark in se prijavijo na tel. št.: 0481 882213 (Ana T.).

V ulici San Giovanni 9 v drugem nadstropju, zraven cerkve sv. Ivana, dajemo v najem trisobno stanovanje. Za informacije tel. 0039 347 6921591.

Zgodovinska stavba na Placuti (št. 18) je že štirinajst let prazna in zapuščenca. Razpada in ustvarja samo stroške za najnujnejša dela za vzdrževanje in bremenil lastnika z raznimi davki in zavarovanjem. Ker do danes nobena slovenska organizacija ali posamezniki niso pokazali zanimanja za uporabo, je odbor Katoliškega tiskovnega društva sklenil, da objavi poziv za nakup morebitnim interesentom, tako ustanovam kot posameznikom. Za pojasnila: tel. 0039 0481 531445 ali e-mail societatipografica@legalmail.it.

Romanje v Medžugorje od 5. do vključno 8. maja letos. Odhod iz Nove Gorice (oz. Rožne Doline) v petek, 5. maja, ob 4.45; tržaški romarji vstopijo na Kozini (okrog 6 ure). V popoldanskih urah dospemo v Medžugorje. Udeležili se bomo svetih maš, češčenja sv. križa in Najsvetejšega. Povzpeli se bomo na Križevac, obiskali kraj Marijinih prikazovanj na Podbrdu in druge ustanove. Vrnili se bomo v ponedeljek, 8. maja, v večernih urah. Vpišite se čim prej! Naslovi: g. Darko (0039) 370 3201305; ga. Ana (00386) 05 3022503; g. J. Markuža, župnik (0039) 040 229166.

Kulturni center Lojze Bratuž v okviru Festivala Kogojevi dnevi in v sodelovanju z Galerijo Rika Debenjaka iz Kanala ob Soči pripravlja za jesen 2017 spominsko razstavo o slikarju Albertu Sirku ob njegovi 130-letnici rojstva in 70-letnici smrti. Zato se obrača na zasebnike, ki imajo v lasti dela Alberta Sirka, s prošnjo, da bi jih dali na razpolago za obdobje razstave. Informacije na tel. (+39) 0481 531445, pon. - pet.

od 8.30 do 12.30 ali po e-pošti info@centerbratuz.org.

Pri Združenju cerkvenih pevskih zborov - Gorica pripravljamo projekt Opera omnia Mirka Fileja. Vse, ki ste ga poznali, sodelovali z njim pri katerem projektu ali zboru, naprošamo, ali bi nam posredovali fotografije ali partiture in tako pripomogli k boljši uresničitvi projekta. Za dodatne informacije: 0481 31817, zcpz.go@gmail.com.

Prodajam gozdna drva in oljčno olje. Tel. 0481 390238 ob uri obedov (kmetija Aleš Komjanc, Jazbine).

Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na ravnatelja prof. Silvana Kerševana lahko nakazete na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225; SWIFT CMTIT2C s pripisom: za SKLAD SILVANA KERSEVANA. Informacije na tajništvo SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Sožalje

Zveza slovenske katoliške prosvete se klanja spominu **Emila Aberška**, dolgoletnega sodelavca, režiserja in scenarista, ki je s svojim mentorskim delom in strokovnostjo pripomogel k umetniški rasti zamejskih gledaliških amaterskih skupin. Družini in svojcem izraža iskreno sožalje.

Kulturni center Lojze Bratuž izreka iskreno sožalje svojcem ob težki izgubi dragega **Emila Aberška**. Hvaležni smo mu za vse delo, ki ga je opravil kot režiser v naši sredini. Prosvetno društvo Štandrež izreka družini **Aberšek** iskreno sožalje ob prerani izgubi dragega **Emila**, ki je pri dramskem odseku društva dolgo let sodeloval in režiral številne predstave. Ohranili ga bomo v lepem in hvaležnem spominu.

Ob izgubi našega dolgoletnega režiserja **Emila Aberška** izrekata svojcem iskreno sožalje, Dramska družina F. B. Sedej in celotno društvo F. B. Sedej.

Cestitke

Družini Jane Soban, Mateja Pintarja in Danijela Pintarja se je pridružil **mali Jurij**. Iz srca jim čestitajo in želijo veliko lepih trenutkov člani dramske skupine, mešani zbor in odborniki društva F. B. Sedej ter števničarsko župnijsko občestvo.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu (od 7. 4. 2017 do 13. 4. 2017)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valuu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan razen ob sobotah od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 7. aprila (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 9. aprila, ob 21. uri (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, rezijanskem in zilijskem narečju.

Ponedeljek, 10. aprila (v studiu Ilaria Bergnach in Carlotta Nanut): Prazne buče močno donijo.

Torek, 11. aprila (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 12. aprila (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Judežev dan - Izbor melodij.

Četrtek, 13. aprila (v studiu Andrej Baucon): Četrtek večer z glasbo - Zanimivosti, obvestila in humor.

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel Začenjajo se Snovanja 2017

V bogato dejavnost Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice sodi tudi priprava spomladanskega ciklusa koncertov Snovanja; letos ga šola predstavlja že 12. leto zaporedoma. Skupaj s profesorskim zborom in društvom Arsatelier so zasnovali 10 glasbenih večerov, ki bodo potekali v območju delovanja centra Komel in s posebnim poudarkom na neobičajnost prostorov in domiselno lokacijo koncertov. Prvi koncert bo v ponedeljek, 10. aprila, ob 20.30 v župnijski cerkvi sv. Andreja apostola v Štandrežu, kjer bomo lahko prislunili delu "Stabat mater" baročnega skladatelja G. B. Pergolesija za dve solistki, ženski zbor in godalno skupino ter orgle (oz. basso continuo) pod vodstvom Luigija Pistoreja. V režiji Božidarja Tabaja in s strokovno pomočjo Jožeta Hrovata bodo člani dramskega odseka, ki deluje v okviru PD Štandrež, recitali odlomke iz Pasijona Franca Ksaverja Meška. Večer je nastal v sodelovanju z ZCPZ-Gorica, župnijo sv. Andreja apostola in PD Štandrež.

Drugi koncert z naslovom "Glasbene afinite" bo v četrtek, 20. aprila, ob 20.30 v dvorani Incontro v Podturnu-San Rocco, kjer se bodo s skladbami od baroka do modernega časa, solistično in skupinsko predstavili profesorji SCGV Emil Komel in društva Arsatelier. Večer bo popestrila recitacija izvornih slovenskih in italijanskih pesmi. "Mi smo pomlad", koncert v luči spoznanja mladih glasbenikov iz drugih sorodnih ustanov, bo v soboto, 13. maja, ob 17. uri v KC Lojze Bratuž. V Gorico bo prišel v goste godalni orkester KGBL - Ljubljana, ki ga vodi prof. Armin Sešek in ki združuje od 9 do 15-letne instrumentaliste. Predstavili bodo zanimiv program skladb raznih obdobij in še splet filmske glasbe današnjih dni. Ob gostih bodo nastopile tudi skupine centra Komel, in sicer mladinski zbor, orkester kitar in godalni orkester. V okviru živahnega praznika Fieste da Viarte v Krminu se bo predstavil tudi moderni in jazz oddelek šole Komel, ki ga vodi mentor Jan Sturiale. S koncertom "La Viarte Jazz", ki bo v nedeljo, 21. maja, ob 17.

uri v kiski kleti družine Sirk na Subidi, nas bodo mladi izvajalci popeljali skozi glasbo velikih jazz skladateljev, kot so W. Montgomery, C. Parker, J.

s Kulturnim domom Nova Gorica v okviru XXIII. sezone "Glasba z vrtov sv. Frančiška". V isto sezono spada tudi koncert "Glasbeni dialogi", večer solističnih točk učencev, ki so se odlično odrezali na državnih in mednarodnih tekmovanjih. Koncert bo v torek, 6. junija, ob

sestavi, ki so razdeljeni po starostni dobi od 5 pa do 18-letnih pevk in pevcev. Vsak zbor bo nastopil s sebi primernim izborom pesmi v izredno sugestivnih prostorih obnovljenega poznorenesančnega dvorca sredi briških vinogradov in sadovnjakov. Zbore vodita Damijana Čevdek Jug in David

instrumentalna glasba in gledališka beseda. Sodelovali bodo tudi mali pevci OPZ Ladjica. Tradicionalni večer, posvečen sakralni glasbi z naslovom "Glasba pod cerkvenim obokom", bo spet potekal v cerkvi sv. Martina v Doberdobu. Po lanski uspešni izvedbi (*na sliki*) so se organizatorji odločili, da priredijo koncert spet v Doberdobu tudi v luči sodelovanja med dvema glasbenima ustanovama, ki se je letos uresničilo prav v tej kraški občini. Sporedno bodo oblikovali solisti, komorne skupine, orkester in vaški zbori. Gre pretežno za izvajalce, ki se učijo na obih glasbenih šolah in krojijo glasbeno dogajanje v vasi. Snovanja se bodo končala s koncertom "Glasbeni mozaik", ki bo potekal v neobičajni lokaciji, saj se bodo mladi izvajalci predstavili publikii v goriškem avtosalonu Comauto, in to ob Svetovnem dnevu glasbe, v sredo, 21. junija, ob 20.30. Orkestri v raznih sestavi (godalni, pihalni, kitarski), komorne ter rock skupine bodo izvajali priljubljene poznane melodije filmske in lahke glasbe.

Pastorius in D. Gillespie. Po sedmih letih od prvega recitala, ki je potekal v sklopu Snovanj, se bo spet predstavil obetajoči nekdanji učenec violine, Aleš Lavrenčič, ki končuje prvo akademsko triletje na Konservatoriju Tomadini v Vidmu. Koncert bo v torek, 23. maja, ob 20. uri v dvorani frančiškanskega samostana na Kostanjevici in je v sodelovanju

20. uri na Kostanjevici. V letošnjih Snovanjih bo našla svoj prostor tudi zborovska dejavnost, ki je v zadnjih letih na šoli zelo kvalitetno zrasla. V četrtek, 1. junija, ob 20. uri, se bo v Vili Vipolže pod geslom "Rastemo s pesmijo" predstavilo nad 70 otrok, deklet in fantov, ki predstavljajo pevsko piramido naše šole. Zvrstili se bodo trije pevski

Bandelj. Skupine učencev se bodo predstavile tudi v Devinu, kjer bo na sedežu zborov v soboto, 10. junija, ob 18. uri prizorišče glasbene pravljice "Tiki tiki tak". Prepletali se bodo petje,

Zgodovinsko odkritje

Skrilje prvič omenjene l. 1063, ne 1086

Dolgo je veljalo, da so bile Skrilje prvič omenjene leta 1086. Domačini so tako pred leti postavili celo spomenik z vklesanimi pomembnimi letnicami, ki na križišču mimoidoče opozarja na častitljivo starost naselja. A v resnici je avstrijski zgodovinar dr. Gerald Gaenser že pred postavitvijo spomenika našel še eno starejšo omembo vasi Skrilje, 14. maja 1063. Zgodovinar dr. Peter Stih je nekaj let kasneje prvi pisal o tem odkritju. Lani pa je to objavil tudi umetnostni zgodovinar ddr. Janez Hoefler. Kaj se je takrat zgodilo? Ko je Hedvika iz Moša pri Gorici ovdovela po možu, je za svoj dušni blagor podarila oglejskemu kapitulju, zboru kanonikov, "villam Scrilach", v prevodu vas Skrilje. Šlo je za posest grofa Hermana pl. Eppensteinskega, kot pravi vir "z vsemi gorami in dolinami, vodami in mlini, pašniki, lovom in ribolovom". To se je zgodilo 14. maja 1063 ali leto kasneje. Zadnja cifra letnice namreč ni najbolj jasna. Skrilje se ponašajo z izredno staro zgodovino, omembo pred skoraj tisoč leti. Le redki kraji imajo to srečo, kaj šele, da bi imeli več tako starih omemb. Za primerjavo, Ljubljana je bila prvič omenjena leta 1146, središče vipavske, Sv. Križ (danes preimenovan v Vipavski Križ), pa okoli

Friderik I. svojim kanonikom predal še skrivno cerkev. Strokovno se temu reče, da jim je podelil desetino, to je pravico pobiranja desetega dela

leta 1200. Temu dogodku sledi druga omemba Skrilj. Leta 1086 je oglejski patriarh

imele svojega duhovnika, vikarja. Pod ta oglejski vikariat je takrat spadal celo Sv. (Vipavski) Križ. Z nastankom župnije Kamnje, ki se je odcepila od vipavske pražupnije, so tudi Skrilje prišle pod Kamnje. Kamenjski župnik Florijan se omenja leta 1399. A sedež kamenjske župnije takrat ni bil v Kamnjah, ampak v Skriljah. Šele leta 1466 najdemo prvi dokaz, da je sedež župnije bil prestavljen k sv. Mihaelu v Kamnje.

Vsi ti podatki so prišli na dan ob nastajanju turistično-zgodovinskega vodnika, ki so ga domačini izbrali na referendumu. Občina Ajdovščina je namreč uvedla novost, participativni

pridelka. Skrivska cerkev je bila zgrajena že okoli leta 1000 kot ena prvih lastniških cerkva na Vipavskem. Najprej je bila posvečena Sv. Mohorju in Fortunatu, nato sv. Janezu Nepomuku in sv. Donatu, danes pa sv. Marjeti. Tretja omemba je iz leta 1177, ko papež Aleksander III. piše oglejskemu patriarhu, katerega ministerial naj bi si prilastil 20 kmetij v Skriljah ("Scrilac"). Papež ukazuje, da mora patriarh skrivske kmetije vrniti kapitulju iz Čedad. To pomeni, da lastniki Skrilj niso bili več oglejski, marveč čedadski kanoniki. Vas pa se omenja še enkrat leta 1185 ("Scrilaci"). 1296 pa se v papeškem desetinskem seznamu pojavi zapis "vicarius de Scrilaco". To pomeni, da so Skrilje

proračun. Občane je pozvala, naj posredujejo ideje, ki so se med seboj pomerile na referendumu. Tiste, ki so dobile največ glasov, so se uvrstile v proračun občine Ajdovščina. Vodnik za Stomaž in Skrilje bo izšel maja, na voljo pa bo brezplačno.

Tino Mamić

Piran bogatejši za vodnik o sakralni dediščini mesta

Društvo Prijatelji zakladov sv. Jurija je ob pomoči piranske občine in župnije izdal vodnik Sakralna dediščina Pirana. Na 22 straneh so predstavili 13 cerkva in drugih sakralnih objektov. Publikacija bo obiskovalcem in turistom na enem mestu nudila vse pomembnejše informacije o tem, kaj se skriva v piranskih cerkvah. V društvu Prijatelji zakladov sv. Jurija so predvsem pri turističnih vodnikih opazili, da velikokrat podajajo nepravilne podatke, kasneje pa so ugotovili, da so tudi v obstoječih publikacijah prisotni pomanjkljivi ali netočni podatki. Poleg

tega se včasih izpostavljajo nepomembne stvari, pomembne pa se izpuščajo, je ob robu predstavitve vodnika za STA pojasnila predsednica društva Mira Ličen Krmpotič. Sprva so nameravali pripraviti samo zloženko, a so ugotovili, da je potrebno izdati nekoliko obširnejšo publikacijo. "Naša želja je bila podati verodostojne podatke in tudi ovrednotiti tiste stvari, ki so pomembne," je dodala Mira Ličen Krmpotič. Ob navdušenju članov društva ter ob pomoči piranske občine in župnije so tako izdali pričujoči vodnik v slovenskem in italijanskem jeziku ter v nakladi tisoč izvodov za vsak jezik. Če bo izkazan interes, utegne priti do ponatisa, sicer pa še v letošnjem letu načrtujejo izvod v angleškem, v prihodnosti pa še v nemškem jeziku. Čeprav strogo vzeto ne gre za strokovno besedilo, pa predstavlja vodnik tudi pomemben vir podatkov. S primerjavo arhivskega ter drugega gradiva in obstoječih publikacij so namreč ažurirali oz. popravili marsikatero letnico in druge podatke o sakralnih objektih in predmetih, ki so tam hranjeni. Kot je poudarila predsednica društva, je bil to plod nekajletnega dela. Kot je na sami predstavitvi navedel piranski župnik Zorko Bajc, je v mestu nekoč bilo kar 23 sakralnih objektov, danes pa je v uporabi še deset cerkva. Tem desetim so v predstavitvi dodali še nekdanjo cerkev sv. Katarine, minoritski samostan sv. Frančiška in zvonik, s čimer so skupno predstavili 13 objektov. Novi vodnik bo po njegovih besedah omogočil, da bo vsak obiskovalec lahko odkril, kaj se skriva v piranskih cerkvah, saj marsikatera ostaja neznana celo domačinom.

Kratke

Dve srebrni in zlato priznanje na državnem tekmovanju za Cankarjevo priznanje

Ze 11. marca letos je bilo v Ljubljani tekmovanje za Cankarjevo priznanje, ki so se ga letos iz naše srede udeležili samo trije dijaki, morda tudi zaradi letošnje zahtevnejše tematike, saj so morali dijaki pisati o dramskih delih. Tekmovanje za Cankarjevo priznanje je vseslovensko tekmovanje, pri katerem

Tjaša De Luisa

Sanja Vogrič

Luka Paljk

pride do izraza predvsem poznavanje književnosti, tako slovenske kot svetovne, kot seveda odlično poznavanje in znanje slovenskega jezika, kar je še posebej pomembno za nas, ki živimo v Italiji. Udeležba naših dijakov, ki so v preteklosti že dosegli zlata in srebrna priznanja, iz leta v leto niha, odvisno je seveda tako od tematike tekmovanja, ki se vsako leto spreminja, kot seveda tudi od pripravljenosti mentorjev in dijakov, da se tekmovanja udeležijo.

Tekmovanje za Cankarjevo priznanje poteka najprej na šolah, nakar se najboljši uvrstijo na regijsko tekmovanje, ki je bilo letos v Novi Gorici, šele nato najboljši odidejo na državno tekmovanje v Ljubljano. Letos je bilo tekmovalcev s slovenskih šol v Italiji manj. Vseeno pa so se dobro odrezali, saj so pod mentorstvom profesorjev dosegli zlato in dve srebrni priznanji na vseslovenskem zaključnem tekmovanju. Rezultati: Luka Paljk, Klasični licej Primož Trubar, Gorica, mentorica: prof. dr. Maja Melinc Mlekuž (GIM 1., 2. letnik) – zlato Cankarjevo priznanje. Sanja Vogrič, Licej Primož Trubar, Gorica, mentor: prof. Adrijan Pahor (Gim 3., 4. letnik) – srebrno Cankarjevo priznanje. Tjaša De Luisa, Klasični in znanstveni licej France Prešeren – mentor – prof. Aleš Doktorič, srebrno Cankarjevo priznanje. Dijakom in mentorjem naj gredo ob lepem uspehu, ki potrjujejo kakovost slovenščine na naših šolah, naše iskrene čestitke!

V Pilonovi galeriji v Ajdovščini na ogled dela Aleksija Kobala

V Pilonovi galeriji v Ajdovščini so 24. marca odprli samostojno razstavo Aleksija Kobala. Slikar in lanskoletni nagrajenec Prešernovega sklada se bo predstavil z najnovejšim ciklom Barvna stran teme. Ob razstavi, ki bo na ogled do 7. maja, je izšel katalog z razpravo Andreja Medveda v slovenskem, angleškem in italijanskem jeziku.

“Kobal nas vedno znova preseneča z novostmi, ki jih napove v svojih ciklih, ki se sicer navezujejo drug na drugega. Tokrat

se predstavlja z najnovejšim ciklom, ki ga je naslovil Barvna stran teme. V zadnjih letih Kobalova dela večinoma preveva temačnost in izrazna teža, kar se odslkava tudi na razstavljenih delih cikla, s katerim odgovarja na aktualno moreče družbeno stanje”, so v Pilonovi galeriji zapisali v vabilu na razstavo.

Samostojna razstava Aleksija Kobala v Ajdovščini sodi v sklop predstavitev slikarja in lanskoletnega nagrajenca Prešernovega sklada. Ob Pilonovi galeriji je del njegovega slikarskega opusa pod kuratorsko taktirko Andreja Medveda že gostila Galerija Equrna v Ljubljani, sledila pa bo še razstava v Galeriji Loža v Kopru, ki jo bodo odprli 7. aprila. Aleksij Kobal, rojen leta 1962 v Kopru, je na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani diplomiral iz slikarstva in grafičnega oblikovanja ter zaključil podiplomski študij iz slikarstva pri prof. Metki Krašovec. Umetnik v metaforični slikarski govorici analizira posameznikovo in globalno družbeno situacijo, zlasti pa aktualno stanje duha.

Založba Beletrina
Zofka Kveder za mlade bralce

Pri založbi Beletrina je letos spomladi izšla biografija Zofke Kveder avtorice Mance G. Renko *Lastno življenje: srečanje z Zofko Kveder*. Čeprav gre za avtoričin knjižni prvenec, biografija ni literarizirana, pa tudi znanstveno delo ni, namenjeno strokovni javnosti. Avtorica, sicer urednica spletnega portala Air Beletrina in programska direktorica literarnega festivala Fabula, ki ga že vrsto let organizira Beletrina (oz. prej Študentska založba, katere del je bila do nedavna Beletrina), se je odločila za čisto poseben pristop, dokaj redek za slovenski knjižni prostor. Življenje in delo ene prvih slovenskih literarnih ustvarjalok (nikakor ne prve) se je odločila predstaviti mladim bralcem, tako da jih nagovarja v drugi osebi ednine, knjiga pa je tudi ilustrirana – likovno interpretacijo je prispevala Samira Kentrič.

Zofka Kveder – pisateljica, urednica, prevajalka, literarna mentorica Prežihovega Vornanca in Franceta Bevka, borka za pravice žensk, pa tudi (in ne nazadnje) žena in mati – se je leta 1878 rodila v Ljubljani. Bila je dve leti mlajša od Ivana Cankarja, s katerim je bila v izredno dobrih prijateljskih odnosih. Iz šole se je spomnimo kot t. i. sopotnice moderne in po njeni radikalni zbirki črtic *Misterij žene*, ki je izšla leta 1900 v Pragi in vzbudila nemalo pozornosti, saj je angažirano spregovorila o ženski neenakopravnosti, zlorabah in težkem življenju. Napisala je več knjig kratke proze in romanov, večji del življenja pa je preživela v Zagrebu, tudi zato ker je bil njen prvi mož hrvaški pesnik in zdravnik Vladimir Jelovek, drugi pa hrvaški novinar in politik Juraj Martinović. V hrvaški prestolnici se je leta 1926 izteklo njeno življenje. Rodila je tri hčere, ki so bile tudi vir njenega pisateljskega navdiha, o njih je pisala kratka besedila. Objavljala jih je večinoma v reviji *Domači prijatelj*, ki jo je sama urejala in ki je v slovenščini izhajala v Pragi. Mnogo bralcev pa se bo spomnilo izbora kratke proze o njenih treh hčerah, ki ga je leta 1978, ob stoletnici nje-

nega rojstva, izdala Mladinska knjiga pod naslovom *Vladka, Mitka, Mirica*. Ne gre pozabiti, da je bila povezana tako s Trstom kot Gorico. Trst je bil po Ljubljani prvo veliko mesto, v katerem se je znašla in nekaj mesecev tik pred iztekom stoletja v njem tudi zaživel, dokler je življenje ni odpeljalo v Švico, na Češko in Hrvaško. V Gorici pa je deloval njen založnik Andrej Gabršček, pri katerem je leta 1902 objavila svojo drugo knjigo, zbirko črtic *Odsevi*. France Bevk je v svojih literarnih spominskih zapisal, kako navdušeni so bili goriški dijaki, ki so izvedeli, da bo obiskala Gorico. Kot pisateljica, ki je za tisti čas živela precej drzno življenje za žensko (potovala je po Evropi, v Švici poskušala celo študirati, nosila je kratko frizuro in hlače) in v literaturi in publicistiki kritično opozarjala na nepravilen družbeni odnos do žensk, je bila v desetletjih po smrti obravnavana različno. V Ljubljani so v 40. letih prejšnjega stoletja izdali njeno *Izbrano delo*, obveljala je za prvo “pravo” slovensko pisateljico, njeni književnosti pa se je dogajalo kot marsikateremu pisatelju – ni bila nenehno v ospredju. Gotovo najbolj se je v zadnjih desetletjih lotila feministična literarna veda. Tako je literarna zgodovinarica z novogoriške univerze Katja Mihurko Poniž objavila znanstveno monografijo *Zofka Kveder in*

podobe drugačnosti, postala pa je tudi urednica pisateljicnega *Zbranega dela*, od katerega so izšle že štiri knjige. Objavljenih je bilo precej znanstvenih razprav tako v Sloveniji kot tudi na Češkem in Hrvaškem, v Pragi je bil organiziran simpozij o njenem delu, o njej se je razpravljalo na

Slovenskem slavističnem kongresu v Zagrebu itd. Pričujoča nova knjiga, nekakšen ilustriran portretni esej, je nedvomno dragocena, čeprav slikaniški format ne bo nagovoril najstnikov, ki jim je knjiga glede na izvedbo besedila najbolj namenjena. Pohvaliti gre vzporejanje sočasnih zgodovinskih dogodkov z življenjem in delom Zofke Kveder, s čimer se mladi bralec lažje orientira na časovni osi – to je nedvomno zasluga avtoričinega zgodovinskega pristopa (dezorientiranost pa lahko povzroči dejstvo, da so knjižne strani neoštevane). Kljub temu pa bi si knjiga zaslužila tehtnejši uredniški

pristop. Če gre za biografijo, v njej pač ne sme manjkati letnica portretirankine smrti, ki se je iz knjige izmuznila. V knjižnem naslovu *Lastno življenje* sta prepoznavno in domiselno združena naslova dveh del – eseja *Lastna soba* Virginie Woolf in romana *Njeno življenje* Zofke Kveder – v obeh je govor o ženski. Izvirni pristop pa je ubrala tudi ilustratorica – ker je bil eden od psevdonimov Zofke Kveder med drugimi Kopriva, se upodobitev te pekoče, a zdravilne rastline kot leitmotiv pojavlja v celotnem knjižnem delu.

Vladka Tucovič

Tržaško knjižno središče

O slovenščinah, materinščinah in drugih jezikovnih dilemah

Po uspešnem predavanju dr. Marka Stabeja ob dnevu materinščine v Gorici sta se SLORI in Narodna in študijska knjižnica odločila, da podobno srečanje organizirata tudi v Trstu. Tako sta dr. Stabeja povabila tudi v Tržaško knjižno središče, kjer je bilo 29. marca srečanje na temo *Moj jezik – Moji jeziki: o slovenščinah, materinščinah in drugih jezikovnih dilemah*. Srečanje je potekalo v obliki sproščene pogovora, ki ga je vodila dr. Matejka Grgič. Dr. Marko Stabej je redni profesor za slovenski jezik na Filozofski fakulteti in predstojnik Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik Univerze v Ljubljani. Ukvarja se s sodobno in zgodovinsko sociolingvistikom, besediloslavjem, jezikoslovno stilistikom, korpusnim jezikoslovjem, večjezičnostjo in didaktiko slovenskega jezika. Ugledni gost je v Tržaško knjižno središče privabil številne obiskovalce, predvsem take, ki se tako ali drugače ukvarjajo z jezikovnimi vprašanji, med njimi so bili najštevilnejši učitelji in profesorji slovenščine. Kakšno je trenutno “zdravstveno” stanje slovenskega jezika? Kako lahko slovenski jezik ohranjamo in razvijamo v različnih okoljih? Katero vrsto jezi-

ka naj uporablja učitelj v razredu, v sproščnem pogovoru z učenci izven razreda, v razgovorih s starši? Kakšen naj bo govor v medijih? Ali so lektorji v medijih potrebni? O teh in podobnih vprašanjih je gost izrazil svoje mnenje in poslušalcu gotovo nudil nekatera izhodišča za kritično razmišljanje o temah, ki so posebno v našem prostoru zelo aktualne.

ba upoštevati. Glede pomena pravil glede jezikovne rabe je mnenja, da ta ne smejo biti pretoga. S tem v zvezi je uporabil prispodobno regulacije rek: še pred štiridesetimi leti so bili ljudje prepričani, da morajo biti struge rek betonirane, a kasneje se je izkazalo, da je take vrste regulacija rek lahko katastrofalna ob kakem hudem naravnem pojavu in da je torej boljše mehkejšo

Dr. Marko Stabej

Dr. Marko Stabej je precej kritičen do tistih, ki razglašajo, da je slovenski jezik ogrožen in ga je treba ohranjati in skrbeti za njegovo pravilnost. Prepričan je, da se jezik spreminja in je to te-

usmerjanje rečnih tokov. Jezik je torej “tok, ki ga moramo usmerjati, ne pa zacementirati”. Dr. Stabej je govoril tudi o raznovrstnosti slovenščine oz. kar o različnih slovenščinah, ki mu po-

menijo izziv: danes predvsem zaradi razvoja socialnih omrežij prihajamo v stik z zapisi, ki so bili nekoč le zasebni zapisi v dnevnih ali pismih, danes so postali taki zapisi del javnega pisanja. Kot predstojnik Centra za slovenščino kot drugi ali tuji jezik se je Stabej dotaknil tudi področja poučevanja slovenskega jezika kot tujega jezika in povedal, da so nekateri kolegi kdaj pripomnili, da bi bilo bolj potrebno ukvarjati se z znanjem slovenščine med maternimi govorniki kot tujci. Sam pa je prepričan, da bo slovenščina preživela le do takrat, ko se ga bodo učili tujci. Spregovoril je tudi o splošnem pogovornem jeziku, za katerega se je zavzemal Toporišič, a je po Stabejevem mnenju neuresničljiva ideja. V javnem in uradnem govornem položaju naj bi govorili knjižno, ta pa je nenaravna in neživljenjska. Zato je na primer učiteljev nastop v razredu v knjižni slovenščini po Stabejevem mnenju skoraj smešen, ker zveni zelo umetno. Glede učiteljevega govora se mu zdi bolj pomembno, da govori jasno, razločno in razumljivo, odstopanja od knjižnega jezika se mu ne zdijo tako pomembna. Lahko se s predavateljevimi tezami strinjamo ali ne, srečanje pa je vsekakor dalo nekaj zanimivih in izzivnih iztočnic za nadaljnje razmišljanje o slovenskem jeziku, njegovi prihodnosti in pomenu, tako razmišljanje pa je v današnjem času izredno aktualno, tako v Sloveniji kot pri nas.

Manica Maver

Kratke

Mačkolje / Cantate Domino

V soboto, 8. aprila, na predvečer cvetne nedelje, bo v Mačkoljah zaživel neobičajen glasbeni dogodek. Ob 20. uri bo v tamkajšnji cerkvi sv. Jerneja koncertna predstavitev gregorijanskega petja v izvedbi tržaške vokalne skupine LAETARE. Skupina že skoraj dve desetletji ohranja in razvija tradicijo tega enoglasnega petja, ki v svoji na videz preprosti obliki skriva zvočno raznolikost, bogastvo in duhovno globino. Pevke, ki jih že od ustanovitve vodi Silvia Tarabocchia, profesorica klavirja in gregorijanske semiologije na tržaškem konservatoriju, bodo poslušalcem ponudile celosten vpogled v ta zanimivi glasbeni svet: predstavile bodo samo pisavo in različne tipologije skladb, z uvodnimi besedili bodo pospremile petje srednjeveških koralov, ki jim bodo prisotni lahko sledili tudi na notnih zapisih s kvadratno in nevmatsko notacijo. Glasbeni večer prireja Slovensko prosvetno društvo Mačkolje in domača župnijska skupnost, uvedel pa ga bo društveni mešani zbor s priložnostnim pevskim pozdravom. Prisrčno vabljeni na trenutek vokalne in duhovne obogatitve! / NT

Občinske zveze: 6,5 milijonov za Trst

Po srečanju v Trstu med predsednico Furlanije Julijske krajine Deboro Serracchiani in tržaškim županom Robertom Dipiazza, ki je bil 28. marca, ni več bojazni, da bi v občinskem proračunu zazijala luknja. Zaskrbljenost se je pojavila zaradi projekcij, ki so Občini Trst napovedovale večmilijonski primanjkljaj zaradi preustroja lokalne samouprave in ustanovitve medobčinskih zvez.

V sržu dogovora je 6,5 milijona evrov, ki jih bo deželna uprava odmerila tržaški občini predvsem za kritje storitev zdravstvene nege. Serracchiani je tudi obljubila, da Občina Trst ne bo deležna uradnih ukorov, v primeru da ne bi odobrila proračuna do 31. marca

in nadaljevala po sistemu začasnega financiranja. "Trst je poseben primer, tako zaradi demografskih kazateljev kot zaradi proračunskega zalogaja", je Serracchianijeva

utemeljila odločitev, da deželna uprava posebej obravnava tržaški primer. Tega se je razveselil tudi župan Roberto Dipiazza, ki meni, da je današnji sporazum "dokaz, da se z dialogom le najde rešitev". Dipiazza je tudi predsednik Julijske medobčinske teritorialne unije, h kateri je pristopilo vseh šest občin nekdanje Pokrajine Trst. Zveza občin s Tržaškega bo svoje urade imela v Galattijevi palači – donedavnem sedežu Pokrajine. Na današnjem srečanju so namreč potrdili, da bo Dežela to stavbo odstopila teritorialni uniji, tam pa bodo po vsej verjetnosti nameščeni predvsem občinski uslužbenci s področja zdravstvene nege. / ARC/PV

Okolje: Preobrat v prometni politiki, javne inštitucije v FJK bodo kupovale električna vozila

S trga Unita' v Trstu je 23. marca v smeri proti Kopru nekaj minut po 14. uri startal sprevod 17 avtomobilov na ekološki pogon, kar je bil zaključek pestrega dogajanja, ki se je začelo z jutranjim posvetom v deželni palači na temo trajnostne mobilnosti. Deželna odbornica za okolje in energijo Sara Vito je izkoristila priložnost za napoved, da bo deželna uprava v prihodnjih treh letih kupila več kot 500 električnih vozil in z njimi nadomestila 900 odsluženi avtomobilov. Ko se bo ta smel načrt udejanjiti, bo Furlanija Julijska krajina postala ena najnaprednejših dežel pri uresničevanju evropskih smernic za zmanjšanje onesnaževanja zraka zaradi emisij avtomobilov.

Podvig je sad uspešne prijave projekta NeMo na evropski razpis iz Programa Horizont 2020. Partnerja pri projektu sta tudi tehnološki konzorcij Area Science Park in tržaška univerza, ki sta podrobno proučila rabo in potratno služenih avtomobilov v lasti dežele, občin in zdravstvenih podjetij, pri čemer so pripravili načrt za drastično zmanjšanje onesnaževanja z odpravo onesnažujočih vozil iz izbora javne uprave. Projekt NeMo je pri Evropski komisiji žel uspeh, zato so mu odmerili 900.000 evrov.

Toda cilji projekta niso omejeni le na zamenjavo onesnažujočih vozil z ekološkimi, pač pa radikalen zasuk na področju prevozov. Generalni direktor Aree Stefano Casaleggi namreč napoveduje, da tehnološke inovacije ustvarjajo pogoje, zaradi katerih ljudje ne bodo več kupovali avtomobilov. Posluževali se bodo sistema "car sharing", kar pomeni, da se bomo posluževali avtov podobno, kot se poslužujemo vlakov in letal. Vse bo omejeno le na kratkotrajen najem, avtomobili v prometu pa bodo v glavnem na ekološki pogon. To je Casaleggi povedal med današnjim posvetom, na katerem so svoje poglede na ekološki način premikanja predstavili številni gostje, med temi tudi Miloš Šturm, svetovalec slovenske korporacije Hidria, ki deluje na področju avtomobilskih in industrijskih tehnologij. Navzoč je bil tudi Primož Lemež, ki ima največ zaslug pri organizaciji ekološkega rallyja, ki se je začel v Trstu.

17 voznikov iz Avstrije, Bolgarije, Slovenije in Španije bo svoja ekološka vozila v treh popeljajo po dolgem itinerariju, ki se vije med Trstom, Obalo, delom hrvaške Istre, Ljubljano in Gorico. Zaključek tekmovanja bo v soboto popoldne v Trstu.

"Ne zmagata tisti, ki vozi hitreje, pač pa tisti, ki porabi manj", je pravila tekmovanja strnila Sara Vito, ki je čestitala slovenskemu društvu Econova in klubu Miglio Corse iz Tržiča za zamisel.

Dirko, ki poteka ob strogem upoštevanju cestnih predpisov, je ob Deželi Furlaniji Julijski krajini podprla tudi mednarodna avtomobilistična zveza. / ARC/PV

Društvo slovenskih izobražencev

8. nagrada Nadja Maganja neutrudni Berti Golob

"Nagrada Nadje Maganja je zrasla iz srca in je hote drzno drugačna. Prizadeva si, da bi ženske doživele enakopravnost tudi v naši ožji družbi". Tako je Maja Lapornik v imenu odbora, ki že osmo leto zapored podeljuje nagrado, spregovorila o ustanovitvi slednje. Osnova, ki združuje tri organizacije z Nadjino družino v ožji odbor – Društvo slovenskih izobražencev, Slovensko zamejsko skavtsko organizacijo in Skupnost sv. Egidija – je iskreno in globoko prijateljstvo. Ob ustanovitvi nagrade je odbor združevala ideja, da se nagradi pogumne in dejavne žene, ki so s svojim delom zaznamovale čas. Lapornikova je našla vseh osem nagrajenk iz preteklih let in dejala, da si velika poštvalnost zasluži javno priznanje. Tudi letos so prejeli veliko kandidatur. Po poglobljenem razmisleku so se odločili, da prejme

nagrado pogumna, izvrstna pedagoginja in pisateljica, ki zre v naprej vedno z nasmehom. Gospa Berta Golob je tiho, celo nevidno, a močno zasejala ljubezen do slovenske besede.

V imenu Skupnosti sv. Egidija je prisotne v Peterlinovi dvorani na

govorih in ob srečanjih. Federica Marchi je še dejala, da "nas je Nadja naučila zaupati v evangelij. Sanjala je sožitje med slovensko in italijansko skupnostjo".

Gospa Monika Ferenc je predstavila letošnjo nagrajenko, Berto Golob, kot nasmejjano, odločno in

Foto damij@n

govorila Federica Marchi. Osredotočila se je na Nadjine vrline – bila je dobrega srca, imela je rada bližnje, iskala je duhovnost in vernjela v Cerkev, bila je neutrudna in velikodušna. Rada je imela tako mlade kot ostarele. Uživala je v po-

govorih in ob srečanjih. Federica Marchi je še dejala, da "nas je Nadja naučila zaupati v evangelij. Sanjala je sožitje med slovensko in italijansko skupnostjo". Gospa Monika Ferenc je predstavila letošnjo nagrajenko, Berto Golob, kot nasmejjano, odločno in pogumno učiteljico, lektorico, pesnico, pisateljico in katehistinjo, rojeno v Struževem pri Kranju. Ko je bila stara pet let ji je umrla mama, nato so nastopila vojna leta. Od leta 1953, ko je objavila v Družini prvi članek, zvesto sodeluje. Opisala jo je kot samostojno žensko, ki ve, kaj hoče in kaj je prav. Zavestno se je odločila, da nima otrok, a je kot vzgojiteljica mati mnogih. Do materinščine ima iskren odnos. Ne teži in ne moralizira. Ni puristka, ker ve, da je jezik nekaj živega. Materinščina je

stvar časti in ponosa. Spračuje pa se, kje naj ga najdejo mladi, če je bila več kot pol stoletja teptana?

Berta Golob je leta 1982 prejela Levstikovo nagrado. Še vedno piše za Delo, Ognjišče, Družino, Galeb, Pastirček in Božje iskricice. Napisala je številne knjige z versko vsebino, scenarije za televizijske oddaje, sodelovala pri radijskih oddajah in prejela Slomškovo priznanje. Pred časom je izjavila: "Sama sebe imam za srečnega človeka, čeprav ne vriskam po svetu".

Peter Jevnikar ji je izročil nagrado, delo kiparke Zalke Arnshek, nakar je nagrajenka spregovorila prisotnim. Zahvalila se je za nagrado, da se "organizatorji trudijo in ohranjajo spomin na to predobro gospo", čeprav ne verjame, da si jo je zaslužila s svojim delom. Živi zelo preprosto življenje na vasi. Povedala je, da najprej ni ničesar vedela o primorskih Slovencih, potem so v njeno vas prišli Primorci in ima zelo lepe spomine nanje. Bili so begunci in so se morali znajti, si ustvariti dom in družino, veljali pa so za zelo dobre ljudi. Svoj govor je zaključila s pozitivno mislijo, da bi ohranjali poslanstvo v drugojezičnem okolju skozi rodove še naprej in dodala: "Zdravi, veseli bodite, zakaj bi se ne radi imeli".

Večer sta uokvirili glasbeni točki. Uvodno je zapela solistka Nada Tavčar ob klavirski spremljavi Alenke Cergol, ob koncu pa je zagrala harfistka Tadeja Kralj.

Metka Šinigoj

Šolski objekti

Panontin in Dipiazza podpisala prenos pristojnosti

Za vseh osemnajst javnih višjih srednjih šol na Tržaškem, vključno s slovenskima licejema in zavodoma, bo odslej odgovarjala Občina Trst. Prenos lastništva sta na sedežu deželne vlade v Trstu podpisala deželni odbornik za lokalno samoupravo Paolo Panontin in tržaški župan Roberto Dipiazza. Akt je začel veljati 1. aprila. Podobne dogovore so

v prejšnjih dneh podpisali tudi druge po Furlaniji Julijski kraji-

na občine, za vzdrževanje in obnovenjena dela pa skrbijo medobčinske zveze. Tržaški primer pa je v primerjavi z drugimi v deželi zahteval nekaj več sestankov.

"Dogovarjanje je bilo dolgo in zahtevno", je povedal deželni odbornik za lokalno samoupravo Paolo Panontin. "Razlog za to je pač kompleksna tema, k čemur je treba dodati, da je v Trstu nadpovprečno število šolskih objektov. Deželna in občinska uprava sta se zato vprašanja lotili zelo oprezno, ocenjujem pa, da smo na kon-

cu lahko oboji zadovoljni".

Tržaški župan Roberto Dipiazza pa je v svoji izjavi poudaril, da je šolska imovina dotrajana in da so marsikje potrebna popravila. Zato je pred predajo pristojnosti zahteval jamstva, da bo iz deželne blagajne prišlo dovolj sredstev za ustrezna popravila.

"Odnosi z deželno upravo so dobri in jih zaznamuje plodno sodelovanje", je izjavil Dipiazza. "Je pa nujno, da razčistimo, kakšno je stanje šolskih poslopij, za katera v zadnjih dvajsetih letih ni bilo narejeno nič".

Panontin in Dipiazza sta se zato sporazumela, da bodo v prihodnjih mesecih opravili popis imovine in ugotovili, katera so dela, ki jih je treba nujno opraviti. Na osnovi te ocene bo potem deželna uprava prenos pristojnosti pospremila z ustreznimi odškodninami. ARC/PV

Okolje in kmetijstvo

Dolga krona, Kras in slovenščina

Na srečanju, ki ga je 10. marca v Ronkah priredil konzorcij za izboljšavo tal v posoški ravnini (Consortio di bonifica Pianura isontina), so predstavili kopico načrtov, med katerimi je tudi gradnja velikega vodnega zbirnika na Dolgi kroni nad Dolino, ureditev brega pod Kontovelom, med Prosekom in Križem ter pod Nabrežino.

Prav ta dela so eden glavnih razlogov, da bo konzorcij sprejelo ime. Z novim poimenovanjem bi namreč radi poudarili, da se dejavnost širi na Tržaško, pri čemer je Edi Bukavec v imenu Kmečke zveze in ob soglasju županov tržaških okoliških občin – v Ronkah sta bila navzoča dolinski župan Sandi Klun in devinsko-nabrežinski Vladimir Kukanja – opozoril na jezikovno pisanost Krasa. Predsed-

nik konzorcija Enzo Lorenzon se je takoj odzval na Bukavčev poziv in zagotovil, da tega vidika ne bodo spregledali, saj je "upoštevanje jezikovnih pravic Slovencev stvar omike".

Združenje, ki izvaja dela za hidrogeološko varnost in preventivo, naj bi se po novem imenovalo Consortio di bonifica Ve-

nezia Giulia. Predlog so vsi predstavniki posameznih občin in interesnih združenj, povezanih v konzorcij, sprejeli z aplavzom.

Navzoča je bila tudi deželna odbornica za okolje Sara Vito, ki je pohvalila opravljeno delo in načrte za prihodnost ter pri tem poudarila, da so bili v zadnjih letih koraki na področju hidrološke varnosti opazni in pozitivni. K temu je po njenih besedah prispevala tudi deželna uprava,

je tudi jasno določila pristojnosti in s tem odpravila vse zakonske praznine in zaplete.

Glavno besedo na včerajšnjem srečanju je sicer imel direktor konzorcija Daniele Luis, ki je predstavil načrte, ki so se že začeli izvajati oz. ki še čakajo na začetek del. Na vrhu seznama je ravno vodni zbirnik na Dolgi kroni, vreden 400.000 evrov. Po Luisovih besedah bo objekt dokončan letos poleti.

Kar se tiče del na Krasu in pod kraškimi robom, pa izstopa podatek, da je za ureditev in obnovo paštnov pod Kontovelom ter med Prosekom in Križem odmerjenih 2,5 milijonov evrov, za posege na namakalni infrastrukturi med Nabrežino in Križem, med Trnovco in Zgonikom ter pri Saležu 1,2 milijona evrov in za ureditev Brega pod Nabrežino natanko milijon.

Kot je poudaril predsednik konzorcija Enzo Lorenzon, za izvedbo del največ prispevata Dežela Furlanija Julijska krajina in trgovinska zbornica Trsta in Gorice, dela na Tržaškem pa v veliki meri financira še Sklad za Trst.

ARC/PV

Milje

Obisk slovenskega generalnega konzulata

V četrtek, 30. marca, sta se slovenska generalna konzulka Ingrid Sergaš in konzulka Tanja Miljač mudili na obisku v Miljah. Ogleдали sta si razsta-

Mirna Viola, vodja občinskega urada za kulturo Barbara Negrin in predsednica Društva Slovencev miljske občine (DSMO) "Kiljan Ferluga" Isabella Marega, ki je

muzeju Cara' pa je orisal svoje zgodnje in kasnejše stvaritve iz bogatega antološkega pregleda, posvečene lepoti slovenske pokrajine in narave.

vo slovenskega fotografa Janeza Bogataja, na dveh razstavnih prizoriščih, v spremstvu samega avtorja in Barbare Čerferin od ljubljanske Galerije Fotografija, ki je sodelovala pri razstavi. Ugledni gostji so sprejeli v imenu Občine Milje odbornica za stike s slovensko skupnostjo

dalo pobudo za prireditve razstave skupaj z Občino in drugimi krajevnimi društvi. Fotograf Janez Bogataj je v dvorani Negrin obudil vzdušje osemdesetih let, ko je kot mlad in navdušen fotoreporter Mladine snemal vse glavne slovenske, jugoslovanske in tuje bende, v

še posebej dragocen pa je bil neposreden stik s predstavniki miljskih Slovencev v bližnjem društvenem sedišču, kjer so na kratko predstavili glavna področja delovanja in problematike, od slovenske šole, ki jo je zastopala ravnateljica Fiorella Benčić, do pobud za učence

z društvom staršev, do sodelovanja z bližnjimi slovenskimi društvi, tudi čez mejo in organizacije skupnih dogodkov kot skupne Prešernove proslave v Miljah, Škofijah in Hrvatinih ali nedeljski planinski pohod po miljskih hribih.

Omenjena je bila izdelava dvojezičnega zemljevida Miljskega polotoka na pobudo DSMO v sodelovanju z Občino in s slovenskimi in italijanskimi, planinskimi in kulturnimi društvi, prirejanje tečajev slovenskega jezika za italijanske someščane in starše slovenskega vrtača in osnovne šole. Predstavnici slovenskega konzulata sta pohvalili in izrazili pozornost za kulturno posredovanje ob meji in prizadevanja z mladimi DSMO.

Pri srečanju in obisku so še sodelovali predstavnik društva Photo-Imago Fabio Rinaldi, bivši predsednik slovenskega društva in občinski svetnik Jurij Vodopivec, podpredsednik Davorin Devetak, ki je skrbel za foto razstavo, tajnica Zvezda Koren, odbornica Marina Merlak in za mlade Danilo Devetak.

Razstava Janeza Bogataja Fotografija (j) e 1978-2014 bo ostala odprta v Muzeju Cara' in v dvorani Negrin do nedelje, 9. aprila: od torika do petka 17h-19h, v soboto 10-12 in 17-19, v nedeljo 10-12.

Davorin Devetak

Obvestila

Pri Združenju cerkvenih pevskih zborov – Gorica pripravljamo projekt Opera omnia Mirka Fileja. Vse, ki ste ga poznali, sodelovali z njim pri katerem projektu ali zboru, naprošamo, ali bi nam lahko posredovali fotografije ali partiture in tako pripomogli k boljši uresničitvi projekta. Za dodatne informacije: 048131817, zcpz.go@gmail.com.

Romanje v Medžugorje od 5. do vključno 8. maja letos. Odhod iz Nove Gorice (oz. Rožne Doline) v petek, 5. maja, ob 4.45; tržaški romarji vstopijo na Kozini (okrog 6. ure). V popoldanskih urah dospemo v Medžugorje. Udeležili se bomo svetih maš, češenja sv. križa in Najsvetejšega. Povzpeli se bomo na Križevac, obiskali kraj Marijinih prikazovanj na Podbrdu in druge ustanove. Vrnili se bomo

v ponedeljek, 8. maja, v večernih urah. Vpišite se čim prej! Naslovi: g. Darko (0039) 370 3201305; ga. Ana (00386) 05 3022503; g. J. Markuža, župnik (0039) 040 229166.

Darovi

Misijonski krožek Rojan je prejel: za slovenske misijonarje: N. N. 50 evrov, P. Z. 100 evrov, Marjeta Vober 10 evrov. N. N. iz Boršta 10 evrov. Za p. Pedra Opeko – Madagaskar: Vincencijeva Konferenca Barkovlje 100 evrov. Darove lahko nakažete tudi potom: ZADRUŽNE KRAŠKE BANKE IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948 Codice BIC: CCTSIT2TXXX Misijonski krožek Rojan via Cordaroli 29 34135 Trst

V Devinu se predstavlja Kristina Martelanc

Poklon staršem in nova slikarka

Večer posvečen mamicam in očkom, večer posvečen likovni ustvarjalnosti, kot dejavnosti za dušo. Tako bi lahko v enem stavku opisali dogodek, ki je bil v soboto, 25. marca, se pravi na praznik Marijinega oznanjenja, na sedežu devinskih zborov. Prireditve so oblikovali pevci OPZ Ladjica in veroučne skupine, ki delujejo v župniji. Otroci so svojim staršem in starim staršem zapeli več pesmi in recitali poezije o mamicah in očkih ter nonah in nonotih v slovenščini in

okrasne izdelke in velikončne dobrote, ki so jih pripravili in okrasili. Sobotna prireditve v poklon mamicam in očkom pa je odločno prerasla krajevni prostor na koncu, ko so odprli likovno razstavo del Kristine Martelanc, ki se v Devinu prvič predstavlja širši javnosti. O njenem umetniškem sponovanju in ustvarjanju je ob odprtju razstave z naslovom Ni vsega brez vsakega spregovorila likovna kritičarka Jasna Merku', ki je izpostavila zlasti umetničin pristop do likovnega dela.

italijanščini. Verzi Mete Rainer, Vinka Möderndorferja, Filipa Falsine, Zore Saksida, a tudi drugih pesnikov, so s svojimi sporočili ustvarili toplo vzdušje v nabito polni dvorani. Nekateri člani Ladjice so tudi gojenci glasbenih šol. Tako so Erica s harfo, Luka in Emil na klarinet, v duu pa flavtistka Marta in klarinetist Matej, ki ju je spremljala na klavir Damijana Čevdek, povezali pete in recitirane točke v prijazen šopek staršem in starim staršem v poklon. Birmanska skupina pa je oblikovala kitarski ansambel, ki je zaigral dve duhovni popevki ter predstavil, kako se s petjem in igranjem na kitaro aktivno vključuje v nedeljsko liturgijo v Devinu. Katehistinja in pevovodkinja Olga Tavčar pa je na sedežu zbora s pomočjo otrok organizirala tudi misijonski sejem, na katerem so ob okrašenih oljčnih vejicah ponujali tudi različne

Na stenah lahko občudujemo abstraktne slike, na katerih barvni odtiski ustvarjajo posebne kaleidoskopske barv in vzbujajo različne občutke. Kristina Martelanc je slabovidna, a ji likovni jezik veliko pomeni. Svojo ustvarjalno željo in potrebo izraža s prstno tehniko nanašanja barv. Njena živobarvna likovna dela pogosto nastajajo ob poslušanju glasbe, ki bolj v podzavesti kot zavesti sproža v slikarki določene povezave občutkov z barvami in oblikami, ki jih prsti nato načrtajo. Posamezne sklope teh del pa povezujejo kratki literarni utrinki Riharda Sluge. Slike Kristine Martelanc, ki jih umetnica prvič predstavlja javnosti, s svojim pozitivnim nabojem vabijo na ogled. Razstava na sedežu devinskih zborov je na ogled ob četrtek in petkih med 18. in 19. uro ter ob sobotah med 15. in 18. uro.

M. T.

S 3. STRANI Intervju / Mitja Ozbič

Občani ne potrebujejo ...

Drugi pglavitni cilj je zagotovo valorizacija okolja, v katerem smo, zato da v njem obenem lepo živijo občani, a tudi pritegujemo nove turiste, po načelu trajnostnega razvoja. Pri tem je naš glavni projekt restyling naselij predvsem z evropskimi sredstvi, kjer naj se čim bolj ovrednoti lokalna arhitektura, razsvetljava se nadomesti in prilagodi, zabojniki za odpadke se primerno "skrijejo" ali z ekološkimi otoki ali pa z gradnjo kraških zidkov okoli teh področij, pločniki, kolesarska steza v spodnjem delu občine nad morjem in valorizacija tistih, ki že obstajajo po gozdovih (glej pot Gemina).

Priseljeniška politika, sprememba demografske slike, nerazjasnjena vloga novega naselja Portopiccolo v občinskem tkivu, kmetijska politika in sunki, ki jih predvidevajo predpisi po povezovanju občin, so namreč le nekatere izmed iztočnic, s katerimi se bo moral župan v prihodnjih zakonodajni dobi soočiti. Kako se boste v primeru zmage na volitvah soočili s temi vprašanji, katere pa so po vašem mnenju druge vroče in aktualne teme devinsko-nabrežinskega ozemlja?

Glede priseljeniške politike je bila občina, ker gre za prehodno ozemlje med Furlanijo in Trstom ter Istro, stalno pod vplivom naselitvenih valov, od spremembe narodnostnega sestava s prihodom italijansko govorečih občanov v pretežno slovensko okolje, do naselij za istrske begunce, turističnih naselij, novih subjektov, kot je lahko devinski zavod združenega sveta in novih prišlekov. Vsek, tudi sam, bi rad vedno živel v istem domačem okolju, a so vedno hitrejša naselitvene di-

namike premočne, da bi se lahko temu uprli. Glede na to, da ste vsaki list, nam v določenih primerih celo prepovedujejo verska načela. Vsi smo bili nekdaj begunci ali izseljenci, če ne mi, naši dedje ali pradedje (glej prvo svetovno vojno, fašizem, izseljevanje v Argentino, Severno Ameriko in Avstralijo ipd.). S pravnega vidika lahko občina pri svojem prostorskem načrtovanju nekatere pojave omili, omeji ali prepreči (npr. z določanjem zazidljivih površin). Zagotovo pa nima župan instrumentov, da bi preprečil nakup nepremičnine na tržišču. Če se pri tem pojavi primer, bo potem ta veljal za katerikoli nakup, to pomeni, da bo župan odločal, kdo se lahko naseli na občinskem ozemlju, kar je jasno protizakonito. Portopiccolo je dejstvo, s katerim se moramo sprizniti in iz njega iztržiti kar največ za občino. Kar je meni znano, so med kupci pretežno tuji oz. turisti.

Glede kmetijske politike je v našem programu zagotovo valorizacija kmečkih turizmov in enogastronomske ter nastanitvene ponudbe, priprava turističnega paketa za 2-3 ali teden dni za obisk tega teritorija v sinergiji z LAS Kras-om in Promoturismo FVG, s katerim je že današnja uprava začela nastavljanje določene projekte, predvsem infotočke v Sesljanu kot vstopnih vrat za turiste na občinski teritorij in sprejemnega centra naravnega rezervata devinskih sten. Trženje kmetijskih in obrtnih proizvodov v Krasu bi moralo potekati pod enotno prepoznavno znamko Kras-Carso in na tem moramo delati.

Kar zadeva povezovanje občin, sem že prej navedel svoje poglede, to je mreženje, predvsem pa el-

stične oblike sodelovanja. To pomeni, da se glede na tip storitve in značilnosti teritorija odloči, s katerimi občinami bom sodeloval, kot to delajo podjetja v privatnem sektorju. Tam ni vnaprej določenih kalupov. Tako lahko občina sodeluje na socialnem področju z občina Zgonik in Repentabor, ki imata slično prebivalstvo in problematiko, glede občinskih storitev je lahko primernejše sodelovanje z občinami na Trziškem, glej Ison-tina Ambiente, kjer je treba ustvariti sinergije s Kraškimi vodovodom, za občinsko tajništvo in pogodbe se lahko ustvarijo sinergije z občino Trst in ostalimi manjšimi občinami, za občinsko advokaturu se lahko povežejo tri kraške občine z dolinsko in morebiti miljsko, ker so tožbe ipd. podobne. Ravno tako za plače in knjigovodstvo. To je naš cilj in to zahteva današnji čas, vse druge poti vodijo v izginotje manjših občin, ki bodo drugače postale le lokalne skupnosti ali rajonski sveti nečesa večjega.

Kaj pa turistična ponudba občinskega ozemlja: ali je mogoče okrepiti sinergijo med občino in privatnimi osebki tudi na podlagi evropskih sredstev?

Evropska sredstva so glavna in obvezna pot na tem področju, občina Komen pa zagotovo naš glavni partner in sogovornik poleg občin Zgonik in Repentabor.

MoPZ FANTJE IZPOD GRMADE

vabi na zborovski večer

NASMEH V DEVINU

Oblikovala ga bosta ŽPZ Nasmeh iz Grosuplja, ki ga vodi Karolina Repar in Fantje izpod Grmade, pod vodstvom Hermana Antoniča

Petek, 7. aprila 2017, ob 20. uri
na sedežu zborov v Devinu

Evropska unija

Novi bankovec vrednosti 50 evro

Evropi dejansko uporabljamo evro od leta 2002, potem ko so že nekaj let usklajevali vse potrebno za uvedbo nove valute. V teh prvih petnajstih letih nove mlade valute se je evro območje spreminjalo, saj se je tudi sestava Evropske unije večkrat spreminjala s sprejemom novih članic. Če so kovanci držav, ki uporabljajo evro kot lastno valuto, na reverzu enaki za vse, medtem ko na aversu vsaka država kuje lastne simbole in podobe, so evrobankovci bolj anonimni in popolnoma enaki za vse države, kjer se uporabljajo kot denarno sredstvo (uporabnikov je

portret deklice Evrope (starogrški mitološki lik), podobnega opazimo tudi v vodnem tisku (filigranu). Na prednji strani novega bankovca je tudi številka vrednosti 50 v posebnem tisku, v smaragdno zelene v temno modro, lahko opazimo tudi nekakšen svetlobni val). Ob številki vrednosti bo tokrat napis EURO ob latinskih in grških črkah tudi v cirilici, kratica ECB (tiskana v rahlem reliefu) ne bo več le v petih jezikovnih variantah, ampak v desetih. Tudi na novem bankovcu so se-

skoraj 350 milijonov). Postopoma pa je Evropska Centralna Banka (ECB) začela z zamenjavo nekaterih bankovcev, saj so želeli z novejšimi tehnologijami povečati varnost pred ponarejevalci. Tokrat bodo dali v obtok novi bankovec vrednosti 50 evro. Petdesetaki se od vseh evrobankovcev uporabljajo najpogosteje, saj predstavlja ta apoen skoraj polovico vseh evrobankovcev v obtoku (torej je količinsko petdesetakov skoraj več kot bankovcev za 5 evro, 10 evro in 20 evro skupaj). Vsekakor je ta četrta vrednost, ki lahko spremeni zunanjo podobo (druga serija evrobankovcev se imenuje "serija Evropa"), doslej pa so postopoma spremenili in posodobili vse bankovce nižjih vrednosti. Novi bankovec 5 evro so uvedli leta 2013, desetaka leto kasneje, novega dvajsetaka pa leta 2015.

Bankovci imajo različne zaščitne elemente, nekatere se da preveriti kar z metodo "otip - pogled - nagib", druge pa s posebnimi elektronskimi pripomočki (ki jih navadno uporabljajo v trgovinah ali bankah). Prvi zaščitni element je seveda papir, ki je posebne vrste, saj bankovce ne izdelujejo iz navadnega papirja, ampak iz posebne papirnate snovi, ki so ji dodali mnogo bombaža in nekaj posebnih vlaken, ki se opazijo le z ultravijolično svetlobo. Seveda se takega papirja ne da kupiti kar v papirnicah, tako da je fotokopirani bankovec laže razpoznaven že na dotik. Na novem bankovcu za 50 evro je tudi nekakšno prosojno plastično okenke (podobno zaščito imamo tudi pri novih bankovcih za 20 evrov, pri nižjih vrednostih pa ne), ko bankovec pogledamo proti svetlobi, opazimo tu

veda prisotni standardni zaščitni elementi kot je mikrotisk, varnostna nitka, večdelni hologram in ob ultravijolični svetlobi tudi določene infrardeče lastnosti.

Novi bankovec je ECB razkrila že meseca julija lani, tako da so v teh devetih mesecih časa lahko vsi zainteresirani prilagodili najrazličnejše opreme in naprave za obdelavo bankovcev, tudi instrumente za preverjanje pristnosti in ne nazadnje bančne avtomate. Podatki o novem bankovcu so na razpolago na spletni strani ECB, od koder smo tudi črpali za ta zapis. Potrošniki bomo lahko uporabljali novi petdesetak od 4. aprila 2017 dalje, ko bo krožil skupaj s starejšo verzijo bankovca, ki ga bodo postopoma jemali iz prometa, bo pa vedno vnovčljiv. Druga serija evrobankovcev, serija Evropa, se uvaja postopoma, a vsi bankovci (stari in novejši) bodo neomejeno ohranili svojo vrednost in jih bo mogoče vedno zamenjati in uporabljati. Meseca maja 2016 pa so določili, da bodo trajno ukiniteli izdelavo bankovca za 500 evro, torej so ga odvzeli iz serije Evropa, ostal pa bo zakonito plačilno sredstvo in se ga bo vedno dalo uporabljati. Približno konec leta 2018 bosta po načrtih uvedena nova bankovca za 100 evro in 200 evro iz serije Evropa, tako bodo zaključili zamenjavo. Bankovci z novimi in modernejšimi zaščitnimi elementi poudarjajo pomen, ki ga v Evrosistemu pripisujejo gotovini kot učinkovitemu in zaupanja vrednemu plačilnemu sredstvu. Od 4. aprila bomo torej uporabljali dve različni, a podobni verziji bankovca 50 evro.

Mitja Petaros

VIPAVSKI PRIIMKI (34)

ŽIGON

Priimek Žigon je precej pogost. A zelo pogost in razprostranjen je bil že v času, ko so nastajale prve matične knjige, zato še vedno ni jasno, kje je njegovo izvorno gnezdo. Oziroma, kje so njegova izvorna gnezda.

Vsekakor pa gre za primorski priimek s Krasa in iz Vipavske. Nastal je iz imena. Potomci Žige so postali Žigoni. Zanimivo je, da najdemo zelo stare sapise, ko je Žigon zapisan tudi kot osebno ime. Žiga je sicer okrajšana različica imena Žigmond. To pa je poslovenjeno nemško ime Siegmund ali Sigismund. Če bi ga prevedli, bi to bil Zmagovit. Zmago, torej.

V Sloveniji živi 455 Žigonov. Daleč največ jih je na Goriškem in Primorskem ter v Ljubljani. Število pa pada. V Italiji je Žigonov in Žigonov 179, v Braziliji 159, v ZDA 11, Argentini 60, Španiji 33 in Srbiji 23. Priimek Sigon nosi danes več kot 300 ljudi v Italiji (179), Argentini (60), Nizozemski (40) in ZDA (15).

Zgodovinar Vojko Pavlin je v urbarjih družine Hofer našel veliko o najstarejših znanih prebivalcih Renč in okolice. Leta 1555 je tako pri kraju Cerouca hotel graditi mlin Žigon Dominič. Še danes pa imamo v Renčah zaselek Žigoni. Zaradi geografske bližine

maški Žigoni. Imel je devet otrok. Težava pa je, da v stomaških matičnih knjigah piše, da gre za priseljence iz vasi Cesta, kjer pa v tistem času ne najdemo tega priimka.

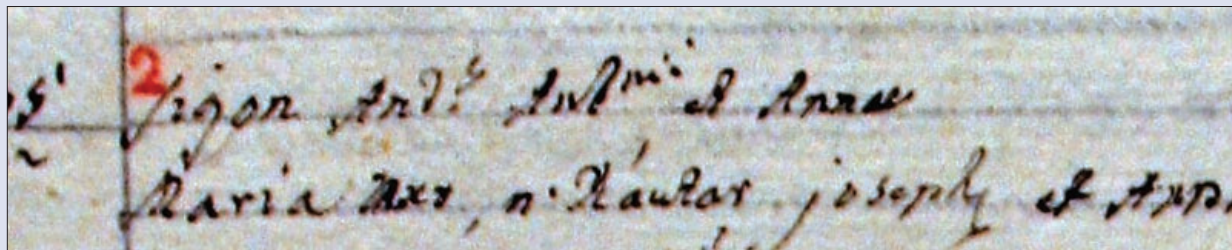
Portret Carla Sigonija, italijanskega humanista iz 16. stoletja

Odkod je bil Andrej, sin Antona in Ane v resnici, tako ostaja skrivnost. Njegovega rojstva namreč nismo našli niti na Gori, v Lokavcu in Ajdovščini.

Ne glede na to pa najdemo Žigone pri Stomažih že v 17. stoletju. Najprej kot botre, nato pa tudi med krsti. Glede na tesne sorodstvene vezi med Stomažem, Lokavcem in Goro se zdi, da bi moralo biti gnezdo Žigonov mogoče prav pri Stomažih. Prva družina Žigon (Andrej in Neža Bolčina) je v Lokavec prišla z Gore.

V prvih zapisih so priimek zapisali takole: Sighon, Sigon, Sigoncha in Sigonka. Pri tem je velika podobnost s priimkom Cigoj (Sigoi) ali Zgonik (Sigonik). Za prvega lahko sicer v vsakem primeru ugotovimo, ali gre za Cigoja ali za Žigona. V drugem primeru pa je včasih nejasno. Zato bo tu treba narediti posebno raziskavo, saj se postavlja vprašanje, ali imata morebiti stomaški (in skrivski) priimek Zgonik in Žigon morebiti istega "prednika".

Poglejmo nekaj znanih Žigonov. Najprej pesnika, dobrot-

Družina Žigon pri Stomažih, za katero se še vedno ne ve, od kod izvira. Družinsko knjigo hrani Škofjski arhiv Koper.

kraških Žigonov (Komen, Kojsko) lahko domnevamo, da so tu tudi kake sorodstvene povezave.

Z istim imenom najdemo tudi asketskega pisca, frančiškana Žigona (Sigonius), ki je bil rojen okoli 1644 nekje na Goriškem in je umrl na Sv. Gori (1711). Dolgoletni rektor bogoslovja, gvardijan in kustos province je napisal po-

Žigoni, naselje v Renčah na zemljevidu iz leta 1822, ki ga hrani Arhiv Republike Slovenije v Ljubljani

membno delo Summulae spirituales de oratione mentali (Benetke 1697).

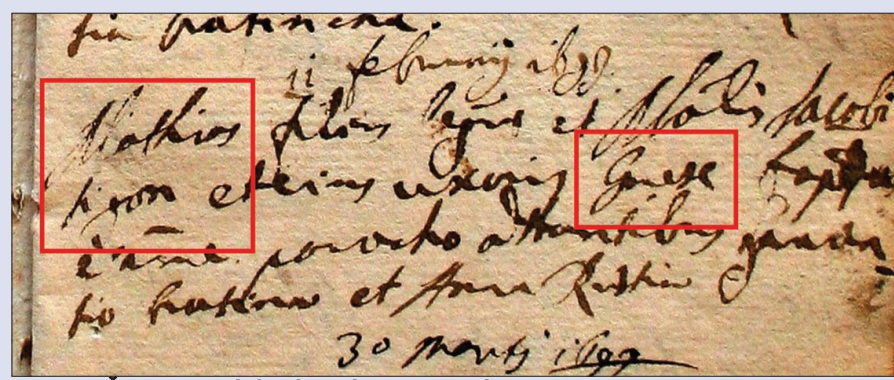
Najdemo pa tudi priimek Žigon, ki nima slovenskega izvora. V Modeni je bil rojen humanist in zgodovinar Carolus Sigonius (1520-1584), profesor grščine v Benetkah, Padovi in Bologni. Carlo Sigonio je eden od začetnikov diplomatske vede in srednjeveških študij v Italiji. Priimek Sigonio najdemo v severni Italiji, pa tudi v francoski Loari.

Na Vipavskem najdemo priimek Žigon v Skriljah, pri Stomažih, v Lokavcu, Ajdovščini in na Gori. Verjetno gre za isti rod, ki pa se je razširil po teh krajih že več sto let nazaj. Mogoče se je takrat razširil tudi na Kras.

Pred dvema stoletjema je v župniji Kamnje (Kamnje, Dobravlje, Gojače, Selo, Skrilje, Stomaž in Vrtovin) živela samo ena družina Žigon. Na naslovu Stomaž 35 si je ustvaril družino Andrej Žigon, rojen leta 1791 ali 1793, iz katerega so vsi kasnejši sto-

nika, fotografa in igralca Andreja Žigona (1952-2003) iz Logatca, ki je štopal po Sloveniji in ljudi navduševal za misijon Pedra Opeke. Potem sta tu dva Ajdovca. Avgust Žigon (1877-1941) je bil literarni zgodovinar in prešernoslovec. Dr. Franc Leopold Žigon (1863-1936) pa znan filozof in teolog ter predavatelj v goriškem bogoslovju (med prvo svetovno vojno je bil skupaj z nadškofom Sedejem begunec v Stični). Avgust in Franc sta bratranca, saj je bil njun stari oče Jožef Albert Žigon, ki je ime dobil po svojem botru, plemiču Albertu Edlingu. Njun praded je bil namreč v službi pri Edlingih na ajdovskem gradu, katerega velik del so po drugi svetovni vojni žal porušili. Rodbini Žigon v Ajdovščini lahko sledimo še najmanj eno generacijo nazaj, torej so Ajdovci najmanj od srede 18. stoletja dalje.

Joško Žigon (1900-1981) je bil kulturni delavec iz Zagrajca pri Komnu, bibliofil, soustanovitelj Kluba starih goriških študentov. Anton Žigon (1828-1882) iz Kojškega pa je bil deželni poslanec in govornik na taborih, ki je podpisal interpelacijo za Zedinjeno Slovenijo v goriškem deželnem zboru - slednjo sta podpisala samo dva od desetih slovenskih poslancev. Zadnji Žigon, ki ga omenja Primorski biografski leksikon, je publicist, urednik, novinar in raziskovalec slovenskega izseljenstva dr. Zvone Žigon (1967). Kot slovenski diplomat je za sabo v Afriki, Avstraliji in Ameriki pustil celo vrsto novih ustanov in združenj; tudi arhiv in muzej. Doma je iz Postojne, njegov rod pa izvira od Stomažev. Naj navedemo še njegov sporočilni odgovor na vprašanje, ali si želi kaj

Krst Matije Žigona, sina Jakoba, doma skoraj gotovo od Stomažev. Zanimiv je zapis imena matere, Neže. Duhovnik namreč ni napisal oblike Agnes, kot je bilo takrat v navadi, ampak Gnesa. Verjetno je napisal obliko imena, kot se je takrat v narečju izgovarjalo, Nježa. Knjigo hrani Škofjski arhiv Koper.

kmalu spet odseliti: "Ne. Zelo uživam, ko diham slovenski zrak, poslušam slovenščino na ulici in v gledališču in v slovenščini pojem".

Tino Mamić

Zaradi terorizma morda omejitev prostega prehajanja tudi čez meje držav članic EU

Čas obljub, a brez potrebnih reform!

V Sloveniji je celotna politika, torej opcija, ki je na oblasti, in tisti del, ki se nahaja v opoziciji, usmerjena k novim volitvam, ki se nezadržno bližajo. Državni poglavar Borut Pahor ima po prevladujočem mnenju največ možnosti za zmago oziroma pridobitev novega mandata na predsedniških volitvah, čeprav mu bo nasprotovalo nekaj kandidatov iz drugih strank, menda tudi iz opozicijskih SDS in NSi, krščanski demokrati. Volilcem se vsekakor dobrikoje obstoječe politične stranke, tiste v nastajanju, pa tudi razna civilno-družbena gibanja, ki delujejo v korist bodisi vladajoče ali pa opozicijske politične opcije. Po trditvi časnika Nedeljski dnevnik je ljubljanski župan Zoran Jankovič izbran kot kandidat svojih političnih podpornikov in navdihovalcev za predsednika povolilne vlade, in naj bi že iskal ministre za svojo bodočo vlado.

Od vsega, kar se dogaja in pričakuje v politiki, je bila zelo odmevna ustanovitev nove stranke z imenom Za otroke, ki se uvršča na območje politične desnice. Ustanavljanje stranke v Škofji Loki se je začelo z mašo, njen predsednik pa je postal Aleš Primc, izkušeni politik iz prejšnjih obdobij, ki se je izkazal tudi kot predsednik Gibanja za otroke in družino. Za podpredsednico stranke pa je bila izbrana Metka Zevnik, ki je drugi najpomembnejši obraz Gibanja za otroke in družino. Primc je o pro-

gramu stranke dejal, "da ona pomeni predvsem štirikrat več za Slovenijo. Mora biti več spoštovanja mater in očetov, več otrok, prizadevali pa si bomo tudi za višje plače in višje pokojnine. Prihodnje državnozbornske volitve pa bodo pomembne tudi kot referendum o novem družinskem zakoniku, ki ga je nedavno sprejel parlament. Če nočemo, da bi sporne določbe zakonika veljale, bomo morali zmagati na volit-

kar so ji podelili najvišje priznanje, belo vrtnico. Ob zahvali za priznanje je ambiciozna gospa Likovič dejala: "Želim si, da bi se v Sloveniji bolj slišal glas otrok. Otroci slovenskega rodu in slovenskih korenin. Želim si več vzgoje, skladne s krščanskim izročilom in z desetimi božjimi zapovedmi". V njenem razmišljanju sta pravzaprav povzeta celotna filozofija in programska usmeritev nove stranke. V stranki

bodo stranke o medsebojnih povezavah odločale šele po volitvah, upoštevalje volilne izide. Vsakršne napovedi in ugibanja o volilnih izidih so vsaj za zdaj hudo sporne in nezanesljive. Na volilno udeležbo in opredeljevanje volilcev bi namreč lahko vplivali razni dogodki, ki jih nekateri že napovedujejo in se jih javnost boji. To je, denimo, zaskrbljenost zaradi možnosti novih valov prebežnikov, ki bi si utrli pot tudi v Slovenijo, kar bi še povečalo nevarnost terorističnih akcij. Kot preventivni in varnostni ukrep, bi lahko sledila omejitev pravice državljanov do prostega prehoda meje, tudi v države članice EU. Sistematični nadzor vseh potnikov na t. i. zunanjih mejah povezave se sicer že izvaja kot odziv na teroristične napade v Evropi. Slovenija ga bo začela uresničevati 7. aprila, zaradi česar bodo skoraj zagotovo nastajale dolge kolone vozil in zastoji pri

potovanjih na Hrvaško. Izjem ne bo, saj bodo policisti preverjali tudi dokumente državljanov EU. Doslej so istovetnost državljanov povezave, le izjemoma ugotavljali. Ravnanje slovenskih volilcev in odločitev o tem, za koga bodo glasovali, pa sta odvisna tudi, ne-

maro celo predvsem od tega, kakšna bo razsodba mednarodnega arbitražnega sodišča v Haagu o meji (kopenski in morski) med Slovenijo in Hrvaško. O tem politično zelo pomembnem in aktualnem vprašanju v Sloveniji še vedno potekajo razne ocene in komentarji. Dr. Boris Gaberščik, slovenski in mednarodni izvedenec na področjih urbanizma in arhitekture, je mejno vprašanje med državama, v tedniku Demokracija, takole ocenil: "Hrvaška agresivno uveljavlja suverenost nad 'Savudrijsko valo', to je nad polovico Piranskega zaliva, in nam zapira plovno pot od Kopra do mednarodnih voda. Naši politiki so zamudili čas, da bi ta morski prostor do mednarodnih voda pridobili pred vstopom Hrvaške v Evropsko unijo. V Sloveniji imamo med dobrimi žal tudi 'tovarišijske diplomate', ki ne delajo in samo zapravljajo denar".

Vlada in celotna koalicija se hvallata, da država finančno in gospodarsko hitro okreva, toda kljub temu kaže, da reforma v nobeni dejavnosti ali panogi ne bo izvedena. Tudi reforma zdravstva, ki bi bila najbolj potrebna in koristna, ne. Pač pa se vlada trudi, da bi letos, to je v predvolilnem obdobju, začeli graditi t. i. drugo železniško progo, od Divače do Kopra. Toda njenemu projektu nasprotujeta tako nova Civilna iniciativa za omenjeno progo oziroma boljšo železniško povezavo, kot tudi Luka Koper. Zaradi nastalih sporov tudi o stroških gradnje postaja čedalje bolj sporno, ali se bo gradnja omenjene proge letos dejansko lahko začela.

Kljub finančnemu in gospodarskemu okrevanju Slovenije pa revni ljudje ostajajo sami na obrobju družbe. K sreči jim iz

evropskih virov pošiljajo živila. Organizacija Rdečega križa je iz evropskega sklada prejela prvih 821 ton hrane, Slovenska karitas pa okoli 760 ton. Obe humanitarne organizaciji pričakujeta nove, večje pošiljke hrane tudi v mesecih juniju in septembru letos. Predstavniki Karitasa je v komentarju, objavljenem v slovenskem katoliškem tedniku Družina, pač upravičeno zapisal, "da je dejavnost Karitas sol in kvas, ki predstavlja živo Cerkev nasproti potrošniškemu in sebičnemu načinu življenja okrog nas in v naši družbi. Naši programi pomagajo 163.400-ljudem, ki živijo v stiski".

Toda nastajajo najhujši primeri obupa in zaskrbljenosti za prihodnost. Hilda Žežko, nekdanja tajnica Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije, se je zato v sindikalnem časniku Delavska enotnost vprašala, "kaj se mora še zgoditi, da bomo Slovenci stili skupaj in organizirali pravo revolucijo. Prepričana sem, da brez revolucije v naši državi ne bo sprememb". Toda nekdanja sindikalna funkcionarka v javnosti ni dobila nobenega odziva.

Navajam še, da je msgr. Peter Štumpf, soboški škof, v slovenskem katoliškem tedniku Družina odgovoril na pismo bralca Klemena iz Novega mesta, ki ga je vprašal, ali je prostozidarska Loža protikrščanska in proticerkvena združba. Škof je pojasnil, da je za vstop v prostozidarstvo potrebno opraviti okultne obrede, ki so že sami po sebi v nasprotju s krščanstvom. Poleg tega so potrebne tudi prisege. Glede slednjega pa je Sveto pismo jasno, "ne prisegajte, ne pri nebu in ne pri zemlji, ne s kako drugo prisego, da ne zapadete sodbi".

Marijan Drožič

Msgr. Peter Štumpf

vah". Tudi Metka Zevnik je prepričana, "da bo po volitvah, na katerih jim bo uspelo, konec protidružinske politike v Sloveniji". Prave ovacije je na kongresu doživela Angelca Likovič, znana tudi kot osnovnošolska učiteljica Janeza Janše. Predstavljena je bila kot borka za človekove pravice, za

menijo, da bi se v Sloveniji, kot pogoj za uspešno rast našega naroda, moralo roditi vsaj 30.000 otrok na leto. Sedanja rodnost znaša okoli 20.000 novih rojstev letno.

Stranke se medtem vsaka zase pripravljajo na nove volitve. O koalicijah se še ne opredeljujejo, saj

potovanjih na Hrvaško. Izjem ne bo, saj bodo policisti preverjali tudi dokumente državljanov EU. Doslej so istovetnost državljanov povezave, le izjemoma ugotavljali.

Ravnanje slovenskih volilcev in odločitev o tem, za koga bodo glasovali, pa sta odvisna tudi, ne-

Nova Gorica

Koncert Vokalne akademije Ljubljana

Vokalna akademija Ljubljana je v marcu v okviru Goriških zborovskih srečanj nastopila v Novi Gorici. Organizator, Zveza kulturnih društev Nova Gorica, je dogodek izpeljala v sodelovanju z JSKD izpostava Nova Gorica in Glasbeno šolo Nova Gorica. Osrednje vodilo Goriških zborovskih srečanj je umetniška odličnost in vrhunskost povabljenih

sestavov ter tehtni, tematsko zaokroženi programi. "Z gostujočimi zbori želimo vzgajati publiko ter spodbuditi pevce in zborovodje k še bolj angažiranemu delu. Zato vedno povabimo najvidnejše slovenske zборе na Goriško. Imamo veliko odličnih slovenskih zborov, ki na tekmovanjih v tujini pometejo z vso konkurenco, saj je slovensko zborovodstvo na visokem nivoju. Vsi goriški ljubitelji zborovskega petja se ne morejo odpeljati na prestižna zborovska tekmovanja, kot je recimo Naša pesem v Mariboru, ali na priznane festivale. Mi poskrbimo, da ti zbori pridejo k nam", je povedal predsednik ZKD Nova Gorica, Miran Rustja. Umetniški vodja Vokalne akademije Ljubljana, Stojan Kuret, je za to priložnost pripravil večer, posvečen glasbi Franza Schuberta. Na program koncerta, ki je potekal v Glasbeni šoli Nova Gorica, je vključil skladbe mlajših sodobnikov tega priljubljenega avstrijskega romantičnega skladatelja. Med njimi je bilo nekaj takih, ki so redko slišani, kot sta av-

stro-ogrška skladatelj Johann Kaspar Mertz in Karl Goldmark, pa avstrijski skladatelj 'železnega repertoarja' Anton Bruckner in najmlajši med njimi, ruski skladatelj 20. stoletja, Nikolaj Čerepnin. Vokalna, zborovska in instrumentalna dela teh skladateljev je umetniški vodja razdelil med zbor in soliste oziroma komorno skupino. Tako so kitaristka Sandra Štern in pianistka Breda Zakotnik, kvartet rogov (Jernej Cigler, Marko Pirc, Lenart Istenič in mentor Boštjan Lipovšek) ter tenorist Aleksander Biščević - Aco in baritonist

Domen Kržaj s svojo umetniško udeležbo program nadgradili z mnogimi mojstrovini in nastop VAL-a še dodatno obogatili. Posebni gostje so nastopili bodisi solistično bodisi z zborom. Intenzivna vez, ki se je tkala med vsemi nastopajočimi, je ustvarila enkratno vzdušje. V programskem in estetskem smislu so bile tako skladbe kot tudi izvedbe nastopajočih komplementarne. Izbor se je dopolnjeval v enovito celoto in vsako delo je smiselno poudarilo prihod naslednje. Schubertov večer je bil tako veliko več kot zborovski koncert, razširil se je v umetniško poglobljen dogodek, s programskimi presežki in odličnimi nastopi tako glasbenikov, komorne skupine kot tudi zborov. Koncert je vnovič potrdil, da se Vokalna akademija Ljubljana pod vodstvom Stojana Kureta uvršča med najboljše slovenske zborovske sestave, ki se lahko spoprimejo z najzahtevnejšo literaturo ter jo izvedejo suvereno, doživeto in dovršeno.

Metka Sulič

KD Stanko Vuk - Miren

Aleksandrinke v knjigi Darinke Kozinc

Aleksandrinke so bile slovenske ženske, ki so odšle v Aleksandrijo, Egipt, kjer so služile in denar pošiljale domov. Dolga leta je bilo vprašanje aleksandrink potisnjeno v ozadje. Mnogokrat se je o njih govorilo v slabem smislu, kar ni bilo pošteno.

Mag. Darinka Kozinc je tematiko aleksandrink oživila v svojih številnih pripovedih. Izdala je že lepo število knjig o tem. In zadnjo z naslovom Les Goričianke (Goričanke) je predstavljala konec marca na Mirenskem Gradu. Pogovor z avtorico je vodila dr. Megi Rožič. Knjiga obsega devet zgodb o devetih ženskah. O resničnih ženskah. Ene so se podale v negotovost, v svet, v Egipt; druge so ženske sodobnega časa, ki tudi okušajo tujino. Vsaka je doživela svojo izkušnjo, vse pa veže edinstveno izkustvo sveta: odhod v tujino.

Voditeljica in avtorica knjige sta razpredali, kaj je gnalo te ženske, da so odšle v neznano. Avtorica ugotavlja, da je bil odhod v Egipt stvar družinske odločitve. Mnoge so šle služiti zato, da so reševale domačo ekonomsko situacijo (da ni šla domačija "na kant"); druge so hotele zaslužiti za balo ali so izkušnjo vzele kot izziv nečesa novega. Doma so ene pustile domače, druge ženina, tretje družino z dojenčkom in se kot dojljive odpravile v tujino. Tako kot je vedno v človeški družbi, so jih nekateri obsojali, drugi so v njih videli trpeče žrtve časa. Za bedo je bila kriva država, ki ni omogočila dostojnega preživetja v domovini. Najprej je bila to Avstro-ogrška, kasneje Italija, ki je takšno "preseljevanje" celo spodbujala.

Prve žene in dekleta so odhajale od doma že davnega leta 1864. Tam so ostajale nekaj let ali desetletij, manjšina pa kar celo življenje. Žene in dekleta so bile večinoma iz Spodnje Vipavske doline, pa tudi iz Posočja, celo iz Senni-ce na Dolenjskem. O tem pričajo dokumenti o prispelih ženah v novo državo, ki sta jih novinarka Vesna Humar

in kustos Goriškega muzeja Rok Bavčar našla v arhivih na Dunaju.

Slovenke so bile v Egiptu cenjene in močno zaželeno. Delodajalci so vedeli, da so Slovenke, čiste ženske, pridne delavke, zanesljive in poštene ženske. V tujini so jih spoštovali, česar doma niso doživeli. Bile so moderno in elegantno oblečene, imele

so lepe manire, znale so se primerno vesti. V Egiptu so okusile tako drugačno življenje od domače bede in pomanjkanja.

Slovenke so bile globoko verne žene. Ob nedeljah, ko so bile proste, so se družile v tamkajšnji krščanski cerkvi in pri nuna. Tam so čutile povezavo z domom, izmenjavale so si izkušnje, se pogovarjale po domače. Za nekatere je bila izkušnja migracije trpka, toda ne za vse. Tiste, ki so uspeli, so zaplule v drugačno življenje. Tiste, ki so dalj časa preživele v tujini, se niso čutile doma ne v Egiptu ne na Goriškem. Kjerkoli so bile, so čutile, da jih vleče tja, od koder so odšle. To je bilo njihovo večno trpljenje do konca življenja.

Večer so popestrili glasbeni vložki, ki sta jih izvedla pianistka Mirjam Furlan in tenorist Domen Kozinc. Slikovno gradivo in predstavitev arhivskih dokumentov sta pripravila Vesna Humar in Rok Bavčar.

Življenje aleksandrink so predstavile članice Društva žena Prvačina in žene Društva za ohranjanje kulturne dediščine aleksandrink Prvačina. Oblečene so bile v fine

obleke, ki so jih bile prinesle žene iz Aleksandrije. Tudi njihovi čevlji in torbice so bili iz tistega davnega časa. Na glavah so nosile lične klobuke, na rokah pa fine rokavice. Njihovo vedenje in govorjenje sta bili izbrani. V Miren 21. stoletja so vnesle vzdušje, kot so ga aleksandrinke živele v začetku 20. stoletja.

Poslušalci smo bili navdušeni nad njimi. Morda je kateri v sebi sklenil, da bo v svoji okolici pobrskal po napol pozabljenih zgodbah aleksandrink iz naših krajev. Takšno je bilo namreč povabilo tistih, ki že dalj časa raziskujejo to skoraj zamolčano življenje slovenskih izseljencev s konca 19. in začetka 20. stoletja. Je mogoče, da sodobne aleksandrinke živijo med nami v 21. stoletju?

Boljunc / Občinsko gledališče France Prešeren

Spodbudna revija Pesem mladih 2017

Dvorana občinskega gledališča France Prešeren v Boljuncu je bila v soboto, 1., in v nedeljo, 2. aprila, spet prizorišče revije otroških in mladinskih pevskih zborov Pesem mladih, ki jo že 46 let prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta. Sobotni koncert je oblikovalo 14 zborov, prav toliko v nedeljo. Kot so poudarili organizatorji, je ta revija odraz globoke ljubezni do petja, je del naše tradicije, ki iz leta v leto zbira otroške in mladinske zборе, da nastopijo, se poslušajo, nabirajo nove izkušnje. Gojiti tradicijo pa ne pomeni zreti v hladen pepel, ampak ohranjati živ plamen, ki nas greje in na katerem se skuha tudi marsikaj lepega in

dobrega. Čeprav se revija Pesem mladih drži ustaljene oblike, je na njej vsako leto tudi veliko svežega in novega, saj slišimo nove skladbe in priredbe ljudskih pesmi, predvsem pa se vrstijo vedno nove generacije pevki in pevcev, za katere smemo upati, da bodo vzljubili to lepo dejavnost, da jim bo, tudi ko odrastejo, v veselje in plemenito obogatitev duše. Skupno je na odru pelo kakih

700 otrok in najstnikov, kar potrjuje, da je ta revija zaradi široke zasnove najpomembnejša tovrstna zborovska prireditev na Tržaškem. Sodelujejo namreč zbori raznih vrstev osnovnih in srednjih šol, župnij in društev. Splošno mnenje o letošnji reviji in ravni otroškega in mladinskega petja je, da je bila to z raznih vidikov zelo dobra izvedba. Zborovodje so v

glavem dobro izbirali program. Po mnenju strokovne komisije, ki je spremljala vse štiri koncerte in so jo sestavljale izkušene zborovodje in glasbene pedagoginje - in sicer s. Karmen Koren, Zdenka Kavčič Križmančič, Damijana Čevdek Jug in Marja Feinig, ki jo je v nedeljo nadomestila muzikologinja Rossana Paliaga - pa so vseeno nekateri zborovodje zastavili prezahtevne cilje, ki jih mali pevci lahko osvojijo le s postopnim delom. Komisija se je po koncertih tudi pogovarjala s tistimi zborovodji, ki so pristopili, da bi slišali mnenje in možne nasvete, kako bi še izboljšali opravljeno delo. Prav to mentorsko delo, opažamo, počasi, a vendar prinaša

OPZ OŠ Pinko Tomažič - Trebče

sadove. Mnogi zborovodje zlasti šolskih zborov so sledili priporočilom in se udeležili tečajev za zborovodje, kar nedvomno pomaga, da se je raven petja izboljšala. Na področju napredka vokalne tehnike pa bo možno še marsikaj izboljšati. Skoraj vsi nastopajoči zbori so v svojih programih, ki jih je v soboto povezoval Matej Kos, v nedeljo pa Tomaž Susič, upoštevali priporočila organizatorjev in zapeli kako priredbo slovenske ljudske pemi, kar je važno ne le s pevskega vidika, ampak tudi glede ohranjanja kulturne

dediščine ter znanja in razumevanja slovenskega jezika. Prav vsi so se naučili, da je nastop na taki reviji tudi stvar dobrega odnosa, stvar urejenosti, pripravljenosti in rednega dela. Prav rednost in sistematično pedagoško delo mentorjev, ki je bilo opravljeno v prejšnjih letih, se tako izrazilo lepo kažeta pri mladinskih in dekliskih zborih. Prav ta lepa raven zborovske kulture pa je porok in nas navdaja z upanjem za še nadaljnjo rast zamejske zborovske kulture.

MF

NA BOŽJO POT PO EVROPI SEM IN TJA (55)

Mariza Perat

Loreto so v stoletjih obiskali številni papeži. Bliže nam je obisk Janeza XXIII., ki se je v Loretu želel priporočiti Božji Materi za pomoč ob odprtju II.

šolalo 30 hrvaških in slovenskih dijakov iz ilirske pokrajine. Leta 1921 je oltar in tudi Marijin kip v nazareški

Papež Janez XXIII.

vatikanskega cerkvenega zbora. Janez XXIII. je v Loreto prispel

4. oktobra 1962. Novica o papeževem obisku je po vsem svetu vzbudila velikansko začetje, saj je minilo skoro sto let, odkar se je zadnji papež podal iz Vatikana. Janez XXIII. je ob tisti priložnosti z dragocenima kronama okronal Marijo in Jezusa. Za Janezom XXIII. so Loreto obiskali tudi drugi papeži. Naj tu omenim, da je lavretanska bazilika skupaj s pripadajočimi stavbami pod pokroviteljstvom Svetega sedeža in jo zato upravlja poseben papežev predstavnik. Oskrba svetišča pa je že od začetka zaupana kapucinom. Nazareška hišica je v baziliki pod kupolo. Dolga je 9,50 m, visoka in široka pa po štiri metre.

Naj še povem, da so s Trsata, ko je hišica bila prenesena v Loreto, ljudje trumoma začeli romati v ta kraj. Nekateri družine so se v Loreto celo izselile, da so lahko bivale v bližini nazareške hišice. V Loretu so ti priseljenci imeli tudi svojo bratovščino, imenovano "Ilirska bratovščina svetega Zakramenta". Papež Gregorij XV. pa je leta 1575 v Loretu ustanovil Ilirski kolegij. V njem se je brezplačno

Notranjost nazareške hišice

hišici uničil požar. Novi kip je enak prvemu in je izdelan iz lesa ene izmed libanonskih cedar vatiškanskih vrto. Križ v hišici pa je še vedno tisti, ki je s hišico prispel.

V Loreto so ljudje že od vsega začetka v množicah romali. Svetišče lavretanske Matere Božje s svojo nazareško hišico ima namreč za vsakega vernika čisto poseben pomen, saj se le-ta tu sreča s skrivnostjo Božjega učlovečenja in hkrati z nepojmljivo skromnostjo in preprostostjo, v kateri je v Sveti Družini živel Božji Odršenik sam.

Viri: D'Ascoli p. Arsenio: *La Santa Casa - Congregazione Universale S. Casa, Loreto 1965*; Grimaldi Floriano - Alfieri Nereo: *La tradizione lauretana, Ancona 1977*; Grimaldi Floriano: *Loreto - Santuario della s. casa, Ancona 1977*; Gruden Josip: *Zgodovina slovenskega naroda, Družba sv. Mohorja, Ljubljana 1910*; Hajnšek p. Odilo: *Marijine božje poti, Družba sv. Mohorja v Celovcu, 1971*; Klinec Rudolf: *Na božjo pot, Trst 1965*; Regni Pietro Vittorino: *Loreto e i cappuccini, Loreto - Congregazione Universale della Santa Casa, 1995*; "Čas" - Znanstvena revija Leonove družbe - Letnik V., Ljubljana 1911; Podatki knjižnice Dušana Černeta v Trstu.

/ konec

Marijin kip v Loretu

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (149)

2. NATUROPATSKI KONGRES SLOVENIJE

Prisluhnite zgodbi izjemne naturopatnje, ki bo predavala na naturopatskem kongresu.

PREŽIVELA SEM! - Alba Rosario Ibañez

Sprememba

S spremembo življenjske filozofije je Rosario ugotovila, da se mora ponovno roditi in začeti ceniti življenje na tem svetu. Bilo je nekega deževnega dne na pokopališču, ko se je odločila, da bo pustila za seboj vse stiske in začela z novim življenjem. Takrat se je pojavila Alba, nova oseba s pozitivnim odnosom do življenja, ki ljubi mati naravo in Boga in ki spoštuje vse elemente. Ni bilo enostavno in še veliko se je morala naučiti. Ko je duhovno rastla in ko se je izboljševalo njeno psihično stanje, je ugotovila, da moramo narediti prvi korak do zdravja v nas samih, tako da se naučimo oproščati in občutiti hvaležnost. Začela se je učiti od izkušenih strokovnjakov za alternativne metode zdravljenja kot so čiščenje črevesja, naturopatija, homeopatija, iridologija itd. in nato tudi sama prenašala pridobljeno znanje na druge. Čeprav je na začetku le iskala

način, kako bi se pozdravila, je sčasoma v pomoči drugim našla smisel svojega življenja.

Vera na preizkušnji

V življenju vsakega človeka se pojavi trenutek, ko je njegova vera postavljena na preizkušnjo. To se je zgodilo tudi Albi, ko sta se njeni materi na nogah pojavili dve razjedi in je izvedela, da mati trpi za diabetesom. V pljučih se ji je nabirala tekočina, njeno srce je bilo v zelo slabem stanju, tako da so ji zdravniki napovedovali le še nekaj tednov življenja. To se je dogajalo ravno v obdobju, ko je Alba začela graditi boljši odnos z njo.

"V tistem trenutku sem se začela boriti proti vsemu, v kar sem verjela. Počutila sem se ogoljufano, spoznala sem, da so trditve o regeneraciji laž, da alternativna medicina in tudi farmakologija nista učinkoviti, saj ne moreta rešiti moje matere".

Zdravniki so se pripravljali, da bodo materi amputirali nogi, Alba pa se je pogumno odločila, da se bo borila z nohti in zobmi, da bi ji rešila življenje. Poiskala je nove načine zdravljenja v tujini, ne oziraje se na težave z jezikom in mejami; raziskovala je in se naučila vse, kar je bilo mogoče. V manj kot

petih letih je njena mati ponovno hodila, njeni nogi sta se regenerirali, njega koža in lasje so se pomladili.

Sedaj, ko je imela dokaz, da alternativna medicina resnično deluje, se je Albi povrnilo zaupanje. A njena sreča je žal trajala le kratek čas: mati je umrla zaradi odpovedi ledvic in Alba je bila ponovno na tleh.

Čudež

Komaj je pokopala svojo mater, je Alba prejela izvid preiskave, ki jo je opravila pred časom. Diagnoza se je glasila rak maternice. Smrt se je ponovno vtihotapila v njeno življenje. Alba pravi:

"Moje srce je že ozdravelo, začnela pa sem razumeti, da telo potrebuje določen čas, da to sprejme ... Začutila sem, da se mi je stanje izboljšalo, ko sem se ločila od spomina na mater, ko sem si odpuštila, da je nisem mogla rešiti in ko sem se osvobodila strahu pred smrtjo. Držala sem se diete z grozdom in vodo, petnajst dni sem molila in se tri dni postila, nato sem ponovno opravila preiskave, in Bogu hvala, rak je izginil ... Ponovno sem začela verjeti vanj".

Alba danes priznava, da se slabe stvari zgodijo z namenom, da se iz njih nečesa naučimo in da lahko postanemo boljši ljudje. Verjame, da je v življenju zelo pomembno, da odkrijemo ljubezen in odpuščanje v njuni najčistejši obliki.

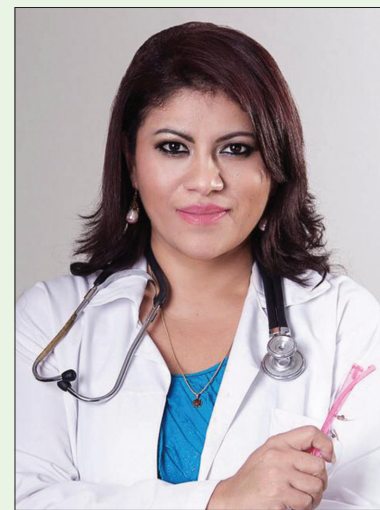
Kdo je Alba Ibañez?

Oseba, ki je uspela preživeti, znana strokovnjakinja za različna področja alternativne medicine. Njen glas se sliši ne le na radiu Mundial. Alba in njena ekipa skrbijo za številne paciente, ki obiskujejo njene klinike "Hidrocolon" v Gvatemali, na katerih vlada zaupljivo vzdušje. Najprej jim poskušajo pojasniti, da zdravljenje telesa ni mogoče, če predhodno ne pozdravimo duše. Paziti moramo na svoje notranje uho, na to, kaj poslušamo in na način, kako programiramo sebe in ljudi okoli nas. "Vse bolezni so 90% čustvenega izvora, 5% genetskega, ostalo pa je povezano z duhovno naravnostjo ... Da bi ozdraveli, moramo bolezen sprejeti, gledati nanjo s hvaležnostjo in meditirati".

Danes je Alba Ibañez srečna ženska in ljubeča mati, ki je po več neuspelih zvezah našla ljubezen. Z možem se dopolnjujeta in sta srečna.

Alba Ibañez lahko danes oznanja na vse štiri strani neba:

PREŽIVELA SEM IN SEM SREČNA!

/ konec
www.saeka.siNOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljč, e-mail palj@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Pravni zastopnik Marko Tavčar

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 19 F 08532 12400 00000730643, SWIFT ali BIC koda: ICRAITRRESO

naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publitar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publitarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo

zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo

za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 4. aprila, ob 14. uri

Rezijanski pust (2)

Med preteklostjo in potrošništvom

Na pustni torek je v Reziji, mislim pa tudi povsod drugod v naši deželi, deževalo kot za stavo. Brez premora. Pa vendar, ko dežuje v Reziji, ni tako, kot tedaj, ko dežuje v mestu, ob morju ali na Krasu. V Reziji lije, gore se zgrnejo nad dolino in jo popolnoma prekrijejo, voda se zbira v vseh kotih, lije prek pobočij, hudourniki norijo, šumijo, grozijo. In vse je še bolj tesnobno in samotno. Zato sva z možem razumela, da bova tokrat v Bili sama. Turisti med tednom že itak težko pridejo do Rezije, v takem dežju pa nikogar, ampak res nikogar ne zamika, da bi se vozil po ozkih vijugastih cestah v objem ene najstarejših dolin v naših Predalпах.

Voziva se počasi, dež udarja v vetrobransko steklo brez usmiljenja in brez prestanka. Kanin grozeče gleda na samotne domačije. Vse je sivo in mokro, da sega do kosti. V gostilni v Bili je kljub temu živahno. Domačini, tako kot vsakič, ko zaideva v te kraje, sedijo ob oknih ali stojijo ob šanku s kozarcem v roki. Kot bi nekaj pričakovali. Že dolgo časa, morda od nekdaj, danes pa še posebej. Posedeva še midva, čeprav veva, da bo prostora ves večer dovolj. Nekje zraven nam skupina mladih z ljubljanskim naglasom igra šah. In se od časa do časa ozira naokrog. Vsi nekaj pričakujejo, pravzaprav pričakujemo. Brez naglice, ker vemo, da se v Reziji vse dogaja počasi, ob takim nalivu pa se čas tu skoraj ustavi.

Ogledujeva si obraze in poslušava dež, ki je zunaj neusmiljen. Na stenah in stropu gostilne sva že v nedeljo opazila zastavice z napisom v čast letniku 1997. Skoraj vsi so v italijanščini, razen enega, ki je v rezijanskem narečju. Zastava pa je vedno italijanska. Rezijani s Slovenijo skoraj nimajo stikov. Čudno se mi zdi, zakaj vse to poveljevanje rojenih leta 1997. Kmalu dobim pojasnilo. Rezijani po stari tradiciji postanejo odrasli, ko dopolnijo dvajset let. Običaj je, da novinci, kot jih imenujejo, ali v domačem narečju "kuštritavi" v času božičnih ali novoletnih praznikov, ponekod tudi na prvi dan leta, ta prehod v zrelo leta praznujejo z

glasbo, veseljačenjem, vasovanjem po vasi, bogato pojedino in plesom. Gre za prastar obred, kateremu se dandanes radi pridružijo še vsi tisti, ki v novem letu praznujejo okroglo obletnico.

Z možem ne veva, kako bi preganjala čas, in se pozanimava, kaj ponujajo v gostilni za prigrizek. Rezija je namreč znana po svojem česnu, stroku in fižolu, ki ga sadi že veliko naših prijateljev v Kanaški dolini. Res sta dobra in z možem sva vesela, ko nam ponudijo česnovno juho po rezijansko. Rezijanski strok je bil že na robu izumrtja, ko so ga rešili izvedenci Slow Fooda in nekateri kmetovalci. Med njimi Vilma Quaglia, ki je zdaj glavna pridelovalka in ponudnica tega skoraj skladkega česna z nežnim, nadvse prijetnim okusom. V zadnjem času je rezijanski strok pridelan po načelih biokmetijstva prava dragocenost, ki se drago prodaja. Da je njegov okus popoln, ga sadijo v začetku zime, seveda ob pravi luni, nato pa pokrijejo s slamo in listjem, dokler ga nekje aprila sonce in pomlad ne prebudita in ne vzklije v novo življenje. Julija je strok zrel za izkopavanje in sušenje, mesec pozneje pa ga lahko turisti kupujejo na kmetijskih prireditvah v Stolbici. Z možem veselo srebava juho in po-

gledujeva po ostalih mizah, kjer naju vabijo značilne rezijanske jedi. Nekateri jedo polento polito z mehkim sirom, drugi neke vrste žlikrofov, ki so baje polnjeni z zelišči. Z možem opaziva, da so jedi povečini sladke, in pomisliva, da po vsej verjetnosti nekaj tu ni bilo lahko dobiti sol. Ko bi ravno v teh dneh ne prebrala knjige Maura Corone, ki pripoveduje, kako so povsod po karnijskih gorah pridelovali

pina godcev. Nameščajo se na majhen oder, v sobi, ki je nekaj dni prej služila turistom za jedilnico. Otroci, čisto majceni, so v maskah, odrasli pa ne. Zunaj lije in danes nihče ne bo prišel na ples z lepimi papirnatimi rožami na glavi. Škoda bi jih bilo, saj so del dragocene tradicije. Z možem si ogledujeva glasbila, uglašajo jih. Rezija ne pozna orkestrrov. Igrata vedno le dve glasbili, violina, ki je drugačna od naše, ima strune mandoline in ji pravijo citira in violončelo oziroma bunkula. Slednja ima zvok, ki spominja na stare dude. V Reziji so bile glavni inštrument dolga stoletja, dokler ni tudi sem nekdo od domačinov prinesel glasbila na strune. Zanimivo je, da bunkulo večkrat igrajo tudi ženske, pa čeprav tega, odkar zahajam v Rezijo, nikoli nisem videla v živo.

Ljudje se z jedilnice počasi selimo v dvorano, kjer naj bi se začel ples. Glasba zaigra, iz kuhinje dekle veselo zapoje "la, la, li, li, lo, li, la, la" in mladi pari, skupaj z otroki, zaplešejo. Zgodaj je še, plesalcev je malo, sami domačini, ki pa se iz

srca zabavajo. Rezijanski ples izvira iz daljne preteklosti. Da je eden izmed najstarejših, priča desjto, da se plesalci med plesom nikoli ne dotaknejo drug drugega, ampak stopajo nekako mimo. Čeprav se rezijanka pleše v paru, pa ni nujno, da sta to moški in ženska, plesalca sta lahko tudi istega spola in popolnoma različne starosti. Ples poteka po ponavljajočem se obrazcu. Dve vrsti plesalcev, lahko pa tudi samo dva, se postavita druga proti drugemu, ob ritmu glasbe pa si izmenjujejo položaj. Ko se spremeni nota, naj bi se srečali nekje na sredini in oba plesalca istočasno udarita z nogo ob tla. Vse skupaj se ponavlja v nedogled, mi, tuji ne-

poznavalci, imamo občutek, da je glasbav vedno ista ali vsaj, da so si melodije med seboj na moč podobne, v resnici pa mali orkester igra več skladb, včasih tudi več različic iste. Pogostokrat glasbeniti tudi improvizirajo, predani ritmu in hipnotičnemu zvoku prastarih not. Od časa do časa nekdo izmed plesalcev ali gledalcev s tistim značilnim, nostalgичno veselimi la, la, li, li, lo, li, la, la, spomni sebe in vse ostale, da je zabava v polnem teku. In res, ko gledam mlade in starejše, starše in otroke, ki se vrtijo v naročju teh skoraj pozabljenih, prastarih ritmov, imam občutek, da so sproščeni in da uživajo. Ples imajo prebivalci teh gorskih dolin nekje od malega v krvi. Rezijani, kljub zimum, ki jim ni konca, samoti in oddaljenosti od ostalega sveta, znajo biti veseli in predvsem še vedno znajo biti skupaj. Midva z možem, neki starejši nizozemski par, ki vseprek fotografira, ne da bi sploh vedel kaj, in mladi ljubljanci, ki se nerodno prepuščajo neznanim ritmom, smo tu nekako odveč. Rezija živi in praznuje čisto po svoje. Teško je za nas ujeti ritem preteklosti.

Seveda me ima, da bi poskusila, da bi se pridružila vrsti plesalcev in se predala korakom, ki odmevajo na parketu. A mož noče, prijateljic tokrat ni, mene pa je sram, da bi se sama podala pred orkester. Skoraj žalostno sedim, udarjam z nogo po ritmu in si želim med plesalce. Rezijani se znajo še zabavati, pa tudi smejati. Vzdušje je kljub nalivu veselo, sproščeno. Domačini še prihajajo in dvorana je vedno bolj polna. Vsi se poznajo med seboj, smejejo se, vrisajo, prišleki ostajamo nekje na robu. In kar pogosto je slišati rezijansko govorico, tudi med mladimi.

Sedim in se prepuščam ritmu, ki je vse bolj hipnotičen. Zunaj noče biti konca nalivu, a Rezija se ne da, kljub dežju se veseli, kljub času živi. Žal mi je, da nisem tako pogumna, da bi se pridružila plesalcem. Nismo več navajeni takih družabnosti, mi, ki živimo sami s fotoaparatom v roki. Prave, pristne zabave, pa ne poznamo več. In jo pogrešamo, ne da bi se tega sploh zavedali.

Suzi Pertout

trpko, kisl grozdje, ki so ga potem sušili, da so dobili rozine, bi si ne znala razložiti niti tega, da so ravno rozine pogosta sestavina rezijanskih jedi in slaščic. Srebam, pijem in razmišljam o življenju v tej dolini, ki jo vse glavne prometnice nekako obidejo. Vidim, kako se vsi domačini med seboj poznajo in kako veselo kramljajo in komentirajo televizijski dnevnik. Največ v rezijanskem narečju. Ni res, da ga ljudje ne govorijo več, vsakič, ko pridem v Rezijo, ga poslušam. Pa tudi to, da je nam nerazumljivo, ni res. Vsega ne, a veliko stavkov in besed razumem. In brez težav sledim pogovoru. Zgodaj je še, a počasi se začne zbirati sku-

Odbojka

Projekt Zalet izgubil C ligo

Med prve grenke končne odločitve letošnje športne sezone sodi, po izpadu Krasovih namizno-teniških igralok, o katerem smo že poročali, nazadovanje odbojkaric Zaleta iz deželne C v D ligo. Sredi prejšnjega tedna jih je matematika obsodila že pet krogov pred koncem prvenstva po porazu v dvoboju, ki je odločal o zadnjem mestu v tretjeligaški konkurenci, proti tržaškemu Eurovolleyschoolu. V taboru združene ekipe, ki zadnjih šest let združuje igralke vseh slovenskih klubov, ki se na Tržaškem

ukvarjajo z igro pod mrežo, bodo sezono kajpak še v miru analizirali in ocenili. Na dlani pa je, da je razplet na igrišču kričече pokazal, da ta čas enostavno nimamo dovolj kakovostnih in treniranja željnih odbojkaric, ki bi jamčile (brez zunanje pomoči) nastopanje v najvišji deželni ligi. Sezona je bila dokaj nesrečna. V upravljanje je člansko ekipo od Sloge prevzel Kontovel, trener Mitja Kušar pa je razpolagal s korenito prenovljeno in pomlajeno postavbo, prvič dejansko brez veterank, ki so v vseh prejšnjih izvedbah Zaleta zagotavljale izkušnje, znanje, oporo za mlajše in sploh

neko zanesljivost v vseh, tudi kriznih situacijah. Uprava združenega gibanja je šla zavestno v to in tudi po koncu prvega dela prvenstva, ko je bila sesterka predzadnja, pa vendar še v igri za rešitev, ni iskala okrepitev. Pozitivna nota je prav

lo za moštvo, ki želi konkurirati za obstanek. Projekt Zalet je s tem izpadom doživel morda prvi pravi tekmovalni neuspeh, odkar so se društva odločila zanj v celoviti obliki, ob sodelovanju prav vseh. Doslej je bila ekipa ugledna članica tretjeligaškega prvenstva, še dve sezoni nazaj se je dejansko celo borila za najvišja mesta. Tvorci te zgodbe so najbrž že zakoličili programe za naprej. Nekoč je naša ženska odbojka premoгла celo B ligo, mestoma hkrati na Gorškem in Tržaškem. Danes postaja zaradi pomanjkanja igralok dejansko problematično tudi

igranje na deželni ravni, nad čimer se bodo morali športni delavci zamisliti. Pomembno bo menda predvsem še naprej vlagati v mladinski sektor, od koder se lahko edino začne prepoved. Konec tedna, ki je za nami, je zapечатil tudi izpad druge moške ekipe Sloge Tabor iz C v D ligo. Tu ne bodo delali nobenih tragedij, saj zelo mladi odbojkarji trenerja Berlota še niso bili pripravljivi za enakovreden boj v konkurenci izkušenih nasprotnikov. C liga pa je bila zanj kljub vsemu koristna tekmovalna izkušnja, ki fantom prav pride v prihodnje.

HC

in kasneje do Lisztove hčerke Cosime, ki je bila pa žena Wagnerjevega prijatelja, dirigenta Hansa von Bülowa. Mračna vzdušja srednjeveških zgodb, romantične razsežnosti strastnih hrepenenj so bili torej podlaga za ambiciozni Wagnerjev umetniško-ustvarjalni načrt o upodobitvi

Wagnerjeva mojstrovina v tržaškem Verdiju

Tristan in Izolda metafora o popolni ljubezni

V letošnjem posebno bogatem repertoarju Verdijevega gledališča, po Verdijeve Rigolettu, Mozartovi Čarobni piščali in Rossinijevem Seviljskem brivcu, imamo na razpolago še en vrhunec operne umetnosti. Od 7. do 15. aprila bomo lahko sledili šestim ponovitvam slovitiga dela Tristan und Isolde, ki ga je nemški skladatelj Richard Wagner sestavil dolga leta (1854-1959) in je bilo prvič uprizorjeno v Münchnu leta 1865. Wagner je vsestranski in celostni ustvarjalec, literarno navdahnjen in prežet z velikim filozofskim znanjem, kot znano je bil tudi avtor libretov vseh svojih oper. Motiv o veliki in usodni nesrečni ljubezni je povzel po pesnitvi Tristan iz 13. stoletja Minnesaengerja Gottfrieda von Strassburga. Prej z besedno in potem še glasbeno poezijo je uprizoril ljubezensko zgodbo med irsko princeso Izoldo, zasužnjeno in namenjeno kornvalskemu kralju Markeju,

in kraljevim nečakom Tristanom, ki po umoru Izoldinega zaročanca, irskega junaka Morolda, ima nalogo, da privede bodočo kraljico na kornvalski dvor. Uročena strupena pijača, ki bi jo morala Izoldina služkinja Brangäne ponuditi Tristanu, se izkaže za ljubezenski napoj in oba junaka,

estetskih vrednot in avtobiografskih prvih v popolnosti absolutnega spektakla, ki ga je bil sposoben avtor-skladatelj-režiser veličastnih postavitev v Bayreuthu.

ki to spijeta, postaneta iz nasprotnikov ljubimca, prijeta v nedoumne razsežnosti ljubezni in usodnosti. V letih pisanja te "akcije v treh dejanjih" se je Wagner delil med ljubeznijo do žene švicarskega mogotca in svojega zavetnika, Mathilde Wesendonk

/str. 16
Davorin Devetak

